

Rs. 20.00

Revi LALIT

d e k l a s

Enn Piblikasyon Lagazet Lalit deklas

No. **144**
MARS 2021
AVRIL 2021

ISSN 1694-3171

EDITORIAL
**VERITAB
LOPOZISYON
POLITIK:
PARTI LALIT**
Paz 3

APRE LAMARS
13 FEVRIYE:
**L'ENTENTE
PT-MMM-PMSD
EKLATE**
Paz 9

**KIMANYER
REKONET FASIS?**

Paz 19

**LALIT SO
OMAZ
A
KAYA**

Paz 32

**LAKAZ LAMYANT
MINIS LOZMAN
SOVE DEPI SO
RESPONSABILITE**

Paz 29

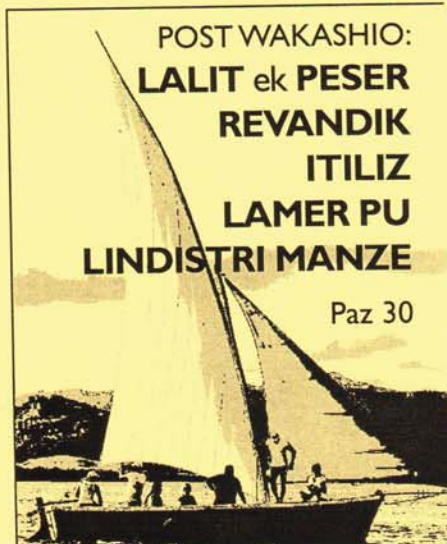
**DIEGO-PALESTINN
NUVO DEVLOPMAN
NESESIT KI NU AL
LOR LOFANSIV**

Paz 35

POST WAKASHIO:
**LALIT ek PESER
REVANDIK
ITILIZ
LAMER PU
LINDISTRI MANZE**

Paz 30

KONTENI

Nimero 144

Mars 2021 - Avril 2021

EDITORIAL: Veritab Lopoziyon Politik: Parti LALIT	3
“War Profiteers” - Kan Lepidemi li kuma Lager	5
LALIT an Aksyon	6
“BLD”, Ki Sa Vedir?	7
INFO INFO	8
Aprè Lamars 13 Fevriye: L’Entente PT-MMM-PMSD-RP Eklate	9
Manif Bruneau Laurette: Popilism Degaz enn Drol Latmosfer Negativite	10
Vibrasyon Negatif dan ek apre Manif 13 Fevriye	11
Lefe Non-Intansyone: Slogan Vyolan Kominalist Dekortike	11
Rama Valayden ek so Avengers	12
Fenomenn Aktivite Politik Dyaspora	13
Jabaljas ek Bulbak	15
Pandemi Kovid: Angwas Kasyet dan Dimunn	16
Dekortik Slogan: “Sanz Sistem!”	16
Dan Lopoziyon - Parti Politik ek Apolitik	17
Kimanyer Rekonet Fasis?	19
Sak Klas Moris Viv Lepidemi Kovid Diferaman	23
“Reality Check” depi Sondaz StraConsult	24
Kot Nu Ete dan Pandemi Kovid?	25
Kur Kreol MIE: Demand pu Nuvo Kriter pu PGCE	26
Linportans Batir enn Parti Politik	27
Lakaz Lamyant: Minis Lozman Sove Depi so Responsabilite	29
Post Wakashio: LALIT ek Peser Revandik Itiliz Lamer pu Lindistri Manze	30
Latye Fit Argiman: Reper Slogan Vid! Kontre zot!	31
Vaksin Kovid	32
LALIT so Omaz a Kaya: Fev 1999 - Fev 2021	32
Pozisyon LALIT lor Lakor Lind lor Agalega	33
“Lelefan dan Lasam”: MIE ek Liniversite Moris, Lang Kreol kuma Medyom	34
Kont Tu Form Lokipasyon Militer	34
Baz Militer Nikleer Diego: Pli Gro Menas Polisyon Repiblik Moris	35
Diego - Palestinn: Nuvo Devlopman Nesesit ki nu al lor Ofansiv	35
Chagos-Diego: Zizman ITLOS infliz enn K.O. kont UK ek USA	36
Lansman Fron SOMALP - Solidarite Palestinn	38
Linportans Internasyonalism	39

Dan sa Nimero Revi la, No. 144, ena enn seri lartik politik ekrir par Komite Redaksyon, sirtu par RS, AA, BK, RK, LC, RL. Alor, kuma Editorial, zot pa siyne par seki finn drafte.

INPRIME PAR LALIT,
153 RUT RWAYAL, GRNW,
PORT LOUIS, REPIBLIK MORIS.

RS 20/-

www.lalitmauritius.org TEL 208 2132 ek 208 5551 lalitmail@intnet.mu
YOUTUBE CHANNEL: [lalitmauritius](https://www.youtube.com/channel/UC...) SOUND CLOUD CHANNEL: [lalitmauritius](https://www.soundcloud.com/lalitmauritius)
Facebook LalitMauritius

Veritab Lopozişyon Politik: Parti LALIT

Sityasyon politik, ki li dan Guvernman ubyin Lopozişyon, pe vinn deplizanpli instab e pe deteryore dan enn fason danzere. (Get nu lartik dan Revi lor kimanyer diferan klas finn sibir pandemi la.)

Enn kote ena enn guvernman MSM akile e frazilize kuma zame li finn ete. Dan les pas 15 mwa li'nn perdi trwa so Minis, Ivan Collendavelloo, Yogida Sawmynaden ek Nando Bodha. Ena plizir azan ek pros MSM pe bizin reponn divan lanket lakur uswa ICAC. Lanket lor lamor sispekt Soopramanien Kistnen ek lor ka iregilarite otur kontra lekipman saniter pe expoz enn purisman avanse onivo bann linstitişyon piblik, ki Lopozişyon, avoka *Avengers* ek medya pe servi e reperkite pu avans zot azanda.

Sa bann ka la pe devwal konplisite ant diferan lintere ekonomik, ant azan, bayer de fon, pros MSM ki depann lor puvwar politik pu benefisye gro kontra ek lezot lavantaz pu ekspansyon zot prop biznes. Tusala pe agrav kriz dan bann linstitişyon. Apre ki CEB ti'nn revok so bord direkter antye, aster STC, enn institişyon extreman inportan, finn bizin revok so manejer Jonathan Ramasamy, enn pros MSM. Seki finn arive se pandan lokdawn, STC ti finn pey konpayni Vinay Appanah, bofrer Ramasamy, enn lavans pu li dekros kontra Rs 300 milyon pu Minister Lasante. An paralel, konpayni NeeteSelek, so direktris enn otes deler ki pros ar ex-Minis Sawmynaden, dekros enn kontra pu mem

minister, selma 2 semenn apre so konpayni kree. (Get nu lartik lor “War profiteers”.)

Tusa bann ka la pe sakuy guvernman MSM e deplizanpli izol Pravin Jugnauth ziska ki so papa SAJ ek so madam pe bizin desann dan larenn politik.

MSM osi zame finn otan izole kan li opuvwar. Zordi li ena pu fer fas enn seksyon lapres ostil, yerarsi legliz Katolik ki met buku lanfaz lor koripsyon, ek enn nuvo fenomenn apel “dyaspora” ki pe manifeste kont li. (Get nu lartik lor Dyaspora)

Lot kote, sa *L'Entente* Fron Lopozişyon ek regroupman sitwayin ti osi ena telman “mezantant” ki zot pa pe reysi profit sa sityasyon febles rezim MSM. *L'Entente* PT-MMM-PMSD-Reform Party finn eklate byin vit. Apre ki Minis Nando Bodha kit Guvernman ek demisyone depi MSM, depite Travayis Eshan Juman finn fer enn deklarasyon anodin lor Radio Plus kumkwa Travayis kapav al tusel dan eleksyon minisipal e gayn tule sink minisipalite. Bérenger deklare ki li finn byin amerde e finn dir ki MMM pe aret so partisipasyon dan renyon konzwin Fron (Get nu lartik lor eklatman fron *L'Entente*). Seki bizar se eleksyon minisipal pe vini, pa eleksyon zeneral. E

Bérenger pe eklat *L'Entente* lor keştyon kisannla pu prezante kuma Premye Minis enn lalyans dan 4 an. *L'Entente* pena mem enn program.

Antuka, mem kan azordi MMM-PMSD-Reform Party kapav pu ansam pu Minisipal e mem prosin eleksyon zeneral, naryin pa sir, ni stab.

Li paret ki Bérenger so sirreakşyon li aköz dan lamars *L'Entente* Lopozişyon e grup sitwayin le 13 Fevriye ti ena manifestan ar pankart pe dimann ki fu deor pa zis Premye Minis me osi tu lezot lider parti lopozişyon, inkli Bérenger. Me anmemtan li paret Bérenger dan kad so kalkil kominal ek kasteist ena enn lot joker, Nando Bodha, ki finn zwenn kan Lopozişyon. Eski Bérenger pe deza prepar enn lot senaryo avek Bodha kuma Premye Minis? Bérenger finn dayer fer eloz Bodha apre so demisyon, sirtu apre ki li finn prezant enn eskis enn “proze sosyete” ki li tusel finn mazine e ekrire. PMSD, kuma Bhadain, klerman deza pe truv zot plas dan enn tel senaryo. Xavier Duval dayer finn deklare ki Bodha kapav enn bon chalennjer kont Pravin Jugnauth. Rapel, mem si lapres ule bliye, ki Nando Bodha enn RSS, setadir li dan sa muvman nasyonalis dan Lind ki reprezant ideoloji dextrem drwat deryer Modi ek so BJP. Avek nomb depite MMM ek PMSD ansam ena, zot kapav mem sanz konfigurasyon dan Parlman e ofer Bodha pos lider lopozişyon, e larg Arvind Boolell. Travayis so kote tuzur mine par so konfli intern.

Boolell ek Shakeel Mohamed finn avwe zot aspirasyon pu pran lidship PT, mem si pa asterla mem. Alor ki Ramgoolam inn kumans mont enn inkoni, Dhaneswar Damry, kuma enn potansyel lider. Zot tu opere dan lozik kominal. E kan kikenn kuma Bruneau Laurette opoz Bodha, li osi, li kontiye dan mem lozik kominal. Sann kut la, bizin exklir enn lider lor baz kominal.

Kote bann parti extra-parlmanter ek regroupman sitwayin osi ena defayans. *Kolektif Konversasyon Solider* pa finn kapav tom dakor lor enn modord komin lor partisipasyon dan lamars 13 Fevriye. Ena manb pa finn dakor pu asosye ar seki zot apel “dinozor” dan PT-MMM-PMSD. Rezistans & Alternatif finn partisip dan lamars ar pankart kont lider tu Parti dan parlman, mem seki finn invit zot dan lamars. Plizir lorganizasyon dan KKS finn disud zot-mem e azir lor baz individi olye kuma enn antite kolektif e les sakenn zot manb gete ki zot pu deside. Dan *Linion Sitwayin* so prezidan Bruneau Laurette ti donn sutyin kondisyonel lamars me so manb Zanzak Arjoon pa finn prezan e li osi li anfaver met deor “dinozor” dan tu parti lopolizyon. Rama Valayden pa ti prezan me *Grup Reflexion Emmanuel Anquetil*, ki li’nn re-aktive, li osi finn dir GREA pa pu dan lamars me sak manb lib partisipe. Anoop Goodoory avoka *Avengers* finn dir li pe boykot lamars. Rashid Imrith (FPSOU) ti sutenir lamars alor ki Radhakrisna Sadien (SEF) pa ti ena modord ofisyel. Par kont CTSP, GWF, GTU, parey kuma LALIT, pa ti dakor ar lamars.

Dan ki direksyon

Kot tusa efervesans ek mobilizasyon sitwayin pe ale?

Lopolizyon ek regroupman sitwayin pe bizin ramoli zot slogan santral “BLD” (Get nu lartik lor slogan “BLD”) e plito rod lezot fason sanz guvernman MSM. Me selman, zot fini mobiliz dimunn lor baz BLD pu met Premye Minis deor san explike kuma zot pe propoz pu fer sa, par ki pu ranplas li e lor baz ki program. Alafin Rama Valayden ki finn met okler stratezi lopolizyon dan enn renyon kot li’nn dir kuma zot pe viz pu fors ankor minis-depite MSM demisyone, enn par enn, ziska guvernman MSM an minorite e lera kumsa provok eleksyon zeneral (Get nu lartik lor Rama Valayden ek *Avengers*). Ena mem nom sertin depite MSM ki pe sirkile ki dapre zot pa pe satisfise ar seki pe pase dan guvernman.

Sa kanpayn lopolizyon santre lor koripsyon, santre lor netway bann linstitisyon, li pa enn solisyon fas-a kriz ekonomik grav pei pe kone. Li enn stratezi feb. Zot tu dir zot kont “sistem politik” dan fason inpe vag san ki zame zot met ankoz sistem ekonomik anplas. Zot paret ule plis dimunn kompetan pu zer sistem anplas. Zot slogan viz sirtu puvwar Pravin Jugnauth. Kumadir si sanz PM ek ranplas bann dirizan alatet bann linstitisyon tu pu korek. Anfet zot ule sanz “lom” pa sanz sistem. Zot kanpayn resanble kanpayn ki alepok Boodhoo ti amene, pu met prop partu, anfaver dimunn kompetan, integ ek ‘prop’. Zot ale-mem “Premye Minis ena tro buku puvwar” me san okenn propozisyon konkre kuma pu diminye puvwar PM ek

lexekitif, kuma pu ogmant puvwar bann depite, ki lepep finn elir ek kuma aprofondi demokrasi pu ki elekter ena kontrol lor depite ant 2 eleksyon. Kuma propozisyon reform elektoral LALIT viz pu fer. (Get nu websayt lor la.)

Avoka *Avengers*, lopolizyon bann parti tradisyonel ek regroupman sitwayin finn mobiliz dimunn dan lamars, dan gran gran miting san prezant okenn demand ni program lor ki zot propoze pu fer fas somaz ki pe agrave, ki proze pu kriz lozman, problem dilo. Sa bann problem la ki pe trakas dimunn zordi sirtu dan lakanpayn. E nonpa zis koripsyon. Kuma dayer sondaz StraConsult fek montre telman klerman (Get nu lartik lor sa “reality check” sondaz StraConsult done).

Politik parti meynstrim ki li PT, MMM, PMSD ki li MSM finn prone depi 50 an finn fayit e finn amenn Moris kot li ete zordi. Setadir san enn sekter prodiksyon alternatif ki kapav kree lanplwa masif, kuma enn lindistri alimanter e san ankadremen nesese pu fer fas chalennj ki sa lepok difisil kriz ekonomik ek pandemi Covid 19 reprezante. Danze tu sa ramasi lopolizyon ek regroupman sitwayin seki zot tu anfaver *morisyanism*, enn form nasyonalist ki reini travayer ek so lennmi deklas, patron, dan mem kan. Alor ki sityasyon zordi dimann ki remet lor azanda nesese lalit deklas e ranforsi lalit pu sanzman sosyalist.

1 Mars 2021

P.S. Kan nu pe al su pres, oportinis politik pe ariv pli avanse: Bérenger pe fer rankont ek Bodha, Boolell pe fer rankont ek Laurette. Le 13 Fevriye zot tu ti ansam,. Pu enn kinzenn!

KAN LEPIDEMI LI KUMA LAGER

“War Profiteers” – Seki Tir Profi Lager

An Angle ena enn kategori kapitalist ki apel “war profiteers”. Li ule dir tu sa antrepener ki pran lavantaz mankman pandan lirezans enn lager pu zot fer profi exsesiv par furni lekipman. Li enn kalite kapitalist pli detestab ki lezot parski ena enn eleman santaz ladan. Ena enn personaz dan enn roman kilt *Catch-22* (1961) apel Milo Minderbinder ki met dibut enn rezo organize dan rezyon Mediterane pandan 2yem Ger Mondyal pu kontra ek tennder, pu aste-vande seki larme Amerikin bizin dirzans, e ki fer enn profi mirobolan pu limem. Byin vit Milo Minderbinder pe aste-vann tu marsandiz ek servis, mem pu latrup kote Alman osi – bot, rasyon pu solda, konstriksiyon pon, rulman bordel – e anpasan li reysi vinn Lemer dan plizir lavil laba pu arondi, kote politik, so ti-mafya.

Dan Moris, ena enn grup dan Sirkonskripsyon No. 8 otur *State Trading* ek otur azan MSM ek mem Minis MSM ki finn pran lavantaz lirezans aste lekipman akoz lepidemi Kovid-19 pu zot azir exakteman kuma *war profiteer* fer. Zot manyer travay pe expoze zordi dan enn seri ka Lakur – gras-a travay Rama Valayden ek lezot avoka – ka otur anlwa fiktif Mm. Vev Kistnen par Minis demisyoner Sawminaden ek otur Lanket Zidisyer lor lamor azan MSM, Soopramanien Kistnen, ki polisye ti pe prese pu apel enn swisid, kan li klerman enn asasina.

Pu return ar isi Moris, pandan Covid nu finn gayn seki nu kapav apel “*epidemic profiteers*”. Zot sezi lokazyon enn kriz otur pandemi, kot lopital bizin tu kalite lekipman an gran kantite avek enn gran lirezans, pu zot fer zot fortinn. Anu analize kimanyer sa arive.

Anu kumans par gete avan kriz lepidemi, andeor kontra dirzans, kimanyer klas kapitalis ete Moris.

Deza dan Moris ena 2 seksyon diferan dan klas kapitalist:

Sai par Nikita Prokhorov

Burzwazi Istorik

Enn premye seksyon klas kapitalist ti gayn so later kado lor ledor sistem kolonyal. Leta Franse ti donn li sa later la kuma enn *konsesyon*. Answit sa klas la ti ramas so kapital pandan 100 an su lalwa travay esklavaz kot zot pa ti pey travayer ditu. Lerla li finn azut larzan konpansasyon depi Guvernman Britanik pu emansip zot esklav. Lerla pandan prosenn 100 an pandan lepok langazman, kot zot ti pey lamwatye saler, lamwatye rasyon, zot finn kontiyn akimil kapital. Evidaman sa seksyon klas kapitalist la, li apel “*burzwazi istorik*” tu sinpleman parski li, atraver sa listwar esklavaz, langazman, listwar kolonizasyon, finn akimil tu sa kapital ki zordi li ena. Sa seksyon la tuzur reprezant petet 80% klas kapitalist zordi. U kapav get lalist direkter 100 pli gran konpayni, lane apre lane dan enn gro direktwar anyel. Sa seksyon burzwazi gayn preske tu gran kontra ar lezot firm sekter prive e mem gran kontra Guvernman, akoz zot tusel ki kapav furni an gran kantite – ki li pu masinnri ki Guvernman bizin – pran depi loto ziska laparey dan lopital ubyin lepor ubyin ayropor, pran depi konstriksiyon loturut ubyin

rezervwar ziska dray-klining dra ek servyet lopital. Nu pa apel sa “koripsyon”. Nu apel sa “realite”. Burzwazi istorik posed kapital. So drwa sa, sanse. Lavi sa, sanse. Dan sistem kapitalist li anfet kumsa.

Burzwazi Deta

Enn dezyem seksyon klas kapitalist, li pe tultan sey vinn *gran* kapitalist atraver servi laparey deta pu kapav akimil kapital: sa seksyon la apel “burzwazi deta”. Li servi so lyin ar laparey deta, sirtu ar Minis, pu li angres li. Etan linzistis istorik ki finn prodir burzwazi istorik kuma enn klas, sertin sa bann ti-kapitalist (komersan, planter avek 100 arpan dizon, proprietier restoran, ti-produkter ki reysi dan lavi, butikye, farmasyin, enn-de latelye ki vinn enn ase gran lantrepriz, lizinn lapintir, lizinn batri, lot lot) santi zot zistifye moralman pu servi zot kontak dan laparey deta pu zot *catch-up*. Dan LALIT, sa nu analiz. Alor, seki lezot dimunn apel “koripsyon” e ki zot truv kuma enn defo lor enn sistem parfe, nu truv kuma manyer ki kapitalism opere kuma enn sistem: “burzwazi deta” pe servi laparey deta pu konpanse individyelman pu dominasyon kolonyal ki finn benefisyen lot seksyon kapitalis, “burzwazi istorik”. Nu, dan LALIT, nu kont tulde seksyon klas kapitalist. Tulde explwat klas travayer parey. Tulde dominn lamas dimunn, parey.

Kan ena enn kriz saniter kuma lepidemi Kovid-19, burzwazi deta li vinn iper-aktiv. Li vinn kuma Milo Minderbinder dan 2yem Ger Mondyal. Anplas azir dan enn fason abityel, zot devlop rezo ki exakteman kuma enn mafya. Dayer mafya dan Lamerik ti devlope dan enn lot kriz – kan Leta servi represyon pu aret dimunn prodir, vann, konsom lalkol.

LALIT an AKSYON

Pandan konfinnman, burwazi deta pa zis finn profit kriz pu gayn enn ta kontra vit-vit, me anmemtan lot seksyon burzwazi la, kuma proprieter lotel, zot biznes bloke net aköz frontyer ferme. Zot paralyze. Zot kareman blam Guvernman pu zot sor. Zot fer rebelyon. Alor, burzwazi istorik, li osi, li vinn iper-aktiv – li mont enn atak kont plito politik Guvernman, li donn so baking Bruneau Laurette, li fer manifestasyon 29 Ut revandik reuvertir frontyer par labus Patrick Belcourt, li fer manifestasyon Mahebourg 12 Septam, li revandik retre tax lor patron, CSG, li met ka lakur kont Guvernman, li finans lopozişyon.

Dan LALIT, nu truv li inportan ki nu truv sa realite deklas der- yer “laparans” seki pe arive, sinon, li difisil konpran. Suvan inntelijensia irbin ek lapres truv lamas dimunn “bet” kan zot pa swiv sa bann nuvo muvman popilis kont frod ek koripsyon, kuma enn ti-trupo. Anfet li plito sazes lamas dimunn ki zot viz sanzman pli profon ki sanz “lom”. Zot kone ki ena lezot keştyon pli inportan met lor azanda: anlwa, somaz, pri. (Dayer, serve StraConsult finn montre sa klerman. Zot serve vreman enn “reality check” pu inntelijensia irbin ek lapres. Get lartik lor diferan klas sosyal fas-a kriz Kovid-19.) E anfet, kan amenn lalit pu ranvers sistem kapitalis limem, lerala ki frod ek koripsyon diminye.

Konklizyon

Koripsyon, li form parti dan sistem kapitalis. Tu kapitalis kontan servi laparey deta pu gayn bann bel bel kontra. Pa zis Moris. Finn ena skandal kontra Kovid dan preske tu pei Lerop, dan preske tu Leta dan USA. Li dan natir sa gurmandiz ki sistem kapitalis anzandre.

Si nu lite pu enn sosyete san klas, egaliter, lib e zis, koripsyon pu ena so plas.

Ranforsisman parti lepek ebilisyon politik

Pu ki nu an-mezir organiz aksyon ki ena enn porte politik, nu bizin konpran sityasyon obzektiv. E nu bizin ena manb ki konpran ase, e ena konesans militan, pu kapav propoz aksyon lor terin dan kad nu program, e konn organiz aksyon. Sa-mem ki apel devlop “kad Parti”. Nu Lasanble Manb 1 Fev. ti lor: konpran evolisyon kriz Kovid, sityasyon politik ki pe sanze vit, sityasyon internasyonal. Le 14 Fevriye, ti ena Seminar LALIT ki finn apronfondi nu konpreansyon an-komin. Depi Desam, LALIT finn travay lor enn omaz a “lar ki ena dan aktivism politik” – lar dan enn piblikasyon politik kuma Revi LALIT, lar kol lafis ek lar distribye trak. Sa finn sorti kuma enn sel ti-liv dan Seminar.

Palestinn

Par linisyativ LALIT, enn nuvo fron finn lanse: *Solidarite Morisyin avek Lepep Palestinn* (SOMALP). Get nu lartik pu lalist fondater 10 organizasyon, 42 individi.

Kreasyon sa nuvo organizasyon la sorti depi veye solidarite avek lepep Palestinn organize par LALIT le 28 Novam dan lekel manb LALIT Lindsey Collen, Ragini Kistnasamy ek Alain Ah Vee finn explik pivotaz ver deklar leta Israel kupab krim kont limanite, Aparteid. Ansyin Prezidan Repiblik Cassam Uteem, tuzur fidel a lalit lepep Palestinyin, ti pran laparol osi. Ti ena enn 60-enn dimunn prezan ki finn fer kenndelayt an-solidarite, dibute lor Rut Rwayal ant pon Kanal Dayot ek pon Grand Rivyer.

Sa 10 lorganizasyon ek 42 individi ti vot rezolisyon pu dir Guvernman sutenir demand pu enn lanket Nasyon Zini lor Israel kumkwa li finn, e pe kontiyne, komet krim aparteid kont Palestinyin. Sa demand la finn pran form enn let a Premye Minis Jugnauth le 1 Desam.

Le 18 Fevriye, ti ena enn webinar

(deba lor ininternet) 52-minit ant manb Africa4Palestine Farid Esack ek manb LALIT Lindsey Collen lor formasyon SOMALP. Sa intervyu la, li enn veritab inspirasyon pu tu organizasyon dan Lafrik lor kimanyer lye lalit dan sak pei avek Palestinn, lor kimanyer servi lexpertyans pase pu invariant seki nesese pu zordi, e kimanyer servi tusala pu pivot ver akil Israel pu so krim aparteid kont lepep Palestinyin.

Apré Wakashio: Travay konzwin ar peser e bayan

Ver lafin lane dernyer, kan guverman, finn re-uver lamer andeor lagon pu aktivite lapes, li finn kup alokasyon Rs10,200 lor lekel peser ek bayan Sid-Est ti pe sirviv apre fermtir lamer aköz dilwil Wakashio. Zot finn gayn zis Rs3,600 pu mwa Desam. Kan sa finn arive, *Komite Konzwin LALIT ek Peser-san-kart* finn zwenn le 30 Desam e finn prepar enn let uver a Minis pu dir li retablir sa alokasyon la. Manb Komite finn truve ki pu bizin inifikasyon avek peser ki ena kart ek bayan pu kapav riposte. Alor peser-san-kart dan Komite finn organize a-la-baz. Le 7 Zanvye, enn delegasyon 60 peser, bayan finn debark kot Minister Lapes pu dimann negosyasyon ansem avek komite konzwin ek Sindika Peser. Minis Lapes finn oblize zwenn zot, Minister finn dimann delegasyon prepar enn memorandum pu li prezant zot demand dan Kabine Minis, e zot finn prepar enn memorandum konzwin. Le 18 Zanvye Minis Lapes finn zwenn peser ek bayan Sid-Est dan Lakaz Peser Mahebourg, e finn anons desizyon pu retablir alokasyon Rs10,200 ziska lagon re-uver. Li finn osi anons ki Guvernman pe larg 500 kart peser pu lapes andeor lagon. E li finn dir ki, kuma delegasyon finn demande, Guvernman finn anfet fer demand ar konpayni lasirans Wakashio apel P&I pu enn konpansasyon interimer.

“BLD” – Ki sa Vedir?

Dan manifestasyon Bruneau Laurette ki ti anfet organize par Travayis avek kudme MMM, PMSD, Bhadain ek *Rezistans & Alternativ*, slogan santral inifikater ti aflizan: “BLD”. Li ti telman omni-prezan ki zurnalist *Radio Plus* ti gayn difikilte gayn deklarasyon depi manifestan dan lamars sanki sakenn dir, ubyin plito vinn irla, “BLD” an versyon konplet lor so mikro.

Anu pran sa trwa mo, enn par enn, pu dekortik zot, avan get tule-trwa kuma enn fraz, plis enn varyan, BZTD:

“B”

“B” vedir “bur”. Manifestan ek-rir li an-antye lor zot bandrol ek pankart. Zot kriye li a-ot-vwa. Zot dir li lor radyo. Sa term “b..” la, li enn term vyolan kan servi li kuma enn verb tranzitiv, setadir pe “b... kikenn”. Li enn menas vyol par sodomi. Alor, li pa enn term pu servi dan lalit politik. Non, li abizif. Li destriktif, li macho, li anti-fam, li anti-ge, e li viz bles kikenn, imilye li, vyol li, fini li. Li enn parol danzere. Li riske provok reaksyon danzere an-retur. Dayer, deswit apre manifestasyon 29 Ut kot sa slogan la ti deza partu, ti gayn enn individi, ki sirman enn seporterz Jugnauth, ki pibliye enn ripost lor Facebook, enn espes bate-rande me ki pli vyolan ankor, dan mem rezis. Li vinn pran pu sib, sann-kut-la, enn kikenn ki li, li truv konplis ar sa slogan Bruneau Laurette, an-okirans li fer enn menas pli soka ankor kont Monseyner. Antretan, enn dimunn pro-Bruneau Laurette, Alain Malherbes al, avek rezon, port plint CCID kont sa individi ki finn abiz de Mgr Piat. Vyolans slogan orizinal la li vinn evidan atraver vyolans ripost la. Erezman, dan Legliz bann port-parol finn pran distans depi enn tel slogan ase vit. Mgr. Piat, li

osi, finn pran pozisyon klerman e avek buku dinite kont sa slogan la.

“L”

“L” vedir “li” e “li” vedir “Premye Minis Pravind Jugnauth” – alor menas sodomi la, li ase direk. Etan MSM inn gayn eleksyon ase resaman (15 mwa desela), li normal ki Jugnauth ena par santenn seporters ki, kuma sa enn individi deklinke la, ki pu araze net aköz enn insilt vyolan anver lider zot parti ubyin zot lalyans ki fek eli, e li finn eli dapre sel sistem ki nu ena ziska ler. Anfet, sa kalite provokasyon la, li paret bi slogan la. E li pa ditu ena so plas dan lalit politik pu enn meyer sosyete. “Li” kapav osi vedir “MSM”, ubyin Lalyans o-puvwar, li pa kler.

“D”

“Deor” vedir tir li dan puvwar. Li pa spesifye par ki mwayin. Alor, etan done ki Jugnauth fek elir ase resaman, e li ena enn mazorite dan Parlman ase konfortab, u pa sir kimanyer pu tir li. Alor, eski u pe dir li demisyone pu ki enn lot manb MSM vinn Premye Minis? Ti kapav revandik Nando Bodha direk! Ubyin eski “li”, anfet vedir MSM, pa zis Jugnauth? Ubyin eski u pe ule enn kudeta, kuma seporters Trump le 6 Zanvye ti ule kan zot mars alaso batiman Capitol? Kuma petisyon Bruneau Laurette ti pe dir?

Antuka, valer-dizur si revok li, met enn lot Premye Minis, li pu enn lot MSM-ML, etan done ki zot tuzur ena mazorite dan Parlman. Alor, enn ku deta, vremem? Eski ena lot interpretasyon? Anfet Rama Valayden, ki paret pa ti welkom dan dernye manifestasyon aköz so inplikasyon dan lemet 1999 ki finn fer lezot parti brake, ti kumans anonse an piblik ki li pa

pe rod enn kudeta. Aköz li ti lor defansiv, vit-vit, li finn vinn lor *Radyo Plus*, anonse ki so stratezi se pu servi ka legal o-kriminel pu grenn minis enn-par-enn, met guvernman MSM an minorite, lerla apel eleksyon zeneral. Lerla, ep! sa stratezi la finn, asontur, fer li gayn lamerdman ar Bar Council. Alor, li finn rabat lor kimanyer anfet seki li pu fer se li pu fer apel a depite ek minis MSM pu zwenn zot “dan enn lespri Repiblikin”. Alor, mem si Bruneau Laurette pena enn stratezi, Rama Valayden ena enn, me li sanze okurderut, ofir-ek-amizir. Kan enn stratezi prezant problem, li anprint enn lot. Ondire so stratezi li egal enn taktik.

Ena osi lezot slogan ki fer “deor” gayn enn lot sinifikasyon. Eski pe dir bizin met Jugnauth deor depi pei? Get slogan inprime (alor reflesi byin, nu sipoze), e an Angle sivuple, ki dir, “*Get Lost: Return our country*” – tradir kuma “*Sort Depi La: Rann nu nu pei!*” – ki sonn kuma enn slogan MAGA, ki pe ule dir *Make America Great Again* par evins imigran, Mexikin ek dimunn de-fwa Mizelman. Sa laliyn la, li resanble etranzman ansyin laliyn lextrem-drwat dan Moris, avan Lindepandans, kot alepok ladrwat ti apel depite Travayis “bann pa kone kot sorti”, ubyin “lokater ki pe deklar proprieter”, pu sit fe Gaetan Duval.

Enn slogan dan manif ti al pli lwin, pa zis al deor, me sann kut la, akiz Jugnauth asasin: “PJK ASASIN!” Si kikenn enn asasin, li pa apropiye pu fer kuma Speaker, zis met lir *deor*. Ti bizin al met enn depozisyon kont Jugnauth deswit. Ankor enn fwa, ena enn leko sa laful Trump, kan kriye kont so adverser, Hilary Clinton, “*Lock her up!*” “Ferm li!” Dayer, Trump ek so

seporters akiz Hilary Clinton ek so mari “asasin”. E, lextrem drwat ule met zizman ek santans avan prose dan Lakur. Anfet li byin drol ki Bruneau Laurette atak Lakur kan anmemtan, li pe servi Lakur a-blo. Li ena ka kont Minis Ramano, Maudoo, Minis Lesjongard, pu nom zis enn-de.

Fraz la net

Fraz la net, li sem konfizyon.

Nu pa kone kisannla bizin met kisannla deor depi kotsa atraver ki metod.

Li kareman danzere kuma metod politik. Li etonan ki tu sa parti politik – Travayis, MMM, PMSD, Rezistans ek Alternativ, Reform Party – swiv deryer enn slogan ki implik enn tel insanite. Enn lamars ki organize par Travayis ek lezot parti li reysi vinn lake enn demars absird Bruneau Laurette pu BLD.

“BZTD” – enn Mitasyon

Rezistans ek Alternativ finn sanz fraz BLD la dan enn tantativ pu disosye depi organizater lamars. Me sa, asontur, petet rann slogan mite pli grav ankor, aköz li azut ankor enn kus irasyonelite dan evennman la.

Rezistans ek Alternativ zot bel-e-byin dan enn manifestasyon ansam ar Ramgoolam, Bérenger, Duval (a zot invitasyon), e zot dir “BZTD” (*B... zot tu deor*), nomeman lor zot pankart, i.e. “Jugnauth, Ramgoolam, Berenger, Duval”!

Me, sa dernye 3 la, zot pa pe manifeste ansam ar u? Zot pa dan mem mem manifestasyon ansam? Pa zot ki finn invit u? U pa Zokris la? Li pa zis ridikil, li danzere pu badine kumsa.

“Ni labou, ni lamar” enn lot pankart *Rezistans* dir. Ankor enn fwa, zot pu sey pran distans depi Travayis, PMSD, MMM. Jugnauth ondire “labou”, Ramgoolam, Bérenger, Duval zot “lamar. Me, u pa dan lamar kot u ete, dapre u prop parol? Ankor enn fwa, li pa lozik. Li badinaz.

Lezot slogan

Parmi slogan ti ena buku an Angle, ki inpe drol dan enn manifestasyon lor kestyon intern pu pei. Ubyin pe rod larzan dyaspora? Ubyin plito larzan ki kapav degize kuma depi dyaspora? Ubyin pe invit kit Guvernman inperyalist intervenir?

Ti osi ena enn-de slogan vag kont koripsyon, kont linkonpetans. Me, pena dimunn okenn par dan lemond ki anfaver koripsyon, ki anfaver inkonpetans. Alor, zot bann slogan vid.

Ti ena enn-de slogan plis politik, plis presi: “We demand general election”, and “Pra-20, we revoke you!” Problem ek sa de demand la se MSM finn ranport eleksyon apenn 15 mwa desela. Anplis, MSM so viktwar ti fer avek kudme lider manifestasyon, Bruneau Laurette, enn azan MSM. Lezot lider lamars 13 Fevriye, zot fek perdi sa-mem eleksyon la. Mem lezot lamars avan, ti ena slogan konfi. Enn ti lor Guvernman so inkapasite dil avek nofraz Wakashio. Parfwa Laurette ti dir, “It was an act of war!” lezot fwa ki navir la ti mal-menn enn livrezon ladrog.

Ti ena enn-de personaz etonan dan sa lamars pu lapropte. Ti ena par exanp ansyin Prezidant Repiblik, Dr. Gurib-Fakim ki finn ena enn Komisyon Danket kont li, otur zafer Sobrinho. Ti ena Nando Bodha, fek-la lennmi tu dimunn dan lamars aköz li ti enn Minis Jugnauth. Anil Gayan, fek la tu sa Lopozisyon ti pe akiz li parmi Minis pli koronpi dan MSM, ziska li pa gayn tiket.

Konklizyon

Tuzur pena pwin programatik dan lamars. Enn sertin moman, bann parti politik ek Laurette finn promet enn program “apre” lamars.

Me, zot *L’Entente* modi fini kase antretan.

INFO INFO INFO

Fim K-lib

Sa lane la, Fim K-lib inn get de fim extra-ordiner. An Zanvye, enn nuvo fim Zapone, *Nu Ti Ser* par Hirokazu Kore-Eda. Seki spesyal ar li se li enn fim anti-macho, dan enn mod feminin. Apre, nu ti get

Une Journée Particulière par Ettore Scola lor lavi dan Rom pandan lamonte Mussolini. Alor, li enn fim lor popilism. Ladan ena Sophia Loren, Marcello Mastroianni.

Lansman Expo Mang

Blue Penny finn lans expozisyon lor Mang par Emmanuel Richon. Li enn eloz a mang -- ki sorti depi Lind, kot ena 1,000 varyete. Moris mem ena 300. E so dibwa, li osi bon ki Tek. Ti ena degistasyon diferan kalite mang, e osi diferan pla fer ar mang. Bizin vizite.

Kondoleans

Nu finn aprann ki Rama Valayden finn perdi so Mama. LALIT esprim so sinpati avek Rama Valayden ek so fami pu sa pert la.

MLF mark Zurne Fam

Muvman Liberasyon Fam ti fer enn selebrasyon otur tem: “*Zom dezespere: Fam dir non a popilism! Non a vyolans patriarkal! Non a represyon! Non a militarism.*” Pravind Jugnauth, mem li pa enn zom macho, li reprezant enn klan - atraver Sun Trust - e klan enn striktir patriarkal. Lopozisyon servi stratezi macho pu atak li: akiz li rule par “lakwizinn”, setadir par fam, e fam pa sipoze dan politik, e lerala menas pu “b...” li ubyin lakwizinn. Li grav. Ni Lopozisyon, ni Guvernman pena okenn analiz lor striktir ki dominn fam: patriarsi ek kapitalism.

Aktivism li enn lar

Pu u kopi sa liv Akrivis li enn lar, sone pu gayn enn.

L'Entente PT-MMM-PMSD-RP Eklate

L'Entente PT-MMM-PMSD-RP, ki ti lans invitasyon pu lamars Samdi le 13 Fevriye dan Port Louis pu reklam demisyon guvernman, e finn anfet reyni par milye dimunn sa zur la, finn eklate kelke zur apre. Enn but ladan, MMM-PMSD-RP finn al so kote. Zot finn fer enn Konferans depres pu anonse ki zot pu dan eleksyon minisipal ansam, san PT. Omwin, zot dir, ki Travayis retir Navin Ramgoolam kuma kandida Premye Minis pu eleksyon zeneral dan 4-an!

Nu rapel ki desizyon inisyal pu organiz sa lamars le 13 Fevriye ti pran par trwa parti dan *L'Entente PT-MMM-PMSD* le 16 Zanvyé. Mem zur, anplas konferans depres konzwin Ramgoolam-Berenger-Boolell-Duval, kuma zot abitye, finn gayn enn konferans de pres ansolo Navin Ramgoolam ki vinn anons detay sa lamars kot pe reklam demisyon guvernman Pravind Jugnauth.

Sa lepok la, *L'Entente PT-MMM-PMSD* ti telman dezespere ki zot ti finn desid pu elarzi zot platform pu inklir Reform Party, osi byin ki fer apel a bann lezot kuma Kolektif Konversasyon Solider, Bruneau Laurette, 100 % Citoyen, ReA etc etc... avek bi pu permet zot atir enn gro laful pu donn sok guvernman Jugnauth. Dapre zot, sikse sa lamars la ti pu kree presyon pu ki Guvernman demisyone e organiz eleksyon zeneral antisipe. Klerman sa pa finn arive dapre zot plan.

L'Entente finn oblize sede divan egzizanz Bruneau Laurette ki finn inpoz enn so bann kondisyon pu vinn zwenn dan lamars seki pena okenn lot lider adres lasistans apar limem ek Arvin Boolell, lider lopoziyon. Ramgoolam, Berenger, Duval ek Bhadain finn oblize res anretret, pa tro divan divan. Lider ek partizan PT, MMM ek PMSD

finn vinn dan manifestasyon antan ki individi, san pavyon ek kuler zot parti, enn form likidasyonism.

Pandan manifestasyon ti ena bann pankart ek slogan kont Pravind Jugnauth, e ti osi, drolman, ena pankart kont dirizan lopoziyon ki ti organiz lamars la. Eski sa ki explik move imer Paul Berenger ki finn refiz koze pandan lamars kan zurnalis ti pe interoz li?

Imilyasyon finn kontinye avek modord inatandi *sit-inn* divan Parlman alafin lamars, kot Bruneau Laurette finn lans enn lapel pu tu dimunn prezan asize. Arvin Boolell pa ti ena swa, li ti paret kwinse e li usi finalman finn asiz lor koltar. Antretan lezot dirizan pa ti vizib, swa zot finn perdi zotmem dan laful, ubyin zot finn fini al lakaz.

Finalman demonstrasyon defors ki lopoziyon PT-MMM-PMSD-Bhadain ek lezot ti swete kont guvernman Jugnauth pa paret finn arive.

Nuvo "kart" dan Lopoziyon vinn eklat L'Entente

Enn ku, antretan, tu finn sanze kote politik avek demisyon Nando Bodha kuma Minis ek depi MSM. Bérenger, dan so kalkil kominalo-kasteist, finn sot lor lokazyon enn sinp

deklarasyon depite Ehsan Juman komkwa PT kapav gayn minisipal tousel, kuma enn pretex pu li eklat *L'Entente* avek PT. Li enn bon pretex ki Bérenger pe servi pu montre ki li nepli bizin Navin Ramgoolam, aster li ena nuvo "kart" Nando Bodha dan lame.

Kan nu pe al su pres, le 1 Fevriye, eklatman pe pran form reyel: Bérenger pe zwenn Bodha; Boolell pe zwenn Laurette.

Pu lemoman, lor terin lopoziyon enn seri lezot lafors popilis pe emerze otur. Pa zis Nando Bodha, me osi Rama Valayden ek Bruneau Laurette ki pe partaz lespas terin lopoziyon kont rezim Jugnauth.

Fas a sa lopoziyon ki fragmante ek inkoeran, LALIT reprezant veritab lopoziyon a guvernman Jugnauth ki deplizanpli pe perdi kredibilite apre 15 mwa opuvwar. Nu pe opoz guvernman Jugnauth lor baz enn program pu asir seki esansyel pu dimunn dan sa kontex kriz saniter ek ekonomik. Enn program koeran kot nu pe amenn kanpayn pu ki asire ki dimunn ena travay, manze, lakaz, swin medikal dan kad enn bon lanvironnman. Nu deza pe prezant enn program sosyalist kont inegalite ek pu emansipasyon klas travayer.

Desin Escher

Popilism Degaz enn Drol Latmosfer Negativite

Tu dimunn ki swiv aktyalite Moris kone ki asak fwa ki finn ena enn “Manifestasyon Bruneau Laurette” finn ena enn drol latmosfer net. U pa bizin prezan pu kone. U ena pu ekut dimunn, sipa get fim Top-FM. Sa atmosfer bizar la li avan, pandan ek apre manifestasyon. Li kuma enn move vibrasyon. *L’Entente* ki ti organiz dernye manifestasyon 13 Fevriye finn mem eklate ar so prop move vibrasyon.

Sa seri rasanbleman Bruneau Laurette la finn gran. Enn ladan ti imans-mem. Me zot pa swiv ditu dan tradisyon manifestasyon Moris post-Lindepandans. Sel prekirsir ti *Wanted: 15,000 Youngsters* an 2011 organize par Jameel Peerally. Latmosfer ki reyne dan sa seri manifestasyon resan, se enn sertin defulman, enn sertin badinaz ti-burzwa, enn rezon vag net pu sakenn lor kifer li la, enn sertin suzantand ki seki dan manifestasyon se dimunn siperyer a lezot, seki Angle apel enn santiman *entitlement*. Kapav-et gran, gran manifestasyon anti-Lindepandans organize par Jules Koenig ek Gaetan Duval ti ena sa kalite latmosfer ki manifestasyon Bruneau Laurette kree: enn krwayans ki seki opuvwar li inferyer, li ilezitim, li inkonpetan, li pe amenn pei la an-rwinn. Omwin manifestasyon PMSD alepok ti ena espes enn program pu res atase ar Gran Bretayn. Sa seri manif resan la, zot pena program kler ditu.

Parfwa enn naratif dekrir enn latmosfer la pli byin ki enn explikasyon. Mo pu rakont enn vre zistwar ki devwal kiksoz partikilye ar tu sa manifestasyon la:

Avan manifestasyon resan, setadir avan 13 Fevriye, mo ti pe koz avek enn kamarad ki finn swiv buku manifestasyon depi bann lane 1970, e mo kone li ti prezan dan diferan

manifestasyon Bruneau Laurette. Mo finn dimann li si li dakor pu fer enn komanter apre ki mo pu rakont li 2 diferan zistwar ki mo finn tandé, ki mo pa pe futi interprete. Mo finn dimann li, eski bann zistwar enn refleksyon lor manifestasyon la? Ubyin eski zot enn refleksyon zis lor karakter sa 2 dimunn la? Ala seki mo finn rankont li:

Premye ka: Enn manb LALIT rakont mwa ki enn so koleg travay ena enn mari ki enn dimunn byin serye. Mari la enn kad para-etatik e li dan komite Legliz, tusa, e li enn dimunn byin reflesi, byin poze. Zur manifestasyon 29 Ut, li sonn so fam pu anons li ki, enn kut antret, li finn desid pu al manifestasyon. Li pe deza ale dan sa moman kan li pe sone la. So fam dir li:

“Abe, to ti dir to ti”nn deside pu pa ale! E, to pa ti aranze pu zuvriye vinn konplet travay kot nu la? E to pa ti asir mwa ki twa to pu okip zanfán?” So mari explike ki li fini dimann so mama (belmer madam la) pu la pu resevwar zuvriye e pu okip zanfán. So madam finn res bet. So mari pa kumsa. Pa so labitid sa. Antuka, so fam al lakaz osi vit ki posib. E ep! So mari rant lakaz, preske tutswit apre.

- “To pa finn al manifestasyon, alor?” so fam dimann li.

- “Wi, mo’nn ale.”

- “Alor, kimanyer to la?”

- “Sa? Ayo! Kan mo rant dan sa manifestasyon la, mo pa kapav! Mo dir twa, mo pa kapav. Mo santi mwa drol. Mo pa kone dan ki mo finn al rantre. Mo’nn sove. Mo dir fran, mo finn sove. Mem mo finn oblize puse, forse pu gayn enn plas dan Metro, mo finn fer li. Purvi mo sorti depi la, ale.” Mari la pa finn kapav explik plis, nu manb rakont mwa.

Dezyem ka: Zur manifestasyon Mahebourg, 12 Septam, enn lot

manb LALIT ki res Rosebelle rakonte ki li zwenn enn so bon kamarad ki enn sinpatizan LALIT. Kamarad la rakont nu manb ki li finn sanz lide dernye ler, li pu al manifestasyon pu gete kimanyer li ete. Li lor sime ale. Nu manb dir, “Nu, nu pa pe ale, nu, kuma to kone.”

Apenn enn-ertan apre, nu manb re-zwenn kamarad la dan Rosebelle.

“Abe, to finn sanz lide? To pa finn al lamars la?”

“Wi, mo finn ale mem. Selman, kan mo desann dan bis Mahebourg, mo realize ki mo finn rant dan kumansman manifestasyon. Kan mo truv sa manifestasyon, kan mo tann seki orater la pe dir lor mikro, kan mo tann tu sa la, mo re-rant dan mem bis, mo return lakaz. Mo pa kapav dan enn zafer kumsa!” Li pa finn dir plis, manb la rakont mwa.

Evalyasyon par Kamarad: Alor, lera mo dimann sa kamarad ki ti al tu lamars e ki ena lexperyans manifestasyon Moris (e dan lezot pei osi) donn so lopinyon lor sa 2 zistwar la. Mo azute ki mo konpran kifer sa 2 dimunn la finn ale, dernye ler, dan manifestasyon. Finn ena, kuma nu finn dokimante, kuma enn listeri-de-mas, e zot finn, dernye ler, rant ladan. Sa li, dizon, konpreansib. Antuka, konpreansib, pa konpreansib, buku dimunn inn fer sa. Me, kifer sa 2 dimunn la finn vir ledó, preske an panik kumsa? Ala sa kamarad avek lexperyans so repons:

“Abe, sa 2 dimunn la inn azir tutafe normal. Lefet ki zot finn sove kumsa, li enn reaksyon apropiye. Dayer,” li azute, “li ti pu enn reaksyon normal pu sove-ale kumsa mem depi dan manifestasyon avan 29 Ut, setadir dan Port Louis le 11 Ziyet. Li, osi, li ti tro bizar pu res ladan!”

Kan li dir sa, enn ku mo rapel ki anfet enn manb

LALIT ti fektivman al premye manifestasyon, akoz so sindika ti organiz li. (Anpasan, li enn karakteristik sa bann lamars la ki, mem si lezot dimunn organiz enn, swa Rezistans, swa sindika, swa Parti Travayis, li res “manifestasyon Bruneau

Laurette”). Kan sa kamarad manb la ti donn rapor formel dan so Brans, e nu ti gayn rapor la dan Komite Santral, li dir apenn li finn arive le 11 Ziyet, li get otur deli, li realize li pa pu kapav res dan manifestasyon la parski li nepli sir ki revandikasyon ena.

Bandrol ti pe revandik tu kalite zafer. Orater ti koz tu kalite zafer. “Plis kuma enn karnaval,” li ti azute. Akoz li pa ti kone dan ki li finn rantre, li finn kit manifestasyon, ale.

LC

Vibrasyon Negatif dan ek apre Manifestasyon 13 Fevriye

Manifestasyon le 13 Fevriye ti ena buku eleman pli fu ankor ki lezot manifestasyon Bruneau Laurette. Me, ena zafer parey kuma dan 2 lezot manifestasyon: pa Laurette ki sipoze organizater me manifestasyon la vinn pu li. Me, ala zafer ki ti diferan:

1. Lopoziyon Parlamter – Parti Travayis, MMM, PMSD – zot sef organizater, me zot aksepte ki zot pa pu amenn bandrol zot parti, ni pavyon, ni met kuler zot parti, ni pran laparol – apar lider Lopoziyon. Nu kone ki MMM, Travayis ek Bhadain ti organiz bis pu amenn zot dimunn, me san pavyon, zot pas inapersi. Bruneau Laurette pran laparol, “natielman”. Mazinn ki latmosfer sa kree. Tu sa gran gran parti la zot finn kurbe, permet ki zot swiv enn azan MSM dan eleksyon 2019. Zot permet disud zot parti. Dan politik nu apel sa “likid” u parti. Sa kalite taktik la apel “likidasyonism”. Pena naryin pli negatif ki pu deklans enn tel likidasyon. Lerla, laba, zot asize kuma biblo lor podyom. Deza li kree move latmosfer. Lerla zot sibir maltrete kifer zot la dan zot prop manifestasyon! E zot laba, kot-a-kot kumsi-ryin-ete ar Minis MSM Nando Bodha ki fek demisyone. Ki kalite lanbyans bizar sa kree? Kan Bruneau Laurette desid pu fer enn “sit-inn” lafin manifestasyon, Boolell, etan li alatrenn, li osi kuma muton al fer “sit-inn”. Pa kone kot so bann matlo ete? Kot Bérenger ete? Kot Duval ete? Li pa reyelman enn sit-inn, dayer. Li enn espes *sit-dawn pa kone kifer*. Li ti pu komik si li pa ti trazik.

2. Depi avan manifestasyon buku lorganizasyon inn anonse formelman ki zot ladan, me zot azute ki zot manb kapav *gete-zot-mem*. Rezistans ek Alternativ, Konversasyon Solider, 100% Sitwayin ti fer sa. Ti ena lezot ki dir zot lorganizasyon pa pe ale, me zot manb kapav *gete-zot-mem*, zot osi. Mazinn vibrasyon dan sak parti, kan pe gete kisannla inn vini, kisannla pa finn vini.

3. Ena dimunn ki ti manifeste kont seki finn organiz manifestasyon *dan manifestasyon la*. Bat sa! Wi, li vre. *Rezistans* ti ena pankart kont Travayis, PMSD ek MMM, ki organizater. Mazinn sa pu move vibrasyon dan enn manifestasyon.

Alor, sa premye trwa pwin la indik likidasyonism byin avanse, kot lorganizasyon ase for permet ki aneantir zot-mem, dan sa mobilizasyon-pa-kone-kot-pe-ale.

4. Apre manifestasyon la, buku dimunn ki ti partisip ladan pe ankoler ar seki pa ti laba. Sa li akoz zot sel mezir pu konn sikse se grander laful. E laful ti byin mwins ki le 29 Ut, dernye lamars Port Louis. Ena blam prezans lider gran parti pu labsans dimunn – mem si tu sa parti la finn amenn zot dimunn dan bis! Tu lider ki ti ladan pe onte, pe zene, pe rise-puse. Anfet, zame pa finn ena enn latmosfer osi negatif – avan, pandan ek apre – enn latmosfer bizar net. Paul Bérenger, ki byin kone ki ete enn manifestasyon, mem si tu sa lezot lider pa kone, finn deswit atann enn pretext pu li kas so *l’Entente* fek galfate. Klerman ena buku zafer ki finn arive dan manifestasyon ki nu pa okuran, ki lapres pe kasyet, e ki personn prezan pena lintere pu met an-piblik.

LEFE NON-INTANSYONE

Slogan Vyolan De-Kortike

Dan bann lamars sitwayin ena pankart, e ena mem dimunn met T-shirt, ki ena slogan ki inakseptab. Li evidan ki dimunn ki pe populariz slogan, etan li “siperyer”, li pa pe remarke ki, malgre ki li krwar li pe dir “fode pa diviz nu, nu tu morisien”, li pe al fer erer grav. Li pe dabor ponp term-abizif kolonyal, pu lerla rey li. Me, eski li pe rey term la (mo la)? Ubyin grup la? Slogan lir, ‘MALBAR, NASION, SINWA, LASKAR, BLAN, MORISIEN.’ Parmi sa 5 kategori reye la, tu term insiltan, e klasifikasyon limem insiltan. Me, ena enn lot danze. Ena zis 2 grup dan sa 5 la (ki finn kareman reye, kuma lezot grup) ki baze lor *relizyon* dimunn. Alor, pu rey dimunn kumsa, li klerman pe rey sa 2 grup baze lor relizyon la. Ondire u bizin kit relizyon, vinn “morisien”. Me liberte krwayans, liberte konsyans, li inportan. Dan Konstitisyon so draftaz deza byin eklere. Alor, li enn slogan pu evite dan lavenir.

Rama Valayden ek so Avengers

Avan nu get Rama Valayden ek so Avengers, anu get kontex politik ki finn mont zot lor lasenn politik.

Gouvernman MSM-ML-exMMM pe fer fas a enn seri difikilte politik, malgre ki li ankor ena enn mazortite konfortab dan Parlman. Deza li finn perdi 3 minis: Collendavelloo otur ka St. Louis, Nando Bhoda ki finn demisyone ek Sawmynaden ki inplike dan lanket zidisyer lor lamor Soopramanien Kistnen osi byin ki ka *Constituency Clerk* madam Kistnen.

Anplis de sa, ena enn seri ka otur iregularite dan *Emergency Procurement* pandan konfinnman, lanket lor ka St. Louis, tranzaksyon otur terin Angus Road, ek sa seri petisyon elektoral ki pe konteste rezilta eleksyon dan lakur.

Purtan sa Gouvernman MSM-ML-exMMM pe kontinye guverne ondire tu normal. Sirtu li pa pe reflesi e propoz nanye lor bann size ki pe trakas lamas dimunn: kuma kreasyon lanplwa, linflasyon, problem furnitir dilo ek lakaz lamyant.

Pandan konfinnman, pandan fermtir frontyer ki ti nesaser, otur nofraz Wakashio ek polisyon lakot Sid-Est problem peser dan sa rezyon la, ena enn fristrasyon zeneralize ki finn devlope. Si *Wage Assistance Scheme* ek mezir pu anpes lisansiman finn amenn enn sertin sulazman pu klas travayer, se sirtu klas intermedyer, ti kontrakter ek PME ki pe plis afekte, e se prinsipalman dan sa klas intermedyer ki ena plis lakoler e ki pe grosi laful dan sa seri manifestasyon ki finn ena resaman.

Se dan sa sityasyon kot Gvernman Jugnauth pa pe vinn delavan avek mezir konkre, developman nuvo sektor ekonomik, enn plan relans ekonomik, se dan sa vid la ki ena buku efervesans politik ek sosyal: nuvo parti ek muvman politik pe ne, rasanbleman sitwayin pe fer. Sa pe arive sirtu parski parti politik

tradisyonel ek muvman sindikal pa pe propoz okenn alternativ.

Rama Valayden

Parmi bann nuvo muvans politik ena Rama Valayden ek so *Avengers* ek so *Grup Refleksyon Emmanuel Anquetil* ki ansam paret pe al dan direksyon kreasyon enn nuvo prezans politik.

Avengers li enn regroupman avoka ki pe okip sa 2 ka lakur otur Kistnen: Lanket Zidisyer lor lamor Soopramanien Kistnen ke kafuyaz otur post Konstituennsi Klark ki Mm. Vev Kistnen sipoze finn okipe. Me Avengers pe azir pa zis kuma avoka, me osi kuma enn muvman ki organiz miting kot invit orater kuman Bruneau Laurette etc. Rama Valayden pe asim rol enn “menntor” ki pu amenn enn rasanbleman politik otur so grup avoka. Me ena problem kuma prezans dan Avengers, Shakeel Mohamed ki enn manb ek depite Travayis, ena Rosh Bhadain ki dirizan so prop parti politik. Alor tu sa fer inpe kafuyaz.

Dan enn intervi dan *Le Défi*

Plus (20 Fev 2021) ala gran plan ki Valayden paret finn elabore “Ce sera un immense pas en avan si on parvient à faire cohabiter Bruneau Laurette, Dev Sunassy, Ivor Tan Yan, Géraldine Hennequin, José Moirt, Ashock Subron et son groupe entre autres pour un projet de société. Sans oublier les Avengers qui, qu’on le veuille ou non, sont très populaires dans tous les coins et recoins du pays.”

Alor aster ki Rama Valayden finn prezant so proze politik apre enn long “konze politik”, kitfwa li ti pu bon nu get inpe so prop trazektwar.

Pu kumanse nu sit seki Rama Valayden limem finn dir: “*Et surtout avec des gens qui croient dans des idées et non des cerf-volants qui changent leurs idées au gré du vent pour leur avantage personnel*” (*Le Défi Plus* 20 Fév 2021).

Ala trazektwar Rama Valayden dan dernye 40 an (Get tab anba):

Kan fini lir sa, poz lakestyon: Si Rama Valayden aster pe rod organiz enn gran muvman progresis, sa li enn bon zafer, etan done tu lexperyans ki li ena. Me si dimunn pe pans pu partisipe ladan, li bizin ek lizye uver.

Trazektwar Rama Valayden

Avan 1982: Dan *Grup Revolisyoner Morisyen* (byen pros avek MMM ek Bérenger)

Dan bann lane 1990: Raprosman ek Gaetan Duval.

1996: Muvman Repiblikin (ki sorti depi Grup Refleksyon Emmanuel Anquetil No.1)

2005: Kandida dan Eleksyon Zeneral pu *Lalyans Sosyal* ansam ek PT, PMXD, Les Verts Fraternel, MMSM Dulloo. Pa eli.

2005-2009: Minis Lazistis dan guvernman Ramgoolam.

2009: MR integre PMSD, e Rama Valayden vinn Sekreter Zeneral PMSD

2010: Kandida dan Eleksyon Zeneral dan *Lalyans PT-PMSD-MSM*: pa eli.

2011-2017: Kan li PMSD, li organiz sorti PLHDWU depi GWF e vinn negosyater sindika la.

2015: Rama Valayden ader a Parti Travayis. Li travay lor konstitisyon Travayis.

2019: Atann sutyen PT pu enn tiket dan Eleksyon Zeneral: “si je dois être candidat, ce sera sous la bannière du PT”. (*Le Défi* 8 Octobre 2019).

Apré eleksyon 2019: dan enn lartik sinye RV dan *L’express* 15 Nov. 2019, ala seki li ekkrir: “Navin must go”.

Fenomenn “Aktivite Politik Dyaspora”

Ena enn mo ki pe tande depliz-anpli lor lasenn politik: dyaspora Morisyin.

Li ase drol parski dyaspora li vedir dimunn ki finn kit pei, al etabli dan enn lot pei. Alor, ki sa vedir ki zot lor lasenn politik isi?

Introdikyon

Pena sif ofisyel komye dimunn form parti dyaspora. Estimasyon ki tande dan medya li 200,000-500,000 dimunn. Zot dimunn ki rezid, travay e pey tax dan pei kot zot finn desid pu viv.

De prinsip de-baz reprezantasyon politik dan kad demokrasi dan leta burzwa, li tax ek rezidans: guvernman pa kapav taxe u sanki li akord u reprezentantasyon politik. Alor, seki pey TVA ek innkom tax, li gayn reprezantasyon. Anplis, ena enn sistem relativman pli demokratik isi Moris, kot elekter elir reprezentan *pu sirkonskripsyon kot li reste*. U drwa baze lor u lye rezidans. Alor, kan vote pu reprezentan, u bizin lor rezis elektoral dan enn sirkonskripsyon. E rezis elektoral li fer lor baz *rezidans* dan enn sirkonskripsyon. E, li ep-deyt sak lane. E li nu devwar, antan ki elekter, pu al cheke sipa nu bel-e-byin lor rezis. Dyaspora pa pey TVA ni innkom tax ni zot pa res dan okenn sirkonskripsyon akoz zot pa rezidan. Alor zot pa elekter isi. Purtan, mem li bizar, ena plizyer lafors politik ki pe kumans reprezentant zot lavwa politikman isi.

Dyaspora so prezans politik

Rama Valayden, lider *Grup Refleksyon Emmanuel Anquetil* ek *Avengers* dan enn program *Radio Plus* 16 Fevriye mansyon dyaspora trwa fwa. Par exanp, li finn dir “... *anmemtan ena bann nuvel zide ki monte pu Moris larepublik de demin. Pa zis Moris, setadir Moris, Rodrig, Agalega, nu lezot zil ek usi nu dyaspora.*”

e li mansyonn “*droit de vote pour le dyaspora*”.

100% Citoyens dir lor so webs-ayt “*L’apport de la diaspora mauricienne a une importance primordiale dans la société mauricienne. Cependant, rien a été fait pour que la diaspora soit partie prenante et intégrante dans la société.*” Zot finn mem organiz enn konferans virtuel pu dyaspora dan 13 pei.

Byin avan sa, ena parti *Ralliment Citoyen pour la Patrie* (RCP) ki so lider Parvez Dookhy viv Lafrans ti met kandida dan elekasyon 2014 ek 2019.

Bhadain so Reform Party finn met dibut striktir so parti dan UK ek Lostrali.

E aster, nu finn truv enn seri manifestasyon pe organize par dyaspora lot pei otur manifestasyon Bruneau Laurette le 29 Zanvyé, osi byin ki le 13 Fevriye. Bruneau Laurette limem finn dir dan enn intervvyu 5-Plus ki se “dyaspora” ki finans li.

UDM ek dyaspora

Dernye fwa ki finn ena enn organizasyon politik finanse par “dyaspora”, li ti UDM feu-Guy Ollivry. Teeren Appasamy, enn Morisyin ki viv dan UK ti finans UDM avek par milyon Rupé. Sa ti vizib net dan kanpayn elekasyon parsyel Rose-Hill-Beau-Bassin an 1995. Rapel ki se sa Teeren Appasamy ki ti implike dan ka frod ek blansiman MCB par deturn fon pansyon NPF. Se Pierre-Guy Noel, sef MCB ki finn admet sa kan li pe depoze dan Lakur. Sa larzan la ti servi par UDM pu fer koripsyon elektoral grotesk lor enn lesel pa ti’nn truve avan: “baz” partu, anlway par santenn dimunn pu fer travay elektoral, distribisyon T-shert gratis lor sime, donn Kentucky, etc. Erezman sa kalite tantativ koripsyon elektoral pa finn marse: elektora finn rezet li. Me sa ti fer buku dimunn poz

kestyon lor opasite sa dyaspora ki viv lot pei andeor kontrol demokratik ek sosyal pei isi, e ki finans politik isi, setadir influyans seki arive, sanki li viv isi pu sibir lekonsekans.

Mem keston poze zordi pu tu sa bann lafors politik ki pe gayn baking ek finansman “dyaspora”. Kisannla dan sa dyaspora la? Ki zot lintere?

Ki ete dyaspora?

Premye Vag

Li difisil konpran kisannla form parti dyaspora Morisyin.

Istorkman, finn ena enn lalit pu definir ki ete enn “Morisyin”. Avan Lindepandans, tu dimunn isi ti sitwayin koloni Britanik, ubyin plito size Britanik. E anmemtan, sa mo “Morisyin” ti vedir kikenn ki finn ne dan Moris depi pli avan. Ti ena ideoloji kolonyal ekstrem-drwat pu pa konsider travayer angaze depi Lind ki finn vinn etabli, travay e viv Moris kom “Morisyin”. Mem zot zanfan, ti-zanfan, aryer-ti-zanfan pa ti konsidere kuma “otantik Morisyin”. Ti dir zot “lokater pe deklar propriyeter”. Kan pe apros lindepandans an 1968, buku dimunn ki pa ti dakor pu viv su enn leta independan finn kit pei, ale. Zot finn etabli lot pei: UK, Lafrans, Sid Afrik, Rodezi (Zimbabwe asterla) ek Lostrali. Alor, li vedir dimunn finn kit pei dan fule kanpayn ekstrem drwat anti-lindepandans e finn al fer nwayo pu enn dyaspora dan plizir pei.

Mem apre Lindepandans, inkrwayab me vre, ti ena enn Minis ek enn Minister *Emigrasyon*. U kumans konpran inpe plis kan u kone kisannla ti Minis *Emigrasyon*. Li ti Gaetan Duval, lider PMSD ki ti amenn kanpayn ekstrem drwat kont Lindepandans. Enn fwa finn gayn lindepandans, li finn rant dan guvernman koalisyon ar PT, vinn Minis *Emigrasyon*. So rol prinsipal antan ki Minis sete pu fer dimunn kit pei al viv ayer.

Alor sa premye vag “dyaspora” ti ena enn volonte konsyan pu ki zot pa “sitwayin” Morisyin. Li neser dir sa parski remarke ki buku lafors politik ki pe rod reprezant “dyaspora” dekrir zot kuma muvman “sitwayin” ubyin “Morisyenist”.

Zordi, kisannla dyaspora ubyin pa, li difisil kone.

Lezot Vag

Apré sa lepok Lindepandans, finn ena diferan vag emigrasyon pu tu kalite rezon. Buku dimunn finn parti, al res deor, aköz pa ti pe gayn travay Moris. Suvan zot finn zwenn dan muvans dyaspora existan. Me seki an-komin dan tu sa bann vag apré se ki li ti enn desizyon konsyan ki dimunn finn pran pu kit pei, travay ayer, viv ayer, e byin suvan etabli ayer. Zot finn travay, vote, pran sitwayennte byin suvan, dan lezot pei.

“Emigrasyon sirkiler”

Depi 2008, ena osi enn nuvo fenomenn “migrasyon sirkiler”. Depi sa lepok la, Guvernman isi finn siyn lakor avek Kanada, Lafrans ek Litali pu avoy Morisyin travay laba pu enn peryod defini pu gayn treyning ek lexpéryans dan sekter spesifik kuma restoran, sekter alimanter, suder, salon kwafir lera returne. Sa li sirtu pu dimunn ki pe rod mont enn ti-lantrepriz isi kan zot returne. Ena osi migrasyon sirkiler pu travayer kuma plonbye, mason, pint indistriyel, dokter. Zot travay e gayn treyning, lera returne. Minister Anplwa ki organiz sa. Alor se leta Morisyin ki organiz sa avek bi ki dimunn ki ale pu returne e pu amenn nuvo lexpéryans ek konesans isi. Li byin diferan avek dimunn ki finn instale alonterm dan enn lot pei.

Guvernman fer apel a sertin seksyon dyaspora

Dan dernye 10 an avek kriz ekonomik isi, guvernman MSM finn fer buku lapel pu dyaspora Morisyin ki dan sertin profesyon spesifik ubyin ki anvi investi gro

kapital isi, pu zot returne (ubyin vini pu premye fwa) e “kontribiye dan lekonomi”. Definisyon diaspora *Economic Development Board* (EDB) li ase vast: se enn sitwayin Morisyin ki ena paspor Morisyin, ubyin so zanfan ubyin so ti-zanfan. Savedir, li inklir kitsoz drol: dimunn ki konsidere “Morisyin” me ki pa enn sitwayin Morisyin. Mem zot pa konsidere sitwayin, EDB dir zot kapav gayn drwa rezidans permanan ki renouvlab pu 10 an. Bann konsesyon tax pa paret finn sifizan pu fer buku dimunn dan sa kus dyaspora-la revinn uswa vinn Moris.

Siyn aktivite politik

Buku dimunn ki konsider zot “Morisyin” me ki nepli rezidan isi depi buku lane byin aktif lor rezo sosyal. Rezo sosyal paret enn faktor dan dinamizasyon politik dyaspora. Ena dyaspora ki byin aktif lor seksyon komanter medya, sirtu *lexpress.mu*, kot zot bibliye tu kalite lide dextrem drwat ase trakasan, e net andeor tradisyon lapres ekrit.

Ena ki pe mem organize atraver petisyon pu dimann drwa de-vot isi. Ena ladan servi koze ki repoz lor konsept extrem-drwat e rasist kuma “Kifer travayer Bangladesh ena drwa de-vot, e nu, ki finn ne Moris, nu pena?” Remarke ki Britanik uswa Sidafrikin pa deranz zot si zot ena drwa devot apré 2 an rezidans, parey kuma Bangladeshi. Pareyman mem milyarder ki finn aste vila-de-lix ki vote isi pa paret deranz zot. Sa osi li enn siyn trakasan ideoloji extrem-drwat fasizant. Repons la purtan li sinp – se parski dimunn ki viv isi, travay isi, pey tax isi, rezid dan enn sirkonskripsyon, e finn anrezistre kuma elekter dan enn sirkonskripsyon e zot nom figure lor rezis elektoral ki ena drwa de-vot.

Li osi, e sa li byin inportan, enn kestyon responsabilite politik: kuma li posib ki dimunn ki pa res dan enn pei rod influyans

desizyon politik ki pu afekte lavi dimunn dimunn ki res dan pei-la, me pa li? Li pa danzere, sa?

Drwa-de-vot pu travayer

Dan LALIT, nu pe milite, par kont, pu ki tu travayer lot pei isi gayn drwa inskriir lor rezis elektoral apré 3 mwa travay isi. Kuma li ete, zis dimunn ki sitwayin pei Commonwealth kuma Sidafrik, Lenn, Bangladesh, Pakistann ki finn rezid isi pandan 2 an e ki lor rezis elektoral ena drwa-de-vot. Nu panse travayer ki finn sorti Moris etabli lot pei ti bizin gayn drwa-de-vot apré 3 mwa parey, kot zot viv. Dan buku plas, dayer, zot fini gayn drwa-de-vot.

Kifer zordi ki dyaspora pe rod reprezantasyon?

Kestyon poze kifer dyaspora pe organize, sirtu seki dan tit-burzwazi, pe rod gayn reprezantasyon politik isi? E kifer plizyer parti politik pe kumans pran zot demand kont? Eski li aköz kriz ekonomik, sirtu dan kontext pandemi mondyal koronavirus, pe menas zot lavansman uswa mem zot anplwa lot pei? Eski zot truv plas travay ki zot ti pu kontan gayne dan Moris bloke par pros MSM dan sekter piblik, paraetatik? Eski zot truv biznes ki zot anvi uver bloke par kontra ki pros MSM gayne? Buku ant zot dan tit-burzwazi dyaspora pa truv ki ena plas pu zot dan sekter kapitalis, enn sekter ki zordi zur anplin kriz ekonomik.

Antuka li paret ki se lor baz sa kalite platform politik tit-burzwazi kont guvernman Jugnauth ki buku grup pe rod sutyin dyaspora. Me, zot osi gayn kas.

Finansman

Roshi Bhadain ek Bruneau Laurette dir fran zot finanse par dyaspora. Grup politik ki depann lor dyaspora riske tom su kontrol dimunn ki pa mem res Moris, alor ki pa sarye responsabilite zot propagann. E suvan guvernman inperyalis servi dyaspora pu vir Guvernman dan lezot pei. Li problematik.

Jabaljas ek Bulbak

Jabaljas: Alor Bulbak, mo pa ti truv twa lor koltar dan gran manif sitwayin Samdi 13 Fevriye.

Bulbak: Eta, ki to krwar mo pu al fer dan sa kalite rasanbleman la: donn serom bann dinozor, ubyen fer laful pu Bruneau Laurette?

Jabaljas: To pa krwar li neseseer tir sa guvernman Jugnauth ek tu so bann maguy?

Bulbak: Mo dakor ek twa ki bizin denons MSM pu so politik ki pa dan lintere klas travayer ek lamas dimunn mizer: ki li lor kestyon somaz ek linflasyon, lor kestyon proteksyon lanvironnman.

Jabaljas: To bizin konpran, Bulbak: pu atir laful, bizin koz frod ek skandal. Enn taktik sa.

Bulbak: Abe pu denons frod ek skandal dan guvernman MSM, to al dan enn manif ki organize par Navin Ramgoolam ek so Travayis. To pa rapel ki se ex-Minis Sawmynaden, antanki fotograf, ki finn deklans deklin Ramgoolam e demar so prop karyer politik? Abe asterla se sa mem Sawmynaden ki paret inplike dan enn mem zafer ki kotomili.

Alor li vre ki labu pe monk lamar.

Jabaljas: Abe ti ena lorganizasyon ki ti ena pankart ki dir “Ni Labu, Ni Lamar”.

Bulbak: Lerla to dimann twa ki zot ti pe fer dan sa lamars la!

Jabaljas: Abe kapav-et se Rama Valayden ki pu kapav batir enn alternans a rezim Pravin Jugnauth?

Bulbak: Wi, remarke ki li finn res lwin ek sa lamars la: li osi paret pe dir “Ni Labu, Ni Lamar”.

Jabaljas: Li pa finn ule perdi kredibilite. Dayer li finn dir sa limem. Li paret pe konsantre lor batir enn lafors politik otur so “Avengers”.

Bulbak: Abe la usi ena enn gro problem.

Jabaljas: To ule dir, ki pu arive kan tu sa bann la tir zot rob avoka e mont lor kamyon pu fer diskur politik?

Bulbak: Pa zis sa: dan lekip “Avengers”, ena Shakeel Mohamed ki enn mam ek depite Travayis. Ena Bhadain ki ena so prop parti ki dan enn lantant ek Travayis, MMM, ek PMSD. Ena Teeluckdharry ki fek la ti dan MSM. Alor li paret ki labu ek lamar finn fane inpe partu.

Jabaljas: To ule dir ki Rama pa pu kapav fasilman fer so bann Avengers vinn enn muvman politik?

Bulbak: To kone, Jabaljas: Valayden finn ena enn trazektwar politik ranpli ek tu kalite zig-zag: li finn demare pros ek MMM, lerla byen pros ek Gaetan Duval, lerla pros ek Travayis. Li finn mem ena so prop Muvman Repiblikin. Aster li pu vinn “Mentor” enn nuvo muvman ki pu sorti depi dan vant enn Grup Refleksyon Emmanuel Anquetil, parey kuma MR ti fer?

Jabaljas: Alor li paret ki ena zis Bruneau ki kapav pran lidership sa gran muvman sitwayin.

Bulbak: To kapav dir li finn fini fer sa: partu kot ena enn ti fwaye revandikasyon, ubyen enn lanterman, ubyen enn ka lakur, to pu truv li anpik ansam ek kamera lapres.

Jabaljas: Dir mwa enn ku, Bulbak: ki to enan kont Bruneau?

Bulbak: To kone, Jabaljas: kan tu dimunn pu vinn o-kuran so kolaborasyon ek militer Israel, kan li vinn inform dimunn ki dan dernye eleksyon 2019, li ti azir kuma azan Kavi Ramano ek avan sa mem dan Sirkonskripsyon No.8 kot ena tu sa marekaz la, kan li rann so proze politik piblik, lerla nu kapav rediskit sa.

Angwas Kasyet dan Dimunn?

Lepok ki nu pe traverse li pa ordiner. Lemond pe fer fas enn kriz ekonomik san presedan dan listwar ek enn pandemi avek enn viris byin kontazye ki finn deza fer 2.5 milyon mor. Zis dan Lamerik ena plis ki 500,000 dimunn inn mor ar Covid-19.

Sa sityasyon la pe kree buku krent ek lafreyer dan popilasyon. Akoz lavenir paret deplizanpli som ek insertin. Me anmemtan sa krent la li liye ar natir-mem viris Covid-19, ki li, viris la, li bizin nu lekor pu li viv e propaze. Imin ki sarye viris. Dimunn pli pros ar nu, manb nu prop fami, nu vwazin, nu koleg travay inn vinn kuma enn “danze” pu nu mem, e nu pu zot. Alor solisyon ki Leta ek bann lotorite saniter inn bizin met anplas, e mem inpoze, se pu diminye o-maximem tu kontak ant dimunn. Inn bizin met bann “baryer” ant dimunn kuma mask, distans sosyal ek konfinnman. Sa bann mezir la zot kup, ubyin frenn, kontak ant dimunn. Prinsip deryer sa bann mezir izolman la se ki zot tanporer. Me, sa bann mezir la zot anfet vinn kondisyon-mem pu lafin bann mezir. Setadir pu regayn liberte kontak ant dimunn, fode nu priv nu ar sa kontak la.

Me sa izolman ki anfet dan lintere lasante dimunn, pe izol

dimunn, fer dimunn sufer. Anplis, li pe baskil dimunn dan lemond antye dan “kontak virtuel” kuma atraver YouTube, Facebook. WhatsApp, TikTok, e lezot sistem kominikasyon onnlaynn. Kontak virtuel pe ogmante brit, pe ranplas veritab kontak pli vit ki avan. Pandan lokdawn dan pei pli afekte ar Covid 19 nomb dimunn ki vizit Youtube inn multipliye par 7, mesaz lor Facebook finn duble.

Alor enn kote kontak sosyal finn raptise, e lot kote kontak virtuel pe ogmante. Anmemtan tu bann rasanbleman demas kot dimunn abitye al defule finn ferme uswa restrenn net. Dimunn nepli kapav al kriye pu zot lekip futbol lor lestrad, al konser, al teat, al diskotek pu danse, kuma avan.

Eski tusala ki pe amenn plis agresivite ek laenn lor rezo sosyal? Klerman ena buku agresivite. Klerman ena osi buku plis ka swisid. E, kote politik, eski bann lamars ek manifestasyon sitwayin pe vinn kuma enn platform pu dimunn deful zot, olye enn mwayin pu exprim revandikasyon sosyal ek politik dan fason rezone? Li danzere kan sa arive. Li kapav amenn bann form listeri-demas, ki asontur, kree kondisyon pu lamonte fasism (Get nu lartik lor ki ete fasism).

“Sanz Sistem”

Avek efervesans dan tit-burzwazi ena tu kalite slogan pe surse avek enn sinifikasyon totalman bizar.

Dan LALIT, par exanp, nu servi term “sanzman sistem” pu ule dir “sanzman sistem kapitalist”, e nu viz enn sistem kot pena diferan klas sosyal - enn klas ki proprieter later ek lezot form kapital (kapitalist) ek lezot ki oblize travay pu enn lamone sak mwa ubyin enn ti-sukontra (klas travayer, ti-bruzwazi).

Ena lezot virgil kuma Bizlall so MPM, Rezistans, 100% Citoyen ki, kan zot dir “sanzman sistem”, zot pe koz zis “sanzman konstitisyon”, me pa sanzman sosyete. Alor, zot pe rod sanzman inportan kuma drwa revokasyon, ubyin plis puvwar pu lezislatir, proteksyon lanvironnman dan Konstitisyon. Lezot ankor kuma Ideal Democrate pe rod sanzman pli banal, mem kestyonab kuma limitasyon manda (enn diminisyon demokrasi ki lextrem drwat pe rode depi byin lontan dan USA), ubyin donn leta puvwar kontrol finansman parti politik (birokratizasyon).

Me, tu dernyerman ena lezot pli minimalist ankor. “Sanzman sistem” zot pe rode se pu anpes parti politik (pa kone kimanyer zot ena lintansyon fer sa) swazir Premye Minis lor baz so kominote ubyin Karst. Zot apel sa “sanzman sistem”. Ekut byin kan Bruneau Laurette koze. Li pe rod sa. Li al pli lwin, li dir ki bizin ilegal (ubyin inposib?) pu aliyn kum kandida Premye Minis nerport ki sitwayin ki tom mem kominote uswa karst ki finn ena depi Lindepandans! Alor, li pe propoz kominalism kontinye dan enn lot form. Alor, kan tu sa nuvo parti koz lor “sanz sistem”, ekut byin ki zot pe dir. Antuka, dan LALIT, nu kler ki nu ule sanze: sistem kapitalist. Nu ule enn sistem sosyalist, e amizir lamas dimunn met li dibut, zot pu anmemtan kree nuvo konstitisyon ki al avek.

Desin Escher

DAN LOPOZISYON

Parti Politik ek Apolitik

Depi inpe letan nu pe truv tu kalite grup politik ek regroupman ki apel zot mem kiksoz “sitwayin” pe fer sirfas uswa pe re-aparet. Ena ki finn kree dan siyaz dernye eleksyon zeneral, ena pli resaman pandan lokdawn ek otur nofraz Wakashio.

Tu sa bann grup la anplin efervesans e pe mobiliz zot partizan ek piblik otur slogan “BLD” ubyin so nuvo versyon “BZTD”, (Get nu lartik dan Revi lor BLD). Setadir zot tu pe dir bizin met Premye Minis uswa guvernman MSM antye deor.

Mem si zot tu partaz mem bi ek ena pa mal pwin ankomin, malgre sa zot pe gayn difikilte travay ansam e profit sityasyon febles kot rezim MSM ete. Ena bann kontradiksyon flagran ki travers zot aksyon.

Zot tu pronn “morisyanism” e pe servi li kuma moter pu mobiliz dimunn. Alor ki morisyanism, enn konsep ki amenn lor mem platform, travayer ek so lennmi deklas, patrona. Problem ek sa se patrona ki responsab problem travayer. Patrona kontrol sistem ekonomik dominan, ki baze lor explwatasyon klas travayer e ki responsab problem sosyete pe fer fas. Anmemtan, morisyanism tultan pe sulev tu kalite laliyn zenofob (anti-Bangladesh par exanp), ek rasist (inpe kuma lezot pei kot ena “vre” Amerikin, “vre” Franse, lor kestyon “fils du sol”). Isi zot pe afirme ki zot ‘vre’ Morisyin, ‘otantik’.

Li enn karakteristik sa bann grup la, ki mem zot byin nasyonalist, patriotik, zot pa mem apel pei par so nom. Rar zot dir “Republik Moris” ubyin mem “Moris”. Zot for lor “lil Moris”, e zot for lor inklir tu kalite dimunn ki pa rezid Moris, lor baz zot dan dyaspora.

Zot tu koz anfaver “sitwayin”, enn konsep ki reini tu abitan ki finn ne uswa ki fini natiralize dan

mem pei, e ki fer abstraksyon klas sosyal ek maske lalit deklas. E zot tu byin okipe ar zafer dyaspora.

Zot tu pe amenn kanpayn kont koripsyon ki pena dut pe puri bann linstitsyon Leta e rezim MSM ki dayer koni pu so ‘aferism’. Anafet, koripsyon plito enn sinptom sistem kapitalist, enn sistem ki tultan pe nuri lyin konplis ant puvwar politik ek azan rezim ek biznessmenn pros ar rezim ki ule benefisyse kontra mirobolan ek lezot lavantaz ekonomik. Me, kisannla dan lemond, kisannla dan Moris, anfaver “koripsyon”. Li pa enn program ki amenn dimunn ek mem lide politik ansam. Tu dimunn kont koripsyon.

Buku dir zot “apolitik”. Sa enn nuvo lamod. Grup kuma Bruneau Laurette so *Linyon Sitwayin* ki kalifye li-mem kuma enn grup apolitik, anmemtan li organiz miting, lamars kont puvwar politik anplas, zot viz desann parti opuvwar, zot mem ena enn spes kabine minis fantom. Me, zot dir zot apolitik.

Zot tu anfaver ki met dimunn “konpetan”, “prop” ek “integ” alaltet bann linstitsyon, e dapre zot, tu problem pei pu rezud. Sa osi, li ena 2 febles: tu dimunn anfaver dimunn konpetan, prop ek integ. Personn pa kont. Me, seki inportan, dezyem febles, se li vedit pa bizin enn veritab program. Bizin zis sanz “lom”. Ala enn ti rezis bann nuvo formasyon “sitwayin” etc.

100% Citoyen

Forme an Avril 2019. Pronn morisyanism, demokrasi partisipativ. Lider: Jose Moirt. Manb: Dev Sunnasy, Ivor Tan Yan (ki osi dan Linyon Sitwayen Bruneau Laurette), Haadeeyah Oozeerally, Anishta Seesurrin, Yvan Luckhun, Caroline Lourdes, Jennifer Celine.

Ena zot manb ki finn al dan lamars 13 Fevriye, ena finn

boykote.

Pu eleksyon 2019 ti dimann legaliz kanabis medikal ek indis-triyel (fer li vinn sekter ekonomik), kontrol pri, referenndum lor legaliz kanabis pu lwazir. Zot anfaver enn *Open Government* ek *sis super ministères*, sakenn avek enn enn cluster board. Zot paret byin teknokrat, birokrat dan zot lapros.

Linion Sitwayen

Bruneau Laurette enn kordilo ki finn met Linyon Sitwayin Morisyin dibut. Limem tu. Li ti ena enn grup otur li le 29 Ut aswar. Me, zot finn fonn. Apar Sebastien Lenette. Lerla parfwa nom enn lot lalist, lerla zot osi, fonn. Li tusel ti orater le 13 Fevriye, par exanp. So petisyon plis ki 30,000 sinyater paret finn volatilize, otan ki nu kone. Zame li pa finn dir ki li finn fer ar sinyatir tu sa dimunn la, ankor enn fwa, otan ki nu kone.

Li ti anonse ki li pu uver enn spes CAB paralel ki pu ena so biro santral Plas di Ke, kot pu ed tu sitwayin. Sa finn tom plot, otan ki nu kone.

Bruneau Laurette enn *chouchou de la presse*.

So CV byin trakasan. Li ti an-trene, limem dir, dan Israel par enn seksyon larme laba ki ena move repitasyon. Li byin militarist. Lanbasad USA ponp li. Li ena sutyin, e li dir finans, depi dyaspora ek sekter prive.

Legliz Katolik finn bizin pran distans ar li, dusman-dusman, e sa li inportan note.

Parfwa, Laurette koz referenndum. Parfwa li koz demokrasi partisipativ. Me, li difisil pu kone ki vremen so program. Pu seki li vo, ala lalist dimunn dan so Kabine fantom: Priya Deelchand, responsab coaching; Zanzak Arjoon ansarz kiltir (li pa finn partisip dan manif le 13 Fevriye);

Deepa Ramchurn, formasyon ek *consulting*; Ivor Tan Yan responsab relasyon indistriyel (osi manb parti 100% Citoyen); Tarsoo Sheik Zakil, okip stratezi marketing; Mervyn Anthony, responsab servis andikape ek konba kont povrete; Aman Ramchurn, ansarz lagrikiltir bio; Sebastien Lenette kote informatik; Denis Grandport, ex-Travayis, ansarz kote sosyal; Gilbert Ducasse, ansarz ledikasyon; Gerard Brummell, ekolozi marin.

Raliman Citoyen pour la Patrie

Manb Parvez Dookhy, Alexandre Barbes-Pougnet (Prezidan), Yuvan Beejadhur (nepli ar Ivann Bibi so NFP), Padma Utchanah, Annick Armand, Guillano Meyepa, Parlen Yagapen.

Zot anfaver enn nuvo kontra sosyal, kot seki pov gayn plis kas ek pu devlopman dirab

Zot osi pe *Combattre la corruption et lutter contre le changement climatique*

Ti ena 4 kandida pu eleksyon 2019: Guilliano Méyépa, Marie Annick Armand-L'Aimable, Parlen Yagapen ek Jean Stephan Duval. Zot koz buku lor dyaspora. Zot mem anfaver “droit de vote aux Mauriciens de l'étranger.” Zot byin frankofonn.

Ideal Democrate

Ankor enn nuvo grup ki fek ne apel Ideal Democrate. So lider Geraldine Hennequin-Joulia, ki ti enn pros Travayis. Ena osi Jean Francois Leckning parmi so dirizan. Zot osi zot pronn “morisyenism” e “mobilizasyon sitwayin” pu fer fas koripsyon e problem dan sosyete. Zot anfaver plis “transparans” e pu bann “valer” plito vag. Zot ti dan kontestasyon rezilta eleksyon, sirtu zot ti fer petisyon pu elekter ki pa ti truv zot nom lor rezis elektoral. Dan enn intervyu onnlayn Geraldine Hennequin finn dir ki ID pu enn platform ki pu azir kuma enn lavwa politik pu dyaspora. Zot pu partisip dan prosin eleksyon minisipal zis dan Curepipe, parski landrwa la zot dir

Desin Escher

kuma enn “ti lil Moris” kot enan tu klas sosyal ek tu kominote prezan. Parey kuma buku lezot grup, zot for lor 2 demand ase kestonab: “limitasyon manda” (ki limit demokrasi, san rezud problem konsantrasyon puvwar) ek kontrol etatik lor finansman parti (san ki zot koz lor depans elektoral!)

En Avant Moris

Kree 4 Fevriye 2021. Nu konn zis so lider, pa telman grup la. So lider, Patrick Belcourt finn dan tu kalite formasayon. Li enn lider ar Bruneau Laurette osi. Li mem ki ti lans rezolisyon pu “uver frontyer” dan manif 29 Ut depi lor oparler. Aktif sirtu dan BB-RH. Li dir zot anfaver demokrasi partisipativ. Li servi gran pano piblisiter pu so kanpayn lafis ek video onnlayn. Li kont tu parti dan puvwar depi Lindepandans. Dan eleksyon 2019 li ti kandida dan *Lalyans Lespwar*. Pa kone ki finn ariv *Lalyans Lespwar*. Patrick Belcourt ti osi manb *Nou Repiblik* pandan enn an.

Groupe Reflexion Emmanuel Anquetil

Manb Rama Valayden (ex-MR, PT, PMSD), Sunil Dwarkasing (ex-MR, ex-PMSD, ex-MSM), Sada Etwaroo (ex-MR), Sarojini Seenennvassen (ex-Travayis), Anand Makoon, Kay Dahal. Slogan: *A future at work*. Zot anfaver enn nuvo proze sosyete, zot dir pu “enn nuvo Lil Moris” (tuzur “Lil” la anplas Repiblik). Zot program, zot dir, axe lor *New Green Deal* (enn plan dakasyon inisye par muvman Greenpeace) kot Dwarkasing ti travay.

Nou Repiblik

Prezidan: Patrick Philogene. Lezot manb Manisha Dookuny, Med Doba. Zot bi se tuzur pu rasanble “tu Morisyin”, zot anfaver Repiblik, e zot pa tro fer sa erer koz “lil Moris”, zot. Zot ti pran nesans dan UOM an 2014-15 pu analaiz e komant laktyalite. Zot amenn kanpayn pu kontrol leta lor financement des partis politiques. Zot ti inisye enn petisyon pu revandik enn komisyon danket lor Sobrinho.

Kolektif Konversasyon Solider

Kan LALIT ti kree Platform sindika pandan lokdawn, Rezi-stans ti met dibut KKS. Lerla apre lokdawn, zot ti met dibut KKS pu amenn kanpayn kont Covid Act ek Quarantine Act. Regrupman lasosyasyon, organizasyon legliz, sindika, individi de tu bor, inklir Bruneau Laurette. Zot ti organiz lamars 11 Ziyet dan Port Louis ek 12 Septam dan Mahebourg, mem si apre, dimunn apel zot “lamars Bruneau Laurette”. Parmi manb: Ashok Subron, port parol, Pritiviraj Putten (ex depite MSM e Minis Adminstrasyon Rezyonal & Rodrig), Clarel Anthony (UBIW), Jayen Chellem (ACIM), Kreepaloo Sunghoon (Small Planters Association), Keshav Gujudhur (Hotel & Restaurant Employees Union), Anishta Babooram (Smart Citizen), Ivann Bibi (Nuvo Fron Politik), Caroline Castel, kandida Mouvement Indépendantiste Rodriguais (MIR) dan eleksyon 2019, R.Sadien (SEF), R.Imrith (Federation Public Sector & Other Unions).

Nouveau Front Politik

Fonde par Ivann Bibi ek Yuwan Beejadhur (“exper” Labank Mondyal, kandida dan parsyel QB) zis avan eleksyon zeneral 2019. Zordi ena I. Biibi kuma lider ek Y. Beejadhur inn demisyone.

Anfaver dimunn vote onnlaynn, drwa de vot pu dyaspora. Zot program plito vag kuma transparans, limit manda PM, redwir pansyon minis. I. Bibi ti sutenir Lalyans Lepep (MSM-PMSD-ML) an 2014, e li dir li finn “desi” apre.

Sel Solution Revolution

Zot zer enn paz lor Facebook (25,000 aderan). Kree an Zin 2020 par Rigg Needroo (pros Travayis), direkter konpayni *Green to Clean Ltd.* Zot dir zot ena 60 manb. Zot mem ti fann lide tu dimunn met semiz nwar pu manif 29 Ut 2020 dan Port Louis, ki Bruneau Laurette ti rebran. Anfet li liniform Mussoloni, ki li servi pu so lamars lor Rome asn 1922 pu zet guvernman Litali. Parmi seki administrate zot paz Facebook: J.Paul Jacquin, Neeteen Sewraj, Rachna Seenauth (ex-Sekreter ansyin Prezidant an-disgras, Gurib-Fakim), Luveen Soniah, R. Needun,

Lavwa Koltar

Zot bibliye enn Revi lor web. Dekrir zot kuma feminist, anti-rasist, anti omofob, anti sexist. Manb: Corinne Camille, Kashmira Bane (ex-Rezistans), Babita Thannoo. Zot dir zot pe gard vivan laflam muvman solidarite otur nofraz Wakashio. Zot truv zot kuma enn platform lokal ek internasyonal pu esanz lide pu promuvwar byinet fam Moris ek sosyete anzeneral.

Tu sa bann parti ek regroupman avek alatet dirizan suvan fristre, dezespere, lider popilis konbine ar kontex somaz ek lamizer ki pe agrave, kapav amenn lamonte kuran pli danzere ek devastater kuma fasis. Li nesaser ki klas travayer ek tu dimunn eklere demark nu depi sa kalite demars la. Kan sa kalite kuran la vinn for, lerla li difisil pu kal li.

Kimanyer rekonet “fasis”

Buku dimunn pe koz “fasis” agos-drwat pur lemoman.

Ena dimunn, ki ti devet konn pli byin, pe dir Guvernman Pravind Jugnauth “fasis”. Zot pe servi sa lexpresyon “fasis” la sirtu pu explik rezon, ubyin plito pretext, pu zot rant dan enn muvman sitwayin deryer ex-azan MSM Bruneau Laurette.

Sa fenomenn la, servi pretext enn Guvernman MSM “fasis” pu zwenn enn muvman indefandab li ondire enn ka kot listwar pe repet limem, an form fars.

An 1989, ti ena enn moman kot Premye Minis Aneerood Jugnauth ti fer aret Gaetan Duval apre ki lapolis ti pran depozisyon depi trwa ansyin taper Duval, Paul Sarah, Moorghesh Shummoogum, Ignace Bahloo dan istasyon lapolis divan laport Jugnauth, Vacoas. Zot depozisyon ti vinn baz pu enn sarz “donn lord tuye” kont Gaetan Duval dan ka اساسina Azor Adelaide an 1971. Avan ka kumans pase, Gaetan Duval ti lev enn seri manifestasyon vyolan dan so defans. Ena dimunn ki ti deklar zot “degos” ki ti sutenir sa raliman fasizant ki Gaetan Duval ti pe leve, e la osi, zot ti servi argiman ki Aneerood Jugnauth ti enn “fasist” aköz li finn abiz puvwar Premye Minis lor kestyon ki istasyon pu pran lanket. Erezman sa muvman ki Gaetan Duval ti sey leve pa finn ariv lwin. Problem avek veritab fasism, se li byin difisil kal li dimoman li finn kumans vinn tro for. Kifer? Sosyalman so labaz mobilize telman ki li fer linsaz kont nerport kisannla ki pa ar li. Alor, fode nu rekonet lamonte enn lafors ki posibleman pu vinn fasist kan li pe zerme, avan-mem li pran rasinn.

Lindsay Rivière, top zurnalis ek ideolog burzwa eklere, kritik Bruneau Laurette lor prezizeman sa pwin apel Pravind Jugnauth “fasis” la. “*Ce n’est pas en qualifiant le gouvernement de fasciste qu’il fera avancer sa*

cause.” (*Hebdo* 21 Fev 2021). Laurette ti’nn anfet dir, enn semenn avan dan *L’Express*, “*Cette marche est donc la suite de tout ce que nous avons entrepris jusqu’à présent et cela peu importe l’organisateur, dès lors que nous avons un objectif commun, à savoir libérer notre pays du régime fasciste de Pravind Jugnauth ...*” (*L’Express*, 13 Fev).

Me, Bruneau Laurette pa ti invant sa koze la. Li ti pe zis rebran enn refrin depi rezo sosyal. Anfet, enn ta intelektuel ti pe dir MSM Pravind Jugnauth “fasis”. Zot dir sa, pa telman pu avans kit koz Bruneau Laurette me plito pu zistifye zot sutyin inexplikab pu kikenn ki ti enn azan Pravind Jugnauth an 2014 dan Nimero 8 ek enn azan MSM an 2019 dan No. 18, osi byin ki dan No. 4, dapre so prop koze aswar dan so Konferans Depres post-manifestasyon 29 Ut, alor li seki dimunn normalman rekonet kuma enn azan fristre ki pa finn gayn so but. Anplis, Laurette enn proprieter enn konpayni sekirite, enn zom ki expoz san-ses foto de limem avek gro gro fizi, e li-mem li vant so antrennman par *top-brass* seksyon pli notwar Larme Israel. Alor, swiv li dan enn lamars kan u konn tusa, e gard u lamur prop intak, li pa fasil. Omwin u ase dezespere. E se sa. Dimunn, sirtu dan ot ti-burzawazi irbin, zot efektifman dezespere.

Alor, ki ete “fasism”?

Dabor anu gete ki “fasism” *pa* ete. Fasism pa enn sinonim pu “enn guvernman represif”, ni pu “enn rezim dominier”. Sa, ena buku. E li pa bon mem. Me li pa fasis. Nu kapav mem dir ki nerport ki reyn par enn guvernman kapitalis, li represif e li dominier anver klas travayer, anver somer, e suvan anver enn kantite lezot dimunn ankor. Antuka, li sir-ersertin ki guvernman Aneerood Jugnauth alepok ek guvernman Pravind Jugnauth zordi, zot

parmi bann guvernman represif ek dominer. Zot ena enn filozofi ki depann lor servi represyon pu sanse asir “larmoni, lord ek lape”, e pu redres nerport ki problem sosyal. Me, sa pa vedir zot enn guvernman “fasis”.

Alor, li vo lapenn dres enn lalis kriter pu deklar enn kuran politik “fasist”:

Fasism li enn Muvman Demas
“Fasism” li implik dabor enn “muvman demas” mobilize. Sa li enn definisyon meynstriym, osi byin ki enn definisyon dan kuran Marxist. Get *Encyclopedia Britannica* so premye laliyn dan Macropedia lor *Fascism*, li koz lor fasism kuma enn muvman demas. MSM pena enn muvman demas deryer li. Fransman zame li pa finn ena. Li paret pa mem ule enn. Rapel kimanyer apre viktwar an Novam 2019, pa ti ena gran selebrasyon kan MSM ti sorti gran vinker? Miting remersiman mem pa ti ena, rapel? Dan Revi LALIT nu ti atribiye sa a lefet ki MSM na pena enn baz politik me ti ena selman enn sutyin elektoral. Nu truv li enn sutyin tyed lor baz reyel enn sertin nomb mezir, inkliir mezir iniversel, ki amorti lamizer, kuma pansyon iniversel duble, kuma pansyon vev ek dimunn viv avek enn andikap duble, kuma saler minimem pu premye fwa dan listwar. Definisyon enn muvman ubyin guvernman fasist se li ena enn sutyin enn gran lamas dimunn mobilize, ki MSM pena.

Dan LALIT, nu finn ekriir buku lartik ki kalifye Guvernman Jugnauth, ki li Aneerood, ki li Pravind, par kont kuma “Bonapartist”. Enn Guvernman Bonapartist, pu rezon istorik truv li dan enn pozisyon rar kot li kapav inpoz lor *tu* klas, mem si anfind-kont li enn Guvernman pro-kapitalist.

Muvman fasis pe rod ne

Me, mem si MSM pa “fasist”, li vre pu dir ki dan Moris zordi ena enn *muvman fasist* pe evektivman rod pran nesans. Kondisyon

obzektiv pe permet, e li danzere. Lepep pe sufer – kote ekonomik dabor, e osi aköz Kovid ek lefe ki Kovid, asontur, ena lor lekonomi ek sosyete. Zordi dan Moris, nu truv dezespwar dan klas mwayenn pe prodir enn volonte pu rant dan enn muvman ki pa kone kot li pe ale. Sa, li evidan.

Demye fwa ti ena sa kalite lamonte enn volonte popilis kumsa li ti 10 an desela ar *Wanted: 15,000 Youngsters* e sa volonte la finn kontiyne zordi, e pe exprim li kuma enn lamas deryer Bruneau Laurette. Li exprim volonte sirtu dan ti-burzwazi, suvan dan ot ti-burzwazi, kan li santi li profundeman bloke, e dan angwas reyel mem si li enn angwas elitist.

Ena enn koroler: pa tu muvman demas ki amenn progre. Buku dimunn Moris fer sa erer krwar ki tu muvman demas, zot “degos”, zot “progesis”. Non, li pa vre e zame li pa ti vre. Bizin enn muvman demas pu enn lalit progresist, wi sertenman. Me ena osi, anmemtan, lot kalite muvman. Muvman demas fasist, li amenn destriksyon enn kalite, li amenn destriksyon ki byin difisil repare. Get seri fim BBC *A Warning from History* lor lamonte muvman Nazi.

Fasism ena enn Lider Providansyel

Enn muvman fasist, li tipikman ralye deryer enn lider, e sa lider la li “providansyel”. Lider la li tipikman enn zom, e anplis li enn zom macho. So bann seporters krwar li finn avoye par enn lafors okilt, ubyin mem bondye. Ki li Hitler, ubyin Trump, zot seporters krwar sa. Me, Pravind Jugnauth li enn anti-ero. Li pa macho ditu. Li piti so papa. Telman li vre ki li pa enn lider fasist ki so lennmi politik pe mem bizin invariant koze kumkwa li sanse so madam ki vre puvwar dan Guvernman!

Par kont, kote Bruneau Laurette, so bann prop seporters suvan apel li enn “lom providansyel”. Dan lapres, buku truv li kuma “lom

providansyel”, zot osi. Li finn fer seki lezot dimunn pa kapav fer, zot dir. Li finn reyni dimunn par 100,000, zot dir. Li finn amenn 3 parti politik dan lopoziyon ansam deryer li. Sa li tipik seki enn lider fasist fer.

Li tipikman fasist ki dimunn pret serman lwayote anver zot lider, pa zis anver zot parti, e sertenman pa anver kit program. Kuma Mussolini so 200,000 *Simiz Nwar* ti fer serman zot pu lwayal ar li. Kuma Hitler so 3,000,000 *Simiz Maron (Sturmabteilung* ubyin Reziman Sok) ki ti pret serman lwayote anver Hitler, e ki ti ranplase (plizumwin) par SS, ki ti pli militarisan ankor. Ti ena enn “Hitler Oath” ki ti vinn telman zeneralize kan Hitler reysi kontrol laparey deta, ki tu dimunn dan Guvernman, militer ek sivil, ti bizin zir li dapre enn Lalwa, e lezot dimunn ankor ti pe pret serman dan tu kalite travay. Zot serman ti al kumsa: “*Mo pret sa serman sakre la divan Bondye kumkwa mo pu obeisan san kondisyon ar Lider Guvernman Alman ek Lider Lepep Alman, Adolf Hitler, komandan an-sef Larme, e kuma enn solda kuraze, mo pu tultan prepar mwa pu donn mo lavi pu respekte sa serman la.*” Seki nu kapav rapel isi Moris dan sa zar lwayote extrem la se kan Roshi Bhadain anbras lame Pravind Jugnauth. Li vre pu dir finn ena enn tandans dan tu parti politik meynstriym, inkliir MSM, pu tu manb flat-flat zot lider sanse, sumet divan li, dan enn fason fer onte.

Patriosm, Lanasyon, Sitwayen

Ena, dan fasism, enn gran linportans akorde ar “lanasyon”, a “patriotism”, a “kisannla enn sitwayin ubyin pa enn sitwayin” ek osi a apartenans ar enn patri, ubyin, dan ka Moris, atraver glorifikasyon valer vag kuma “morisyanism”. Apel sa “*Blut und Boden*” an Alman. Apel sa “*blood and soil*” an Angle (seporterz Trump abitye kriye sa

ziska zordi). An Franse zot koz vre “*fls du sol*” pa imigran. Gaetan Duval ti koz “Bann pa kone kot sorti”. Fasism tultan fer enn gran glorifikasyon leta nasyon, e servi li pu exklir seki pa apartenir a sa lanasyon la. Li prodir, enn kote, rasism ek zenofobi anver tu seki pa “Morisyin”, lot kote enn inifikasyon malsin ant seki kontrol tu (patrona) ek seki viv ala-mersi enn poyne posedan (klas travayer).

Li enn kontradiksyon ki nasyonalem, li osi kominalism. Dan Moris, dimunn fer krwar ki morisyanis li lekotrer kominalis. Me, li suvan mem zafer. Pran lexanp, Nazi dan Lalmayn Hitler. Zot glorifye “lanasyon Alman” me anvoy sitwayin Alman kominote Zwif dan Kan Konsantrasyon, lera dan Kan exterminasyon. Pran lexanp Trump so seporters, zot ule *Make America Great Again* e zot sarye pavyon USA, purtan zot sipremasist blan, setadir kont buku Amerikin. Alor, dan Moris, si u kont kominalis, li pa sifi pu deklare ki u “morisyenist”. Sa tro suvan enn vwal pu kuver u kominalism. Dayer, avan Lindependans ti ena enn gran muvman bann “Morisyin otantik” kont bann “imigran”. PMSD, rapel, li sorti “Parti Mauricien” avan, ki sorti asontur, “Ralliement Mauricien” (raliman kont imigran). Dan Lind, nasyonalis ki servi pavyon, pe suvan servi li dan enn fason kareman kominal. E, sa kekyon nasyonalis Indyin li sulev enn lot kontradiksyon pu isi: zordi avek sa program Modi pu ranforsi sa idantite “GOPIO” (*Global Organization of People of Indian Origin*), li vinn ranforsi sa lide ki ena Morisyin ki pa vreman otantik Morisyin, e li ena tandans ranforsi sa kominalis ki PMSD ti inkarne.

E, sa bann gran patriot la, anplas lite pu ki travayer depi lezot pei ki travay isi plis ki, dizon 3 mwa e ki pey TVA isi, gayn drwa inskrir zot nom lor rezis elektoral dan zot sirkonskripsyon kot zot rezide e gayn drwa devot, nu truve ki zot pe lite, plito pu dyaspora Morisyin,

Kreasyon Banksy, Wallstreet

inklir dimunn ki pa mem pe rezid isi, gayn drwa devot. Zot pe get disan, pa rezidans.

Zenofobi

Nu finn remark bann atak vyolan e repete, kont sa mansonz invante kumkwa sanse 12,000 ubyin 16,000 Bangladeshi finn vote an 2019. Anfet 46 ti ena elekter an-reg lor lalist elektoral ki sorti Bangladesh e finn vote. Alor, li pir zenofobi. Dayer li kominal osi. Zot pa finn remarke ki plis Angle finn vote. Sa zenofobi la, li finn propaze par tu sa bann grup ki finn lev latet otur “eleksyon trike”, e finn re-fer sirfas dan diskur Roshi Bhadain dan La Louise dan miting *Avengers*.

Dan program LALIT, nerport ki travayer ki finn travay isi, dizon, 3 mwa, ti bizin gayn drwa vote isi. Seki pa fasist, seki eklere, dir drwa devot li koresponn ar *rezidans*. Kot u reste, la ki u vote. Li osi koresponn ar kot u pey tax, kuma TVA. Si pu pey tax, u bizin reprezante dan Parlman. Slogan se “*No taxation without representation!*”

Nu finn osi truv linsaz lor *Facebook* kont Catherine Boudet, kan li ti kritik Bruneau Laurette pu so petisyon absird, e kan plitar li exprim rezerv dan enn deba IONNEWS lor demars *Avengers* kan zot servi zot kliyan legal dan batay politik, seki li apel *lawfare*, ki vedir servi lakur pu batay politik ubyin militer. Li sibir atak telman vyolan depi seporterz sa kuran ladrwat la, antan ki enn dimunn ki pa ti ne Moris. Zot osi anti-fam dan zot kritik. Ki fam, zot krwar, kapav oz, ena tupe, vinn kritik enn “lom providansyel” – swa

Laurette swa Bhadain?

Lamas rant deryer Banyer Patron – par insusyans

Lot kote, patriotism li enn fason ramas tu dimunn dan lanasyon – so pli gran patron Morisyin kuma so travayer pli inb Morisyin – ramas tu dimunn pelmel dan enn sel muvman. Kumsa, se patron, ki pe dominn travayer, ki res dominn travayer dan sa muvman la. Suvan sa arive san dimunn mem remarke ki zot tu finn al fini dan enn sel muvman “nasyonalem” ubyin “morisyin”, deryer klas ki pli pwisan, klas kapitalis. Sa inifikasyon lor baz “nu tu Morisyin”, li vinn enn atak ideozik, osi byin ki enn atak reyel, kont lalit-deklas, sa veritab moter pu sanzman ver progre. E sa, asontur, li afebli klas travayer. Alor dan manifestasyon 29 Ut, par exanp, lamas dimunn prezan ti tap lame, kriye for-for, anfafer rezolisyon prezante lor oparler par Patrick Belcourt pu “re-uvvertir frontyer”, revandikasyon spesifik patron lotel. Dan manifestason 12 Septam dan Mahebourg mem zafer. Revandikasyon patron kont nuvo tax lor patron ek gran salarye apel CSG, sa osi, vinn enn revandikasyon santral ki Bruneau Laurette propoze laba. Ankor enn fwa tu dimunn tap lame, kriye “weh!” Nu sir laplipar pa finn realize ki zot pe fer.

“Kapab” v/s “inkonpetan”

Fasism truv 2 kalite dimunn. Li truv enn kote seki “valab”, seki “kapab”, seki ena “letof” – an kontras avek enn lot bann – ki “inkonpetan”, “vilger”, “koronpi”. Alor, modord fasizant se bizin

tir dimunn “inkonpetan” ek “koronpi”, kumans swiv dimunn ki “valab”, “kapab” e ki fer ar bon “letof”.

Dapre sa lide la, u pa bizin sanz program, me zis sanz “dimunn”. Suvan zot mem dir li. Zot truv sosyete bon kuma li ete. Bizin sanz dimunn alatet.

Pareyman, ti ena moman dan Moris, kot ti ena koze fasizant, “Vot avwe, pa kler davwe!” Avwe valab, kler davwe, non.

Ubyin, kuma PMSD ti abitye dir, “Tel kandida pena mem so sertifikaka 6yem.” Sertifika akademik ki rann enn imin valab.

Sa politik otur “individui ki valab”, li anmemtan al torpiy tu nosyon ki enn parti politik ena enn devwar pu prezant enn program kler e rasyonel lor kimanyer kontrol sa bann problem sosyal ki ena: kuma koripsyon, favoritism. LALIT ena program politik lor kimanyer kontrol, diminye sa bann fleo la.

Fasism Met “Prop”

Fasism enn muvman kot lamas dimunn rod fini ar frod ek koripsyon ek tu zafer “sal”. Li rod fini ar sa pu debon. Enn fwa pur tut. Sa vedir li ule fini ar tu seki malang, koronpi, sali par ladrog. E zot rod met opuvwar, pu reprezant “lanasyon”, dimunn ki “prop”, ki “nuvo”, ki “integ”. Zot donn sertifikaka propte, zot.

Fasism pena Program

Enn lider fasist, li fyer ki li pena enn program detaye.

Get ki Mussolini, premye fasist ki invariant sa mo “fasist” la, dir dan so *Doktrinn Fasist*: “Nu program li sinp. Nu ule guvern pei la. Bann la dimann nu nu program kote. Nu dir deza ena tro buku program. Pa program ki manke pu sov lapatri. Mank bon zom, mank bonn volonte.”

Sa term “fasist” la, an-pasan, li sorti enn mo Latin *fasces*, enn bann ti baton ki atase otur enn lars, ki solda Romin ti pe sarye. Ti-baton atase ansam, sa se lepep dan lanasyon, e zot atase otur enn lars,

so lider, Mussolini, omilye. Sa, reprezant so lafors – enn ta tipti dimunn atase ar zot lider, enn zom providansyel. Ki program bizin?

Fasism li anti-kominist

Kan Hitler kumans monte dan Lalmayn, li fer li avek sutyin enn seksyon burzwazi ki ti isterikman anti-kominist, li avek sutyin gran Zeneral dan Larme Alman ki, zot osi ti anti-kominis, li avek konivans Zidisyer (ki larg Hitler asak fwa li gayn keys), e avek konplisite parti politik opuvwar dan Republik Weimar. So lamonte karakterize par enn dub ideoloji ki form “vizyon” Hitler (li pena program, me li ena vizyon): *li kont kominis*, ki li akiz “kuto dan ledo larme Lalmayn” akoz zot finn fer sulevman kont Larme Alman ki finn, dapre zot, responsab defet Lalmayn dan Premye Ger Mondyal. E Hitler osi kont *Kominote Zwif* akoz sanse zot tu “kominis” (alor sa, li fasil pu li). Anmemtan, dimunn kominote Zwif zot sanse “pa fis-disol” – setadir zot pa mem disan e zot pa zanfana lapatri.

Fasism li militarist

Fasism kontan enn sanblan “lord” partu, enn lord militer. Me, anmemtan, suvan li kaotik dan so ladireksyon. Reyn Hitler ti disiplin si u get lamas dimunn redwir a ti-solda obeysan. Me dan so ladireksyon otur Hitler li ti enn dezord indeskriftif (Get travay Prof. Ian Kershaw lor prezizeman sa). Zenes mizer fer lef-rayt, lef-rayt, larme kriye an koral dan enn fason disiplin *Sich Heil! Sich Heil! sipa Heil Hitler!* Hitler, li-mem, par kont, leve depi so lili ver midi sipa 2-er lapremidi, e so travay sete pu larg koze lor so “vizyon” isi laba divan tu so lyetan. Lerla, apre dine, li plane lipye an-ler, get 2-3 fim Hollywood.

Mussolini ti ena enn espes larme prive ki tu port semiz nwar, tu marse an formasyon. Zot nommem ti Semiz Nwar. Hitler parey, me zot ti apel Semiz Maron.

Fasism “atomiz” dimunn

Fasism, li tultan rod atomiz dimunn. Sa term “atomize” li sorti dan fer enn likid vinn enn spre, kuma enn ayrosol fer. Alor, li ule dir fasism pran enn grup dimunn ki ena lyin existan, fer sakenn vinn individui san lyin. Li atomiz dimunn. Alor, fasis, li kraz sindika, li separ zenn depi kontrol lafami, li siprim lezot parti politik.

Kan nu get sa lamars ki ti fer le 13 Fevriye, Bruneau Laurette finn exzize, par expre, ki tu dimunn atomiz zot-mem. Manb, seporters, mem depite MMM, Travayis, PMSD, Bhadain, zot tu, ti bizin prezan kuma sinp individui, separe depi zot frer-ser dan parti. Zot tu ti bizin prezan kuma sitwayin individyel. Zot lyin ar lezot dan mem parti, mem grup, mem lorganizasyon, ti bizin kase net. Ni enn bandrol, ni naryin, zot pa ti sipoze afise.

Zis lider ki ena puvwar. Li deside kisannla dibut ki kote. Lider lor podyom. Li deside kan li pu fer sit-inn, kan li pu kit Arvin Boolell kuma enn pantin ki bizin swiv li.

Fasism opuvwar li destrikter net

Fasism, kan li vinn opuvwar, li servi laparey deta pu detrir tu seki demokratik:

- Li kraz sindika, detrir lasosyasyon indepanan, aneantir lezot parti politik.

- Li atak eleksyon lib.

- Li limit drwa devot, li atak imigran, li blam dimunn pov ubyin avek enn andikap pu so prop sor.

- Li limit fam dan rol “kinder und kuche”, okip zanfana, res dan lakwizinn.

So destriksyon li telman gran ki li pran par zenerasyon pu enn lepep refer, si zame permet li vinn opuvwar. Problem ar fasis, se pandan buku letan, dimunn toler so lamonte (exkiz li, parfwa riy li, konplis ar li, servi li), ziska enn ku, li tro tar.

Sak Klas Moris Viv Lepidemi Kovid Diferaman

Lepidemi finn ena diferan lefe lor diferan klas dimunn. E sa prodir diferan pozisyon politik par diferan klas dimunn.

Li ed nu konpran baz sosyal deryer diferan parti politik, deryer diferan muvman “sitwayin” si nu get ki lefe Kovid lor diferan klas sosial. Li ed nu konpran sa lamonte popilis, e danze ki popilis al derape dan fasis.

Klas kapitalis

Moris, klas kapitalis li inpe alatrenn patron sekter turis zordizur. Sa sekter burzwazi la finn vinn dominan dan demye 10-20 an amizir sekter kann-ek-disik finn tonbe net, amizir zonn frans finn preske kolaps, amizir mem sekter regretab kuma ofshor lor pwin-mor.

Patron dan sa sekter turis la, li a-zenu akoz Kovid. Li pa finn ena rant preske ditu. Enpe Morisyin dan wikenn, inpe dimunn ki res 2 semenn dan karantenn, se tu. Guvernman finn efektifman fer lapey travayer pu patron! Li finn fer sa, li inportan note, ziska enn som Rs25,000 par mwa. Li kiksoz byin bizar ki nu pe viv.

Tu patron dan sekter lotel dan traka net. Zot paralize. E, li enn seksyon kapital telman bet, telman konservater, telman fize dan letan, li enn but burzwazi telman lakayn, ki pa kapav mazine pu re-investi dan enn lot domenn kuma tu kapitalis sipoze fer kan zot pa fer profi. Enn banane inn pase, zot finn zis res anplas, atann-atann. Patron lotel zis fye lor Guvernman, e li anmemtan araze ar Guvernman. Li imilye. E, nu dan lamas dimunn, nu sipoze sagrin zot, dir “Abe wi, nu tu ‘morisyin’ parey”. “Nu tu ‘sitwayin’ parey?” “U bann milyon pe stagne. Nu sagrin u. Nu solider avek u, antan ki sitwayin.”

Burzwazi istorik, kuma burzwazi lotel, li ena kapital pu amorti tu sa sok Kovid la.

Burzwazi deta, kanta li, enn but ladan finn gayn bonannza:

li finn kapav rafle tu kontra pu aste lekipman ek furnitir dirzans pandan lokdawn. Me, la osi, ena problem. Pu sak patron dan burzwazi deta ki dekros kontra lepok Kovid, ena 50 ki pa reysi. Kumsa lager inn leve ant fe biznesmenn Soopramayen Kistnen ek lezot kapitalist kuma Appana ek Bonomally.

Ot tit-burzwazi dan lotelri

Gran manager lotel, mwayin manager lotel ek ti-manager lotel, zot tu finn akiz enn gran bes dan zot saler. Ena gayn 2/3, ena gayn zis lamwatye. Alor, zot finn sibir kriz ekonomik familyal grav. Ena finn truv zot loto BMW sezi akoz zot pa pe kapav kontiyne fer peyman. Ena finn bizin tir zot zanfand dan lekol prive ki tro ser pu zot kan zot gayn 2/3 lapey. Ena nepli ena mem nomb anplwayed-mezon alor zot bizin pas mop zot-mem. Zot tu, dan sa klas la, finn bizin fer fas eprev sibzektiv byin angwasan. E sa santiman “sufrans” (ki Mgr. Piat finn explike) finn anpire par lefet ki bann dimunn dan ot tit-burzwazi, zot pa kapav pleyne piblikman lor zot sor. Ki pu arive kan nu, dimunn ki tus ant Rs10,200 ek Rs 25,000 par mwa (mazorite dimunn) tann kikenn dibut divan enn mikro, gele akoz so saler Rs300,000 par mwa finn bese ziska “zis” Rs200,000 par mwa? Nu pa pu kapav anpes nu riy li dan so figir. Mem nu konpran so sufrans. E seki finn rann sa klas la pli danzere, se li sel veritab alye patron lotel, alor patron oblize pran li kont kan li panike, kan antan ki klas li sibir enn listeri demas. Telman sa 2 klas la alye (patron lotel ek so manejennt sinnyor) ki normalman so manejennt krwar li-mem ki patron. Pa zis sa, lezot dimunn osi apel zot “patron lotel”. E anfet, kan Kovid finn atake, kan frontyer finn ferme, sa klas ot tit-burzwazi dan lotelri la, zot finn realize, zot enn sinp travayer. Patron finn kapav bes zot saler.

A-pran ubyin a-lese. Tusala pu dir ki ot-tit burzwazi finn anfet ankes buku sufrans.

Me, zot pa Morisyin ubyin sitwayin “parey” kuma zot patron. Zot diferan. E zot pa Morisyin ubyin sitwayin parey kuma lamas dimunn dan klas travayer ki pe viv lor enn saler minimem Rs10,200. Ena enn mond de diferans, ki sa bann muvman “sitwayin”, “morisyanis” ek “patriotik” pe tultan gome, maske, sey kasyet, dan lintere swa veritab patrona ubyin dan lintere ot tit burzwazi.

Gran inntelijennsia

Gran inntelijennsia Moris, li abitye amize deor, parey kuma ot-tit burzwazi ek dimunn klas kapitalis mem de-trwa fwa par an. Inntelijennsia, li enn klas ki abitye resevwar fami ek ami kuma viziter depi lezot pei, al amize dan lotel ansam. Alor, sa klas la, li santi li prizonye dan Moris kan frontyer finn ferme ubyin kan ena karantenn ki rann li difisil parti, al fer shopping Dubai pu wikenn, sipa al dan enn Spa dan Singapor pu de-trwa zur. Bann profesyonel ek o-kad nepli kapav al okenn Seminar deor, pa kapav al donn ubyin swiv okenn treyning deor. Nepli kapav fer enn ti-rulman aste-vande kan parti pu travay. Alor, inntelijennsia gayn angwas, ki konpreansib, akoz li byin dir kan u pa pe kapav zwenn u fami ek u kamarad kuma u abitye. U nepli kapav deful u lwin depi u lakaz. E sa klas la, depi bann lane 1990, li finn pli rant dan sa globalizasyon kapitalis – dimunn ki travay dan konpayni miltinasyon, dan WTO, dan tu sa kantite lorganizasyon otur Nasyon Zini, dan institusyon finansye internasyon, kuma lekcherer okazyonel dan enn liniversite lot pei, etc. Kovid finn antrav zot tren-de-vi.

Alor, li enn klas ankoler. Li enn klas kwinse. Li enn klas ki pe vreman sufer. Me, ancor enn

fwa, li inpe ridikil si an piblik zot vinn pleyn zot sor. Enn peser Mahebourg pa pu ena buku pasyans ar zot “sufrans” konpare ar pu li. E peser la pu ena rezon.

Anplwaye sekter piblik pa finn tro afekte par kriz. E sa finn prodir enn lakoler parmi anplwaye sekter prive ki finn afekte. An zeneral anplwaye tu sa duzenn labank, tu kor para-etatik, tu fonksyoner dan servis sivil, zot finn res stab.

Seki finn sanze pu zot, se bann “lazut”. Dan dernye 25 an, buku gran kad finn kumans fer tu kalite ti-rulman. Zot parti, amenn valiz ranpli ar lartik, ki lerala zot ena enn kikenn ki vann sa bann lartik la. Alor, zot finn perdi sa “anplis” la.

Tit-Antrepener

Sa enn klas ki finn sufer buku. Laplipar tit-antrepener, ki zot dan prodiksyon, ki zot dan antretyin, dan komers, dan sekter servis, zot finn truv zot travay bese drastikman. Ena finn bizin rod nerport ki but travay, setadir zot finn rabat dan klas travayer.

Gubernman finn donn zot enn sertin amortiser atraver peyman an kash pandan konfinnman.

Klas travayer

Buku travayer finn perdi plas. Obzektivman sa klas la ki finn sufer plis.

Me, sibzektivman, so dinite finn reysi res antye.

Ena enn espes file sovtaz ki reste depi Welfer Steyt. E gubernman Pravind Jugnauth finn amelyor sa. Si redakter zurnal, si zurnalis, si lider parti politik dan lopoziyon, si lider tu sa muvman sitwayin la, pa rekonet sa fe la, abe zot pu gain sok pli divan. Mem kan sondaz StraConsult deor, zot prefer pa kone komye dimunn dan klas travayer pe truve ki, fas-a kriz Kovid, Gubernman Jugnauth pe debruye ase byin. Sa, li pa neserman movez fwa. Li plito aköz zot viv zis dan zot klas, zot kokon, dan zot bil lor Facebook.

Lamas dimunn dan klas travayer finn gain sutyin depi Saler Minimem, depi Wage Support Scheme Rs 5,100, ek depi sutyin pu tit-antrepener.

Buku fami pe truv zot sufrans pandan Kovid amorti par reveni depi pansyon vyeyes Rs 9,300 enn manb fami, parfwa de manb

fami. Ena Madam Vev pe gain mem som. Ena dimunn avek enn andikap pe gain mem som. Pu enn mwa, sa rant la amorti lamizer buku. E tu sa benefis la, zot iniversel. Ki sa ule dir? Dimunn ki pli gain difikilte fer demars, li reysi gain sa 3 kalite peyman la. U pu rapel ki LALIT ti sel parti ki ti amenn kanpayn pu gard pansyon iniversel gratis. Gubernman MMM-MSM ti anfet fer li vinn *means-tested*, sible. Me, nu finn telman amenn lalit, ki finalman Travayis, kan li ti dan lopoziyon, ti pran enn stenn: li pu re-met pansyon vyeyes, si li eli. E li finn eli an-parti aköz sa, e efektivman li finn retabli pansyon iniversel an 2005. Dan LALIT, nu kone ki dimunn okoran sa file sovtaz la.

Peser avek kart kuma san kart dan rezyon Mahebourg, apre buku lalit, pe gain enn rant. Sa, an gran mezir aköz zot finn amenn lalit depi avan Wakashio, pandan kriz Wakashio ek apre Wakashio, ansam ar LALIT. Pa zis divan kamera. Pa zis avek zurnalis mobilize. Me, tultan.

REALITY CHECK depi SONDAZ STRACONSULT

Gran mazorite (85%) Morisyin krwar gubernman inn fer “byin net” u “plizumwin byin” dan risponns pandemi Kovid-19. Dapre nu dan LALIT, zis patron hotel, manajer hotel, ek enn poyne dimunn dan fit-burzwazi ek inntelijensia pa finn truv sa. Li enn realite deklas.

E sa al pli lwin.

Kan poz kestyon dan serve StraConsult: Eski u krwar sa bann led ki gubernman finn done pu sutenir dimunn pandan pandemi Kovid-19, par exanp atraver distribiye parsel rasyon debaz ek peyman bann som an kash, finn fer dan enn fason zist (“fairly”), ubyin ki distribiyon la ti inzist, par exanp, par favoriz sertin grup, ubyin sertin rezyon?

53% ti krwar sa bann led la ti zist.

21% dir zot pa kone.

26% ti krwar inzist.

83% dimunn ti anfaver lokdawn (39% byin anfaver, 44% anfaver), mem zot kone li ena enn lefe lor lekonomi ek rant (*livelihoods*). Ena 3% pa kone ki zot panse. Me, anu get bann “kont” lokdawn. La, nu truv enn sityasyon ki inpe rar. Ena zis 3% ki “inpe” pa dakor ar lokdawn, tandi ki ena osi buku ki 12% ki byin pa dakor ditu (*strongly disagree*). Sa bann “kont lokdawn net”, zot alabaz sa bann lamars la. Zot krwar zot enn gran mazorite, aköz zot pe fer plis tapaz.

Seki interesan, StraConsult montre ki Morisyin pa innyoran lor koripsyon, ubyin akizasyon koripsyon. 54% kone ena koripsyon (swa buku, swa ena enpe), 23% dir zot pa kone (enn pozisyon rasyonel kan bann ka tuzur dan lakur). Ena 23% ki dir pena. Sa montre 2 zafer: Enn gran pursantaz dimunn Moris pa swiv avegleman sa kanpayn kont frod ek koripsyon ki pe fer dan lagazet ek lor radyo tulezur (odetriman enn kanpayn, par exanp, lor mank kreasyon anplwa dan nuvo sekter prodiksyon kuma sekter alimanter – agrikol, indistriyel, lapes dan tu nu zonn ekskliziv). Enn mazorite Morisyin, mem zot finn konvinki ki ena koripsyon, zot pa truv li osi inportan ki lezot tem kuma bes dan anplwa ek ogmantasyon dan pri. Li inportan ki StraConsult vinn fer enn *reality check*.

Kot Nu Ete dan Pandemi Kovid?

Sa lartik la baze lor enn papye ki ti prezant dan Seminar *LALIT* 14 Fevriye dan Horl Mama Bul Later Gran Rivyer. Ram Seegobin, enn medsin par profesyon finn get enn ku kot nu ete dan pandemi provoke par Koronaviris. Anfet, dan tu reynion *LALIT*, tu aksyon *LALIT*, tultan nu fer rapel ki nu pe travers enn sityasyon kriz saniter ase grav, e ki ena konsekans sosyal ek ekonomik grav osi. Ala Ram so epdeyt lor Kovid baze lor sif mi-Fevriye.

Dan lemond, Larezyon, pei Moris

An gran liyn, pei plis afekte par nomb maladi ek nomb lamor, li evidanman pei kot ena gran popilasyon. Parmi pli afekte ena USA, Lind, Brezil, Lamexik ek Larisi, e dan Lerop, sirtu Gran Bretayn, Litali, Lespayn ek Lafrans. Parmi gran pei, anterm popilasyon, kot finn ena tigit ka se Lasinn, pli gran pei dan lemond, e probableman pei kot viris finn devlope dan imin pu premye fwa. Sistem dan Lasinn finn permet zot kontenir li, e zot ena lemwayin. Get enn-de sif anba, pu konpare kimanyer Lasinn finn mat lepidemi la, anterm ka ek anterm lamor. (Get tab anba;)

An zeneral nuvo ka pe kumans diminye. Sa, li pankor vreman kapav atribiye zis a lefe vaksin, mem si vaksin pe kumans ena so lefe. Li sirtu aköz enn gran nomb dimunn, a diferan degre partu dan lemond, finn e pe vinn pli strik lor met mask, lor gard distans sosyal, lor respekto konfinnman ubyin lokdawn diferan degre, e aköz finn

ena interdiksyon rasanbleman e limitasyon lor sirkilasyon dimunn. Tu sa mezir la, ansam, finn anpes viris la miltipliye, finn rann li difisil pu viris peple. E kumsa pe kumans sap buku lavi. Kumsa pe kumans eparyn sistem lopital.

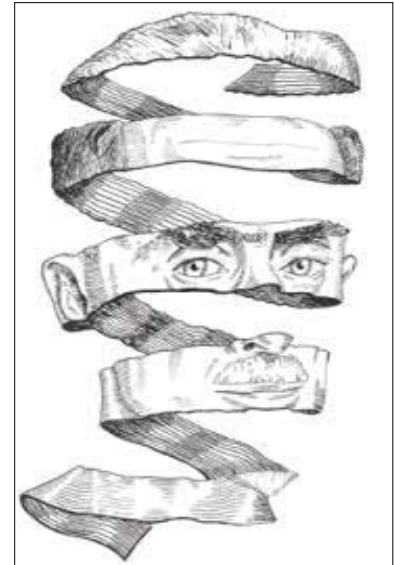
Dan nu rezyon, Lareynion, ki ti kumans kontrol lepidemi ase byin, finn finalman gayn 11,000 ka, e 47 lamor. Laba sif finn monte depi Ut 2020. Li aköz Lareynion enn koloni Lafrans, alor so frontyer ar Lafrans pa finn kapav ferme kan maladi la finn kumans fane vit laba. Mayot li osi expoze dan mem fason.

Kote Sesel, dan kumansman, zot osi, zot ti pe kontrol sityasyon ase byin, me zot bann ka finn ogmante apartir Zanvye 2021 apre ki zot finn kumans uver zot frontyer. Asterla, zot finn ariv 7 lamor, lor 1,800 ka dan enn pei avek enn tipti popilasyon.

Dan Moris, nu finn gayn 595 ka, e 10 lamor. Seki inportan se depi Avril ena zero ka ki vreman lokal, e zero lamor. Me, nu tuzur expoze. Ena ase buku dimunn ki pe sorti deor, rant dan karantenn a nerport ki moman pu enn sezur kontrol 14 zur. Enn-dan-lot, suvan ena 1,200 dan lotel ki pe servi pu karantenn. E seki teste pozitiv, zot transfer ver lopital ENT, kot a nerport ki moman kapav gayn otur 30-40 ka pozitiv.

Alor, tuzur ena danze enn fwit depi karantenn. E finn ena. Lerla nu fye lor sistem retrase e teste, ki dan Moris pe tuzur mars ase byin. E bizin dir ki tu dimunn Moris lor ki-viv, pare pu vinn

strik lor met mask, gard distans, swiv regleman strik pu anpes fann maladi la di-moman tann enn vre ka lokal.

Desin Escher

Nuvo Problem Lev Latet

Mem si dan lemond nomb nuvo ka la pe kumans diminye, kumans diminye byin dusman, mem si dan Moris, nu finn kontenir lepidemi la, ena trwa nuvo problem ki finn lev latet.

- Ena nuvo varyan, nuvo mitan ki finn devlope, ki 50% pli kontazye. Mem si varyan la pa neserman pli mortel, kan li otan pli kontazye, li kapav fer 10 fwa plis ka par mwa, alor 10 fwa plis lamor. Ena nuvo varyan dan UK (ki finn preske ranplas viris dorizinn la), enn dan Sid Afrik (ki rezistan ar sertin vaksin, ki byin trakasan) ek enn enn lot varyan dan Brezil.

- Ena bann ka atipik, kuma nu finn gayne Moris kot enn dimunn teste pozitiv apre 25 zur. Sa vinn poz enn problem pu regleman karantenn.

- Ena lefe a lonterm maladi Kovid, ki nu pa ti kone exziste. Nu ti krwar malad enn-de semenn, e lerla, si sa pa vinn grav e u fini ICU, u korek. Non, ena enn long, long maladi pu sertin dimunn. E sa afekte zenn kuma dimunn aze. An Angle pe apel “*long haulers*”

Pei	Nonb ka Kovid	Nonb lamor - (Sif pu 14 Fevriye)
TOTAL	109 milyon	2.4 milyon
USA	28 milyon	0.5 milyon
Lind	11 milyon	155,000
Brezil	9.7 milyon	237,000
Larisi	4 milyon	80,000
UK	4 milyon	116,000
France	3.5 milyon	82,000
Lasinn	0.09 milyon	4,600 (Dernye lamor Lasinn ti le 18 Avril, 2020).

setadir dimunn ki apre enn banane, tuzur malad. Zot gayn desarz apre 10 zur lopital, al lakaz. Lerla apre enn mwa, bizin re-admet, zot malad net. Kan zot regayn inpe lafors, return lakaz. Lerla apre 2 semenn re-malad net. Ena gayn problem pumon, ena gayn problem leker, e ena gayn tu kalite problem lasante liye ar sistem arteryel. Li pa enn maladi fasil pu buku dimunn ki gayn li.

E tuzur pankor vremen gayn enn medsin partikilye pu Covid. Ena lesan ki finn aprann: pa met dimunn lor ventileyter tro boner, vir pasyan la dormi parfwa lor so vant, servi kortizonn enn sertin moman – bann form swin ki ogmant sans enn pasyan sape. Alor, akoz sa, vaksin byin inportan.

Vaksin

Ena 5-6 vaksin finn devlope e pe servi deza inpe partu dan lemond – Pfizer, Moderna, Oxford/Astrozeneka (Covishield) kuma Moris inn gayne depi Lind ki pli gran prodikter vaksin, ena Sputnik V depi Larisi, ek Sinovac ek enn lot depi Lasinn. *Organizasyon Mondyal Lasante*, W.H.O., ti pe prepar enn sistem otur “CoVax” pu asire ki tu pei, pov kuma ris, gayn vaksin, me anfet pei ris, sirtu kan Trump ti ankor Prezidan USA, finn plito lager pu akapar vaksin, e zot pe mem stok vaksin plis ki zot bizin.

Me, kanpayn vaksinasyon finn kumanse inpe partu dan lemond. Anmemtan ki ena lalit pu gayn vaksin la, ena osi enn lot lalit pu amene, enn devwar nu ena. Nu ena pu anpes dimunn tom dan tu kalite fos koze influyanse par enn ase ansyin kanpayn irasyonel anti-vaksin, ki asosye ar konspirasyonist. Kifer li nu devwar kont-kare sa propagann anti-vaksinasyon la? Akoz vaksin li inportan pu kontrol enn maladi infeksyon kumsa. San li, sosyete frazilize. San li, sistem lopital kapav kolaps, si gayn tro buku ka anmemtan. Anplis, enn kanpayn vaksin marse pu nu tu, si selman

buku dimunn al fer vaksin. Fode 60%-75% popilasyon pran vaksin la, pu ki nu anpes viris la peple. [Guvernman finn lans kanpayn vaksin pu tu seki plis ki 60 an apartir 1 Mars.] E, antretan, bizin kontiyn servi metod lasante piblik – met mask, gard distans, evit laful – akoz sa osi, li anpes viris la fane.

Konklizyon

Kozri Ram Seegobin finn asir enn konpreasyon an-komin lor lepidemi la parmi nu manb, e apre so diskur ti ena deba, kestyon pu eklersisman, ek repons.

Dan enn moman politik parey, li nu devwar pu, anmemtan ki nu

konpran lekonomi ek sosyete ek politik, osi konpran sa pandemic la. Anfet, antan ki sosyete, nu ena pu protez dimunn pli vilnerab, enn kote, pu ki nu pa al les buku dimunn mor kan zot pa ti bizin mor (kuma dan USA, kot pre demi-milyon dimunn finn mor iniltman, sirtu dimunn mizer), me osi nu bizin protez nu sistem lasante, nu travayer dan lopital ek tu *front-liners*.

Prezan parmi nu dan sa Seminar la, ti ena 2-3 travayer lopital, enn ladan fini fer so premye doz vaksin kont Covid. Li ti donn rapor ki li ti enn lexyans parey kuma nerport ki lot vaksin!

KUR KREOL REPUBLIK MORIS dan MIE Demand pu Nuvo Kriter pu swiv kur PGCE

Ala enn lartik depi enn manb:

Mo pe partaz avek zot enn aksyon ki mo finn fer pu dimann akse a ledikasyon tersyer, sirtu dan kad anseyman Langaz Maternel dan Kolez. Aksyon la se mo finn ekrir enn let konsernan kriter pu swiv kur post-gradye pu gayn sertifika pu travay profeser kolez (PGCE) pu anseyman langaz Kreol (Form I a III pur lemoman.) Mo let date 15 Fevriye.

Kifer mo finn ekrir sa let la? Dan enn lepok kot pena vremen enn degre an Kreol Repiblik Moris, kriter pu swiv PGCE dan sa size la bizin ase flexib pu inklir tu dimunn ki ena enn degre, e ki ena lintere pu vinn profeser langaz Kreol plitar, ubyin ki anvi kumans prepare pu kan Kreol vinn langaz lanseyman. Dayer, deza, kuma tu dimunn kone, preske tu profeser Moris servi Kreol oralman dan klas.

Mo let li ti adrese a M. Dhunoo, responsab Rezistrar, Komite Program pu kur profeser PGCE. Anfet tu profeser Kolez ena degre plis enn sertifika apel *Post Graduate Certificate in Education*. E mo pe dimann ki kriter pu PGCE pu langaz Kreol li vinn pli larz. Let la osi adrese ar lezot seksyon konserne, kuma Kordinater, Program Kreol Repiblik Moris dan Yunit Kreol MIE.

Let la apiy lor lefet ki MIE Act, li donn puvwar pu MIE ep-deyt so bann kur ki li ofer, pu ki zot reflet sanzman sosyete.

Mo finn avoy enn lot let osi pu dimann sutyen Sindika Profeser Konfesyonel (SPSTU) dan lekel mo manb. Anfet mo manb depi 11 an. Antretan mo finn usi zwenn enn lasosyasyon ki pe met dibut par profeser ki anseyman Langaz Kreol Morisyen dan kolez. Nu pe ankor reflesi lor bi prioriter lasosyasyon, ek lor kestyon nuvo manb pu rekrite ki anseyne dan lekol primer ek tu lezot profeser ki kontan langaz Kreol Morisyen. E, mo enn manb LALIT, e LALIT osi pe sutenir sa kalite demand la.

Cindy Clelie

Linportans Batir enn Parti Politik

Sa lartik la baze lor diskur Lindsey Collen 1 Fevriye dan Horl Gran Rivyer Nord Wes. Li donn nu lide lor kimanyer batir nu parti.

Anu get enn ku kot nu ete, kote politik, dabor. Dan LALIT, nu kont Guvernman Jugnauth, nu opoz Guvernman MSM. Nu bi se pu kareman ranvers li, ranplas li.

Me, ena enn ta lezot lafors politik ki, zot osi, zot kont MSM. Nu pa fer lalyans, ni nu pa kapav fer lalyans, ar Parti Travayis, PMSD, MMM ek parti Bhadain, ni ar Bruneau Laurette ek so Linyon Sitwayen-100% Citoyens, ni ar avoka-politisyin popilist kuma *The Avengers* (ek zot *Grup Reflexion Emmanuel Anquetil*), ni avek Subron-Bizlall, Georges Ah-Yan, etc. Alor, dan sa ka la, nu ena enn gran travay pu ranforsi nu parti, pu ki nu kapav ranvers sa Guvernman MSM la, me plis ki sa, evit anmemtan met opuvwar enn kiksoz ki pli pir ki MSM ki riske sorti dan enn mobilizasyon popilist, ki riske vinn kareman fasizant dan enn lepok parey. E plis ancor ki sa, nu ena pu ranvers sa *klas* ki opuvwar, klas kapitalist – pa zis MSM. Sa nu bi stratezik, rapel. E pu fer sa nu bizin ranforsi nu parti. Pena zes.

Istoriik

LALIT ti enn tandans dan MMM, ne an 1976. E anmemtan, nu ti organize otur nu *Revi Lalit de Klas*, enn piblikasyon “Tribinn Lib Degos”. Kan klas travayer finn fer enn gran sulevman an 1979 ek 1980, *Lalit de Klas* ti plizumwin lidere sa muvman la, ansam ar Paul Bérenger (pa tutafe MMM antye). Nu ti al ver demisyone depi MMM apartir 1981 kan ladireksyon MMM desid pu amorti enn pivo ver so stratezi “konsansis deklas” e anmemtan li desid pu fer 2 “lalyans kominal” (Ar Boodhoo ek Michel). Nu kite Avril 1982 avan eleksyon, nu form LALIT antan ki parti, e nu dir vot MMM-PSM me lor baz

10 pwin ki ena dan so program ar lekel nu dakor. Kler e net. Kan MMM-PSM bat PT-PMSD 60-0, vinn opuvwar, Brans LALIT sorti nomb 6-7, kuma asterla, li vinn plis ki 50 dan lesplas 9 mwa.

Lerla gayn “kasir” – MSM ek MMM – e sa 2 but MMM lerla fer lalyans a tur-de-rol ar ansyin PT-PMSD, depi avan. Ziska zordi, li kumsa. Lamas dimunn, e mem ansyin militan MMM ki ti fer tu sa 50-enn nuvo Brans LALIT, zot tu kumans rod seki “mwin pir” ant nerport ki 2 lalyans ki forme. E, anmemtan, klas ki nu reprezante, ki nu ule vinn opuvwar, li osi, li afebli – pu rezon obzektiv ki konsern teknoloji ek lekonomi. Alor, li finn enn lepok byin dir pu klas ki nu reprezante. Alor, difisil pu nu sorti dan enn marzinalizasyon, difisil pu nu expans.

Tusala pu dir, kimanyer nu ranforsi nu parti? Lepok tuzur difisil mem.

Dabor enn zafer dan nu faver. LALIT finn ena landirans. Li enn parti ki finn dire, e pu dire, dan letan. Nu tuzur existe! Nu tuzur koeran. Nu program tuzur daktyalite. Nu fer buku viktwar. Anmemtan, komye lezot parti inn ne e inn mor depi 1982? Par duzenn. LALIT tuzur la. Li enn parti ki reprezant enn klas. Li ena so piblikasyon. Li ena so striktir. Li ena so program. E pli inportan ki tu pu zordi, li ena so kad. Nu bann “kad” form nu “kad”. An

Angle “cadre” enn parti, li totalite kad. E se sa ki inportan. E seki nu bizin asterla, se plis kad individyel pu ranforsi nu kad, dan so totalite. Li irzan. E li zafer pli difisil gayne, sa, kad. Antrennman pu vinn enn kad, li vini pli fasilman dan moman ep-tern dan lalit klas travayer. E nu dan enn move dawn-tern zordi, ziska ler.

Alor, kad devlope atraver – **Lektir** bann gran panse klasik – Marx, Engels, Luxemburg, Trotsky, Gramsci, CLR James, Franz Fanon, ek tu lezot tandans degos – alor nu ena travay individyel, seki kapav lir. Nu ena travay tradiksyon seki kapav fer sa. E nu kapav met dibut nuvo **stedi grup** – pu nu-mem ek pu nuvo zenn ki kapav vinn kad. Sa li inportan. Nu kapav osi fer **Lekol Politik** kuma nu finn deza fer avek sikse, pu nu-mem ek pu nuvo. Bi bizin pu ankuraz refleksyon dan enn fason *dyalektik*, e pa zis linyer, ankuraz refleksyon politik kot etidye lefe nu aksyon (moralite profon e ankre dan realite), e pa res prizonye refleksyon ki res dan domenn *voeux pieux* a-la-instriksyon-dan-enn-relizyon -- “solisyon se ledikasyon”, san gete kisannla ki definir sistem ledikasyon. Ubyin “seki bizin se sanz mantalite”, ondire enn tu-pwisan pu fer sa pu dimunn. Tusala pu dir oto-ledikasyon li vital dan enn parti. Me, zis lektir, zis stedi grup ubyin kur, li pa pu *form kad*. Li pa pu sifi pu “form” nu-mem.

Anplis, **mobilizasyon** dimunn pu lite ansam, li esansyel mem dan enn dawn-tern. Nu fer li, par exanp, dan Komite Konzwin LALIT – Abitan Lakaz Site, ubyin ansam avek peser – kot kad aprann kimanyer aprann ar lamas dimunn (pa zis dan liv) – kimanyer liye ansam gin lor enn isyu ar stratezi pli larz. Dan enn ep-tern, diferans se ena buku sa kalite lalit kotidyin la. Me, nu ena li, kan-mem, dan enn dawn-tern.

Revi – ekrir lartik pu Revi ansam ar kikenn, lir lezot lartik Revi ansam ar lezot. Ankuraz nuvo kad pu al intervyyu gran dimunn dan lalit avan, aprann ar li. Viz ogmant sirkilasyon Revi. Interes dimunn dan kolasyone, setadir prosesis kolektif pu batir enn publikasyon politik. Servi sa travay la pu rod ansyin avan-gard klas travayer, ki res kave dan dawn-tern kuma aster. Nu viz sa ansyin avan-gard kuma striktir pu distribye Revi.

Form grup presyon dan sindika, pu demand ki amenn progre antan ki sinp manb e.g. ena manb prepar so intervansyon dan lasanble so federasyon, par exanp. Zot konn fer sa. Ena lezot ki inifye zot koleg dan enn spes “labaz intersindikal” informel, e ekrir let tu sindika dan zot sekter, pu exziz enn priz pozisyon, par exanp. E li inportan distribye Revi dan labaz sindika.

Brans ek striktir emerzan – bizin ranforsi brans ek seki nu apel “striktir emerzan”. Met an-reg kart manb, kotite kot brans deza solid – rekrit nuvo kart blan (sinpatizan), kart ruz (manb Brans) e espere ki enn parti ule vinn kart zonn (ful manb).

Trak ek Lafis – kan ena enn kanpayn, tultan sey invit nuvo vinn donn kudme, pu zot devlop sa lar et enn militan dan so sans larz. Mo fer referans ar 3 lartik ki enn kamarad pe tradir an Kreol, pu nu fer enn ti-liv bileng:

The Art of Activism – A Recent Leaflet Distribution - 09.11.2020

And the Art of a Political Publication - 30.11.2020

Another Art of Activism - Pasting-Up Posters - 03.12.2020

Internasyonalism

Li inportan ki a tu nivo, li liye seki pe arive ayer ar nu lalit isi. Li sel fason kone ki nu pu reysi fer enn sanzman revolisoner.

Difikilte nu fer fas sa lepok la:

- *elektoralism* – i.e. buku dimunn dan klas travayer konvinki ki li sifi pu gayn eleksyon pu sanz sosyete. Alor, nu ena pu konvink zot pu vinn aktiv avek landirans pu enn lalit permanan.

- *propagann anti-parti*. Afors parti politik existan, zot puri (vreman puri), dimunn kumans fer erer abandonn tu parti, kan parti politik (seki bon) sel fason nu ena pu sanz lemond.

- *Finn perdi konsep ki enn program politik ete*, ki li viz sanz sosyete. Zordizur bann lezot parti (ek medya) suvan truv enn program kuma “ruls intern” enn parti! (limitasyon manda, apel pu met birokrasi Leta pu kontrol finans parti politik, kod etik manb) avek enn lalis kuma karne rasyon mezir anfaver dimunn mizer (pansyon, saler minimem, pa plis).

- *puvwar relatif medya burzwa* ek osi MBC, zordi.

- *minmiz lorganizasyon relizye* lor

enn gran franz dimunn.

- *natir de-drwat rezo sosyal* delapar so algoritm otomatik ki ena tandans ranforsi seki pli pir dan limanite, pli individyalist, pli narsisist, pli de-drwat.

Seki ed nu sa lepok la:

- Sistem kapitalis, dan lepok kapital finansye opuvwar, pe malerezman ogmant inegalite ant ris ek pov. Sa, asontur, prodir laraz kont linzistis, ki kapav fer dimunn dan bann popilism fasist, me kapav osi kree kondisyon pu langazman fitir vre kad pu travay ver enn revolision konsyan.

- Pandemi finn expoz lefet ki Guvernman ena kapasite pu “kree kapital”, kan bizin. Alor, kan bizin fer sa pu expropriye bann kapitalist, e met dibut enn sistem kolektif e demokratik pu rul lekonomi, li tutafe posib.

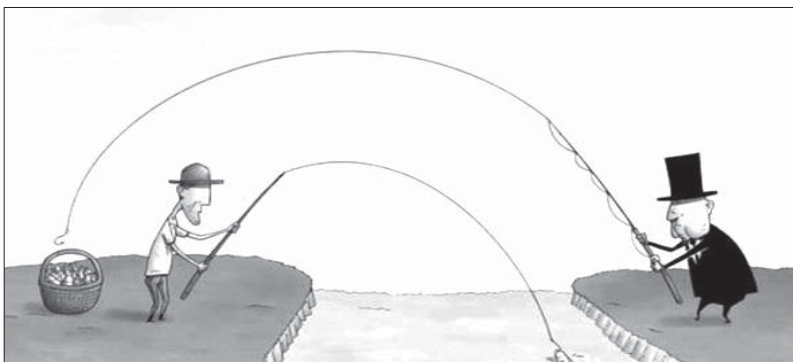
- Sistem kapitalis, amizir li fer piyaz bul later, pe met buku spiyshiz an peril. Alor, anplis ki sistem kapitalis kas nu (fragment nu) dan travay depi nu puvwar deside ki nu fer avek nu lespri ek nu lame (patron donn lord akoz li ki ena kapital – nu, nu zis obeir), anplis ki sistem kapitalis kas nu an klas sosyal tultan eternalman an-ger, anplis de tusala, li osi pe rwinn sel planet nu ena. Alor, kan nu truv sa, nu ena enn rezon anplis pu ranvers sistem la.

Alor, nu ena pu pran puvwar, samem rol enn parti.

Me, nu ena enn lot rol, pli inportan. Nu ena pu sanz natir puvwar.

Puvwar pu nepli “puvwar burzwazi” me li pu vinn puvwar klas travayer. E rapel ki, kan tu dimunn dan enn sel klas (tu dimunn kapav dan klas travayer, e nu kopere ansam dan enn demokrasi byin devlope), sa vedir pa pu bizin enn “leta” kuma nu konn “leta” zordi. Rol Leta, se pu gard enn klas opuvwar kont lezot. Li pu nepli nesaser. Nu pu kapav viv veritab liberte.

Apres Diskur Lindsey, ti ena deba.

Desin Anonim pibliye dan 'I am Awake'

Minis Lozman Steve Obeegadoo Sove depi so Responsabilite

An mwa Desam 2019, Steve Obeegadoo, kan li fek vinn Minis Lozman, ti dimann LALIT sumet enn dosye konsernan lakaz lamyant. Sa ti paret prometan.

Tutswit mem zur, LALIT ti avoy li enn repons avek 2 linnk. Nu ti atir latansyon ki Minis Soodhun, dan enn Guvernman Jugnauth, ti deza pran langazman ranplas lakaz lamyant. Minis Lanvironnman alepok ti mem pran langazman dan Lasanble Nasyonal, “*we are in the process of finalising how we are going to reconstruct houses; where we are going to reconstruct and what will be the modalities. That will be taken care of by my colleague, the Vice-Prime Minister, hon. Shawkutally Soodhun.*” (Hansard of 17 November, 2015, No.40 of 2015) Sa ti le 7 Desam 2019.

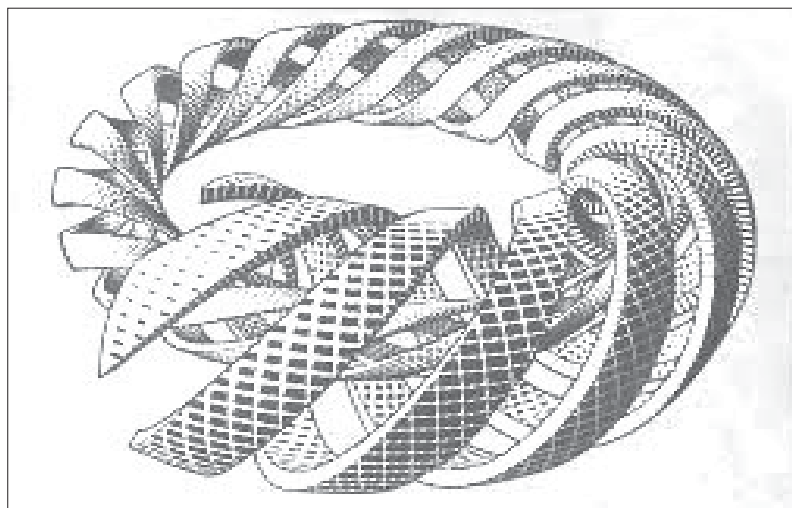
Enn semenn plitar, nu finn avoy Minis Obeegadoo enn dosye konplet avek, kuma anex, trwa lezot dokiman ofisyel ki pran pozisyon lor nesosite ek irzans ranplas lakaz lamyant, an okirans:

- (a) Extre Rapor Ombudsperson pu Zanfan, 2017-2018.
- (b) Extre Rapor Komisyon Laverte ek Lazistis, 2011.
- (c) Rapor Dr Sibartie depi Minister Lasante, 2006.

Me, apre sa nu pa tann naryin.

Detrwa mwa pase. Le 4 Mars 2020 dan zurnal MBC, apre enn vizit Site EDC Dubrueil, Minis Obeegadoo finn fer enn deklarasyon ki li pe “*met azur tu bann done lor lamyant atraver pei pu ki personn pa pu bizin res dan lakaz kot ena lamyant.*” Apre preske enn an, pa truv okenn progre ki finn fer lor seki Minis ti anonse. Tuzur, Leta pe zis kraz enn-de lakaz kan enn fami avek lemwayin rekonstrir li-mem fer reket. Tu lezot dimunn ki Guvernman finn vann enn lakaz defektye ek danzere, pe res pini dan lakaz.

An Ut 2020 dan preparasyon Forum Nasyonal lor Lozman,

Desin Escher

LALIT finn avoy Minis Obeegadoo, ankor enn fwa, enn dosye lor lakaz lamyant avek demand pu li al delavan avek enn taymtebl formel pu ranplas lakaz lamyant. Li pa finn reponn.

Antretan le 18 Ut 2020, swit-a enn kestasyon dan Parlman, Minis Obeegadoo anons ki Guvernman pe vini avek enn plan dakasyon pu “retir lamyant depi tu lakaz EDC” dan Moris. Li dir tu pu diskite dan Forum Nasyonal lor Lozman so landime savedir Merkredi 19 Ut ek li espere pu gayn rekomandasyon pu eliminasyon rapid lamyant depi lakaz site EDC. Me Minis Obeegadoo swazir pu chom tayt lor lintansyon Guvernman pu vini avek plan *rekonstriksyon lakaz*, setadir *ranplasman lakaz lamyant* ki danzere pu lasante dimunn, e ki Leta finn vann ar zot.

Le 13 Oktob 2020, LALIT finn avoy Minis Obeegadoo enn let uver sann-kut-la kot nu finn re-iter nu demand pu li vinn delavan avek enn plan pu retir lakaz lamyant, ranplas zot avek lakaz ki ofer sekirite pu lasante abitan. Ankor enn fwa Minis Obeegadoo finn swazir pu pa reponn.

Antretan, negligans Guvernman li finn vinn ankor pli grav, kan nu finn travers enn sityasyon lepidemi Covid-19 dan sa dernye enn anla. Pandan konfinnman, Leta finn obliz tu dimunn, vye dimunn,

zanfan, fam ansint, dimunn avek tu kalite maladi deza, pu rezyon saniter, res an-permanans 24/7 ferme andan dan lakaz lamyant pandan 72 zur avek tu sa lapusyer toksik. E nu riske kapav truv nu dan enn dezyem vag, dan enn dezyem lokdawn, nerport kan. Naryin pankor fer.

LALIT, ansam avek abitan lakaz lamyant otur 50 Site EDC, finn deza fer 2 gran manifestasyon dan Port Louis an Ziyet ek Oktob 2018. Nu ti organiz zot atraver enn sistem “Komite Konzwin LALIT/ Abitan Site EDC” dan sak Site. Dan diferan CAB, finn ena par duzenn protestasyon.

Fas a negligans Minis Obeegadoo e so refi pu azir, LALIT ansam delege Site EDC antye Moris pe mobilize pu adres li enn petisyon lor demand irzan pu anlev lakaz lamyant, re-ranz enn lakaz ki plis an sekirite kote lasante. Nu reklam osi ki li publiye enn “kalandriye” pu travay demoli-rekonstrir.

Travay mobilizasyon Komite Konzwin LALIT/Abitan Lakaz Lamyant pe kontinye, e nu pu al ver enn trwazyem manifestasyon si Minis Obeegadoo kontiyn innyor demand abitan lakaz lamyant dan Moris. □

Nesesite Itilizasyon Lamer pu Prodiksyon Alimanter

Apré dezaz Wakashio dan Sid-Est, buku dimunn finn realiz kitsoz ki normalman dan lavi tulezur nu pa truve: sa imansite 2.4 milyon kilomet kare ki form parti teritwar Repiblik.

Dan deba Parlman, nu tu finn aprann ki par mwa ena 2,000 gran bato marsandiz ki travers dan enn espes loturut dan losean ki form parti nu teritwar. Dimunn finn aprann ki kantite menas polisyon ena lor lamer. Depi lontan, LALIT pe averti ki bato militer US sarye materyel radyoaktif aköz baz mliter nikleer ki li finn plank lor Diego Garcia. Aster dimunn isi finn realiz porte danze lor enn byin plis tipti lesel kuma deversman dilwil, parey kuma finn arive dan Sid-Est. Sa li lor byin tipti lesel konpare avek polisyon nikleer. Purtan, aköz deversman dilwil, lagon ankor ferme set mwa apre. Dan rezyon Sid-Est, peser pa pe kapav al lapas ek sa finn afekte bayan landrwa osi.

Kanpayn konzwin LALIT ek peser

LALIT ti deza pe travay konzwinman avek peser depi byin avan dezaz Wakashio. Finn ena par 20-enn reinyon sirtu dan Sid-Est ek Lwes.

Sa finn donn nesans *Sart Peser* an 2017. Ti ena enn muvman asosye ki finn kontribiye pu ki guvernman re-kumans donn kart peser ki li ti'nn bloke depi 10 an avan. Apré dezaz Wakashio, peser-san-kart finn re-organize dan *Komite Konzwin Peser-san-kart Sid-Est – Rezyonal LALIT Curepipe-Sid* pu ki peser-san-kart gayn alokasyon Rs10,200 parey kuma peser ki ena kart pu ki zot ena mwayin sirvi kan lamer Sid Est finn ferme. Alafin, finn reysi. Lafin Septam, peser-san-kart finn kumans gayn alokasyon. Li enn viktwar inportan pu sa lokalite la.

Fron peser-bayan S-Est

An Desam, kan finn uver lamer andeor lagon pu lapas, guvernman finn kup sa alokasyon la. Dan rezyon Sid Est, peser an-zeneral pa ekipe pu al andeor lagon – zot pena bato ki ase gran, ek zot pena plis ki enn moter. Avek lokdawnn COVID 19 ek dezaz Wakashio ki vinn preske tutswit apre, zot pa finn kapav met bato a-zur, fer mintenans moter. Labwet osi enn gran problem. Si lagon ankor ferme, kot pu gayn labwet? Etan done ki peser pa finn an-mezir rebran lapas, sa finn osi afekte ti-bayan ki vann pwason dan sa rezyon la. Kumsamem, kan finn anlev alokasyon Rs10,200, laplipar peser ek ti-bayan Sid-Est pa finn ena reveni pu kapav sirviv. Ariv le 27 Desam, tu peser ek bayan Sid-Est finn gayn zis Rs3,600 pu viv.

Alor kan sa finn arive, manb Komite Konzwin dan rezyon Mahebourg finn organiz muvman a-labaz kote peser an-zeneral (avek kart ek san kart), e peser asontur finn kontakte ti-bayan lokal ki travay dan rezyon Sid-Est. Zot finn osi kontakte Judex Ramphul, lider Sindika Peser, pu dir li organiz reinyon avek Minis pu ki ena negosyasyon. Minis pa ti pe reponn let ek petisyon ki Komite Konzwin ti'nn organize.

Mobilizasyon peser ek bayan dan Sid Est

Finalman le 7 Zanvyé, peser ek bayan Sid-Est ansam avek Sindika Peser ek Komite Konzwin finn mobilize. Enn 60-enn peser, bayan, manb Komite Konzwin ek Sindika Peser finn al Port Louis dan enn aksyon konzwin divan Minister Lapes. Finalman Minis Lapes finn dakor pu zwenn 16 reprezantan sa Fron la e finn dakor pu prezant revandikasyon pu retabli alokasyon, dan prosenn Kabine Minis. Minister finn dimann Fron la prepar enn

memorandem pu prepar papye pu Kabine Minis. Alor Komite Konzwin finn prepar enn draf memorandem an Kreol, avek versyon odyo baze lor argiman ki sak kategori: peser, peser-san-kart, ek bayan finn prezante dan rankont. Sa draf la finn sirkile par portab pu tu peser ek bayan dan delegasyon kapav ekute, e azute, retire, sanze. E finalman finn gayn enn versyon final an-Kreol. Lerla finn tradir li an Angle. Se lor baz sa memorandem la ki finn prepar papye Kabine Minis. E finalman, finn re-introdwir alokasyon Rs10,200 e mem pey larestan Rs6,400 pu Desam. Sa peyman la pu kontinye ziska lagon reuver pu aktivite lapas.

Kart Peser

Lot gin ki finn gayne, se ki Minis Lapes finn anons ki pu larg 500 kart pu peser kapav lapas andeor lagon. Peser ki pena kart pa kapav deklar enn bato lor so nom, pa gayn fasilite lonn pu aste bato, pa gayn zile sekirite e pa gayn alokasyon kan ena move tan. Purtan peser-san-kart lapas pu gayn zot lavi. Avek lamonte somaz, pli buku dimunn pe bizin fye lor lamer pu sirvi. Guvernman aster pe realiz sa, ek pe truve ki oblize dekriminaliz dimunn ki pe lapas san kart, me anmemtan ankuraz zot lapas andeor lagon pu kapav ena renuelman pwason ek lezot kreatir lamer ki viv dan lagon.

Ver platform komin pu devlop lindistri lapas e sweyn lamer

Apré dezaz Wakashio, ek zis avan kumansman kriz koronavirus, nuvo nivo konsyans de sa imansite lamer ki form parti teritwar Repiblik finn evolue. Dimunn pe realiz ki lamer li enn mwayin sirvi. Li enn resurs imans. Seki interesan aster dan sa nuvo kontext la, se ki pe kumans

ena rankont ant LALIT ek Sindika Peser lor kimanyer pu servi lamer, inklir kot Chagos, pu devlop lindistri lapas sutenab. Sa pu kree anplwa, amenn plis sekirite alimanter e amenn reveni pu pei.

Nuvo demand devlope

Sindika Peser finn devlop buku konesans ek lexparyans aster dan lapas dan bato semi-indistriyel rule par koperativ peser. Se lor baz sa kalite konesans ek lexparyans ki lindistri lapas kapav devlope. Ena osi nesessite pu Leta devlop kapasite pu kapav sirvey aktivite lamer pu ki pena piyaz pwason sirtu par bato lapas indistriyel lot pei ki ena teknoloji pu kone kot ena gro-gro band pwason. Deza ena panik lor nivo ba stok ton dan Losean Indyin akoz "sirpes". Ena osi nesessite pu asir sirveyans pu lezot menas pu lanvironnman kuma bato ki pe sarye materyel nikleer. Osi byin ki pu asir sekirite dimunn ki lapas-mem, si zot andetres.

Demand an-muvman

Depi buku lane aster, LALIT pe amenn kanpayn pu ki itiliz lamer pu prodiksyon alimanter. Finn ena plizyer guvernman ki finn koz lor "lekonomi losean" uswa "blue economy" san montre okenn volonte pu devlop enn tel lindistri. Zordi, kan ena Rs80 milya dan fon MIC, Guvernman pa kapav tir pretext ki pena mwayin. Mem ekonomist burzwa par grap pe dir ki bizin devlop enn tel lindistri sirtu dan kontext pandemi koronaviris ki finn met an-kestyon enn lekonomi baze lor kitsoz osi frazil ki turism. Air Mauritius finn balye, e buku lizinn finn, pe e pu ferme. Disik ek kann ti deza nepli ena lavenir. E mem sekter finansye ofshor an-kestyon.

Alor tusala montre kimanyer program LALIT kapav liye revandikasyon pu alokasyon Rs10,200, Wakashio, kriz Koronaviris avek demand pu repans itilizasyon lamer pu prodiksyon alimanter. □

LATELYE FIT ARGIMAN

Reper slogan vid! Kontre zot!

Par milye dimunn finn rasanble dan bann lamars *Pu enn Meyer Lil Moris*. Dimunn depi tutsortkalite bor finn retruv zot dan enn mem lelan - alor ki odepar zot pa sipoze dakor parski zot lobzektif ek ideoloji sipoze diferan. Li etonan. Kuma arive sa? Pu nu konpran, nu pu fer enn ti detur par oroskop.

Oroskop kuma li marse? Mazine enn dimunn apel Zan – li ena otur 40-an. Depi inpe letan, so kondisyon lasante pa terib. Li gayn linpresyon li pe truv serten sinptom ki montre ki li pe devlop dyabet. Mazinn Yves asterla, otur 20-an, enn nam dan zwe futbol. Tulde ena mem siyn Oroskop (kuma 1/12em popilasyon) e sa Vandredi gramatin, lor radyo, zot finn ekut ki pe anonse pu Kaprikorn. Bannla dir, apre kote lamur ek kote travay, ki "Kote lasante, enn evennman kapav vinn fatig u latet".

Ariv Vandredi tanto, Zan aprann par so mama ki zot vwazinn finn bizin kup lipye akoz dyabet. De so kote, Yves so lipye inn turne letan li pe desann dan bis e li pe gayn traka ki, si duler pa pase, li pa pu kapav al zwe so match kuma sak Vandredi tanto. Tulde rapel zot oroskop ki ti pe prevenir lor domenn lasante. Kuma zot latet fatige ar movepanse lasante, zot tulde ariv konklizyon ki *oroskop dir vre*.

Kree sinifikasyon kot pena

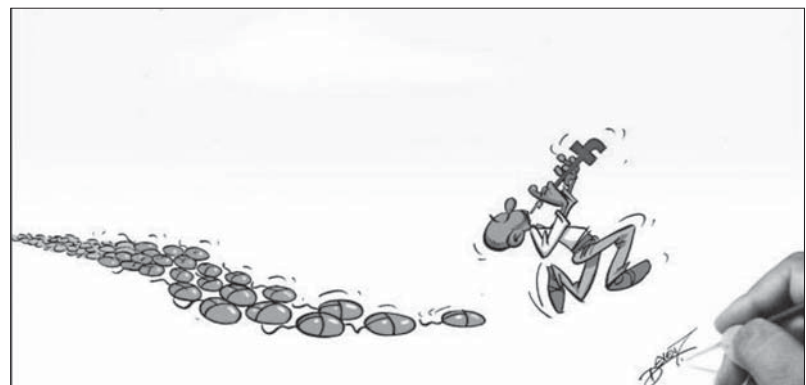
Resers dan domenn sikoloji finn dekrir, depi bann lane '50, fason ki oroskop, divinasyon ek tir kart tusala fonksyone. So mekanism zot

finn apel li *Lefe-Forer*, dapre nom dimunn ki finn explor sa (serten apel li Lefe-Barnum). Bann lexparyans inn montre ki, fas a enn deskripsyon vag, bann Imen ena tandans pu "fill in the blanks" e ariv a konklizyon ki deskripsyon la koresponn exakteman a zot-mem. Dan lexanp ki nu finn evoke, ninport ki insidan ti kapav ariv Zan uswa Yves, konsernan direktman u indirektman zot lasante, zot ti pu konsidere ki koze la ti adrese a zotmem personelman.

Lefe-Forer, enn koze vag, li osi marse dan politik. Enn lexanp byen seleb konsern Zeneral de Gol ki debark an Alzeri an 1958, alor ki lager sivil pe bwi sutapi ant seki pe lite pu dekolonizasyon ek seki pe anvi Alzeri res Franse. Devan enn laful konpoze ar bann pur ek kont, li dir avek lanfaz: "*Je vous ai compris*". Tu dimunn tom dan lebra so prosen, maye, sere, dan enn efizyon lazwa, enn santiman koezyon ek fraternite. Indepandantis ek kolonyalis, sakenn so kote, konsidere ki De Gol pe sute-nir zot konba. Santiman "sulezon fraternel" finn dire byen tigit letan; 4 mwa apre, sertin surs dir, ti ena anviron 75,000 mor ek lager sivil finn dire ziska 1962.

Ki savedir "meyer"?

Dan Moris, u finn sirman tann slogan kuma "Anu mars pu nu Pei - Lazenés Lespwar pu Pei - Anu batir Fraternite - Viv to Morisyannism - An-avan pu Moris - Bizin Sanzman - Pu enn Lil Moris

Kartunn Deven T. (Le Mauricien)

Meyer/Prop/Agreab - Bizin Dirizan Devwe/Pir/Patriot". Zot repoz lor nosyon vag kot sakenn dan 1.5 milyon dimunn Moris kapav prozot so prop sinifikasyon.

Sey fer lexyeryans interoz 5 dimunn si zot estime ki "bizin aport sanzman dan sistem ledikasyon". Rekey sakenn zot repons separeman e konpar zot. Deryer enn slogan vid kuma "bizin sanzman dan ledikasyon" kitfwa u kapav gayn 5 kalite solisyon: profesor bizin pli sever, bizin reintrodire Latin, bizin kumans aprantisaz an Kreol, seki bizin se profesor konpetan, bizin privatiz tu lekol pu meyer randman!

Fas-a slogan vid, kapav adopte enn latitud pu pa tom dan pyez "fill in the blanks" avek nu prop sinifikasyon. Se dimunn ki pe koze ki bizin eksplisit seki ena exakteman deryer so slogan vag! Letan enn dimunn pe propoz enn nuvo fonksyonman, li volapenn kone ki so analiz lor kifer fonksyonman aktyel pa bon. E kuma lipanse li pu implemant nuvo la. Par exanp: demande kifer selon li pena fraternite? (Kitfwa li pu dir parski dimunn move, tro egois, inn perdi valer imen...) Lerla kuma pu gayn Seki danzere dan moman aktyel, e seki buku dimunn pa realize, se

plis fraternite? (Lapriyer, zanfanzan bizin aprann kontan so prosen, bizin ena plis Zedezil...)

Enn lobzektif ki kler

Dan LALIT, nu enn parti kot nu explik but par but rezonman deryer sakenn nu demand, ki li konsern Ledikasyon, Lasante, Travay, Lanvironman, Kondisyon Fam. Nu analiz explike ki ena enn sistem ekonomik ki baz lor kapasasyon, par enn ponye dimunn, tu larises ki lagrand mazorite prodire. Samem sistem ekonomik asontur deterrminn travay, ledikasyon, parلمان, lazistis, inegalite, epwizman resurs. Pu ki nu viv dan enn meyer sosyete, bizin chalennj e ranvers sistem kapitalis.

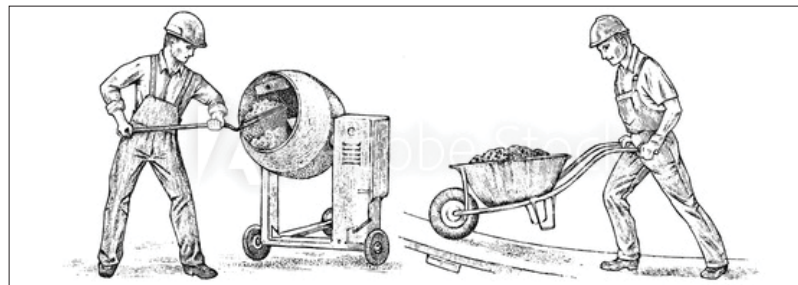
Anfet, li pa enn kestyon ki pa gayn drwa aspir a enn meyer sosyete. Me u devwar se inform dimunn lor u proze sosyete. Kan servi slogan dan enn fason vag pu ki sakenn krwar seki li anvi krwar, li enn lapros popilis ek siperfisyel. □

VAKSIN KOVID

LALIT ankuraz tu dimunn plis ki 60 an ubyin seki ena enn maladi kronik, pu al fer vaksin sa semenn 1 Fev la, ubyin kan gayn premye lokazyon. Pu 4 rezon. Li inportan pu viz plis ki 65% dimunn vaksine pu gayn iminite pu tu dimunn; li inportan pu protez dimunn pros ar u; e u protez u-mem; e tusala protez travayer lopital kont angorzman, ubyin mem kolaps, nu sistem lasante piblik.

LALIT sezi lokazyon felisit tu sindika nersing, sindika GTU, ek tu federasyon ki finn sutenir kanpayn vaksin.

Ideoloji dan Moris infliyanse par rezo sosyal Lafrans, e dan Lafrans ki ena pli gran kanpayn anti-vax mansonz. Sa dat depi avan Kovid, e finn anpire pandan Kovid. Lapres isi finn osi pibliye sertin sa bann propagann la.

LALIT SO OMAZ A KAYA - Fevriye 1999 – Fevriye 2021

Sa lane la le 21 Fevriye fer 22 an depi lamor Kaya, 22 an depi Lemet apre Lamor Kaya. An Fevriye 2021, nu tuzur pankor konn laverite lor kimanyer Kaya finn dekuver, mor dan so selil Alkatraz. Nu fer lekter Revi LALIT kone ki ena enn konpilasyon dizital ki nu propoz dimunn pu lir pu konn laverite lor lamor Kaya ek osi lor sulevman Fevriye 1999, e pu gayn enn perspektiv baze lor laverite:

Liv LALIT

Lemet apre Lamor Kaya, News & Views, Revi LALIT Spesyal lor Sulevman kont Leta an 1999, par LALIT. Pibliye an 1,000 kopi, an Kreol.

Riots can bring progress for working people - 1937, 1943, 1971, 1975, 1979, 1999 - Lalit Speaks Out, 1999. By LALIT published in 1,000 copies in English.

The February 1999 Mass Riots - The Matadeen Report and Human Rights, 2000. A critique of the Matadeen Report by LALIT. Published in English Books published jointly by JUSTICE and the MLF:

Kaya's Death: The Medical Evidence by Ram Seegobin, 2005 (2,000 copies), republished 2006.

Kaya's Death: Law Keepers and Hypocrites by Jean-Claude Bibi, 2005 (2,000 copies), republished 2006.

Published by LPT

40 Poet, 2008. A book by 40 different poets in Kreol. Dedicated to Kaya, and includes publication of his "Sant Lamur".

Surs: Sant Dokimantasyon LALIT, Konpile: Le 7 Mars 2019

Linnk:

www.lalitmauriti.us lerla lor nu sayt, al dan serch ennjin, tap "Kaya". U pu gayn ase lartik pu lir pu enn semenn!

uswa

Serch [lalit+kompilasyon+kaya](https://www.lalitmauriti.us) pu gayn zis konpilasyon la

Pozisyon LALIT lor Lakor Lind lor Agalega

Ena dimunn ki zame pa finn oz kritik lokipasyon militer UK-USA lor Diego, ki dayer existe e ki dayer ilegal, me ki, byin vit, pran pozisyon lor rol Lind dan Agalega. Par kont, LALIT finn ena mobilizasyon kont lokipasyon Diego, e kont prezans *tu* bato deger dan larad Repiblik, ki li P.Louis, Diego, P.Mathurin, Agalega, Tromlin, St Brandon. Ala pozisyon ki nu finn pran depi kumansman, lor Agalega.

Trump, kan li ti Prezidan USA, finn reser lyin ar Guvernman Modi dan Lind. Zot de lider dextrem drwat. Alor, finn ena enn nuvo Lakor Militer ant zot. Alor, Lind ena akse, atraver USA, dan Diego. Danze ki Lind prezante, li vinn anmemtan enn danze USA dan Agalega. Prezidan Biden finn ranplas Trump, me Lakor Militer Trump-Modi ancor anplas.

LALIT so demand prinsipal lor Agalega finn tultan: “Bizin rann Lakor Lind-Moris piblik!”

Ala extre depi enn-de lartik piblye lor Websayt LALIT depi 2017 vini mem kot nu finn pran pozisyon lor Lakor Led Lind lor Agalega. E usi kimanyer dan LALIT nu gard kekyon lor Agalega lye avek lokipasyon ilegal UK lor Chagos, kont baz militer nikleer USA lor Diego Garcia, kont Lokipasyon Tromlin par Lafrans.

Si u ule al lir bann lartik integral, al lor www.lalitmauritius.org e dan Serch enjinn lao adrwat, tip tit lartik, u pu gayn li.

1 June, 2017: LALIT lor kekyon lakor Lind-Moris, “Loan Agreement and the Agalega Issue”, dir “*We call for the immediate publication of Loan Agreement. And we maintain our calls for demilitarization of all Mauritian territory from the Port Louis Harbour and Plaisance Airport to the whole of Diego Garcia/Chagos and Agalega. We maintain our call for an immediate halt to all selling off of Mauritian land, especially arable land, whether privately or publicly owned to millionaires from outside of Mauritius. LALIT Avril 2018:* Editoryal 50 an Lindepandans: Mankman dan dekolonizasyon, ala seki LALIT dir:

“Premye Minis, Pravind Jugnauth fek donn lasirans pa pu ena okenn baz militer lor Agalega. Me, kifer li refiz rann piblik lakor ant leta Lind ek leta Morisyin alor? Ki li pe kasyet? Pu ki ena plis control demokratik par abitan Agalega, bizin met Konsey Rezyonal Agalega. Kumsa dimunn partu dan Repiblik ena control demokratik lor teritwar lor lekel nu viv.” Revi LALIT No 132

13 March 2019: *LALIT’s Celebration of Independence, Conference on Housing and Land Use:*

“- *That the Government, following ICJ judgment and in the interests of territorial integrity, at once calls for the military base on Diego Garcia to be closed down.*

“- *That the Government set up constituencies for both Agalega and Chagos with an MP each,*

“- *That all Ports in the Republic of Mauritius be closed to war-ships i.e. Port Louis, Agalega, Diego Garcia, St Brandon, Port Mathurin.*”

Oktob 2019: *Program LALIT dan kad kanpayn pu Eleksyon Zeneral Nov 2019. Extre depi Revi LALIT No 139, Spesyal Eleksyon. Program LALIT. Bilan LALIT 2014-2019*

“- *Rann piblik Lakor pu led depi Lind lor Agalega: demilitarizasyon tu teritwar Repiblik Moris setadir tu larad, tu lareopor inklir Diego Garcia/Chagos. Aret bayant tu later prive u piblik Repiblik Moris a milyoner lot pei*

“*Tromlin: Parey kuma Leta Moris finn reysi azir lor kekyon Diego Garcia ek Chagos, atraver ka ki finn gayne dan UNCLOS, Zizman Lakur ICJ La Hay e vot masif Lasanble Zeneral anfavor*

dekolonizasyon Moris/Lafrik, LALIT finn fer apel pu Guvernman azir avek mem prinsip lor kekyon Lil Tromlin ek so Zonn Ekonomik Exklizif.”

21 Desam 2020

“*Where We Are Today on Diego Garcia? ... when a Government confronts the powerful, like the UK-USA, it has to maintain high standards, itself, which the MSM is far from doing. The clear stand against all and any warships docking in any Mauritian ports, including Diego Garcia, is the only reasonable stand that the Government should take.*”

2 Zanvy 2021

“*For the year 2021, What is to be Done? ...*” as Mauritians we have an international duty to continue the important geopolitical work-in-progress of getting the UK-USA out of Chagos, thus enforcing the ICJ judgment and the UN General Assembly resolution that we finally got the Mauritian State to win in 2019. This way we will complete the decolonization of Africa, a task that is historically important. And this needs to be done while simultaneously getting rid of the US military base on Diego Garcia. Then there can be environmental clean-up and, together with the rest of Chagos, Diego Garcia can be made habitable for Chagossians to return to, and made into a part of Mauritius’ political system. And then Mauritius can close all its ports – including Diego Garcia, Port Louis, Port Mathurin and Agalega – to warships. This way Mauritius can contribute to the worldwide fight for demilitarization. This way Mauritius can contribute to the

fight to get rid of the environmental danger that the military base, a nuclear one, on Diego Garcia poses. So, Chagos and Diego Garcia is a number one “big-picture” priority for all Mauritians. This is why LALIT has had it on our agenda – and why we are known for this struggle – for the past 45 years. This is why we call for every thinking Mauritian to put this issue at the top of your 2021 agenda.”

15 Febriye 2021

“Dan Lind, nuvo realite zeo-politik: ... Ena enn nuvo sityasyon zeo-politik: Lind, su Modi, finn rant dan enn lakor militer ar USA su Trump. Trump inn ale, Modi ek so Gubernman dextrem drwar reste, e lakor la reste. Li apel Basic Exchange and Cooperation Agreement for Geo-Spatial Cooperation (BECA). Samem explike kimanyer nu ti inpe soke kan Lind pe pran laparol lor ka Moris lor kestyon Chagos, kan so reprezantan ti fer diskur feb e tyed dan e ICJ e dan Lasanble Zeneral Nasyon Zini. Ondire valer-dizur: dan enn sertin mezir, USA ek Lind ansam asterla ki kontrol Chagos (atraver zot lakor) e nerport ki vize ki Lind ena lor Agalega, se USA osi dan sa mem vize la. Sa li enn sanzman mazer, kote zeo-politik. Lamerik ek Lind ti tultan 2 ros. Asterla, zot pe sey inifye dan enn lakor militer, ki pankor stabilize net. [...]”

7 Avril 2011

Dan seri kestyon extra parلمانter lor websayt LALIT osi lontan ki 2011, enn kestyon ki konsern Diego Garcia ek Agalega: “Rocks for Diego Garcia: Will the Honourable Prime Minister give the House details on the shiploads of rocks that have left the Port Louis Harbour in ships in March and in April, 2011, in particular:

a) The names of the ships transporting rocks from Mauritius?
 b) The number of lorry-loads of rocks (Would he confirm if an estimation of 40 lorry-loads would be reasonable? Would he confirm if an estimation of 7,000 tons would be reasonable?)

c) Would he state which rock-company is selling these rocks? And state if the Government has any control over this exportation?

d) Would he state if the destination is Agalega, where there are works, or Diego Garcia, where the US is expanding its military and nuclear facilities?

e) If the destination is Agalega, could the Mauritian Government state the precise nature of the development there?

f) If the destination is Diego Garcia, could the Mauritian Government state why it and the Mauritian private sector are contributing to the expansion of the military machinery of a power illegally occupying Mauritian territory? Could he also state why the Mauritian Government and the private sector are contributing to military invasions and occupations against countries with which we are not at war? Could he also state if the Mauritian Government is knowingly violating the Pelindaba Treaty on a Nuclear Arms Free Africa?” □

Baz militer nikleer USA lor Diego Garcia, li reprezant enn veritab menas pu lepep Losean Indyin,

LELEFAN DAN LASAM

Lang Kreol kuma Medyom

Ena enn koze an Angle ki dir “Ena enn lelefan dan lasam.” Li ule dir ki tu dimunn prezan pe evit koz enn zafer imans, pe fer sanblan li pa existe, e par sa zot pe rann zot lekor ridikil.

Dan lalit pu enn pli bon sistem ledikasyon, byin suvan, ki li MIE, ki li Liniversite Moris, zot tu fer kum-sidire pena lelefan dan lasam: zot refiz adres problem persiste servi langaz ki pa maternal kuma medyom.

Kifer sa li osi grav ki sa? Li grav akoz li pe permet ki sistem ledikasyon kontinye fer ditor zanfan.

Kan siprim langaz maternal dan lekol (par pa servi li dan liv ubyin dan lexame), li fer ditor tu zanfan. Li anpes zot devlop zot kapasite reflesi. Li mari grav sa. Refleksyon imin li fer atraver langaz maternal. Dan Tribinal ki LPT ti fer an 2009, enn panel exper mondyal finn konklir ki ena ditor tu kalite pe fer: intelektuel, emosyonel, kiltirel. Kan servi lang ki pa maternal, li fer zanfan briyan aprann par ker, zanfan ki ti bizin pase, fel. Ombudsperson pu Zanfan dakor ki sa vre.

Kont Tu Form Lokipasyon Militer

Ena koze kumkwa Lind pe konstrir enn baz militer lor Agalega. Anfet, Lind finn konstrir, e pe kontiyn konstrir, infrastruktir ase imans Agalega.

Nuvo sityasyon zeo-politik kan Lind, su Modi, finn konsolid enn lakor militer ar USA su Trump. Trump inn ale, Modi ek so Gubernman dextrem drwat ek lakor la, ankor la. Kumadir, USA ek Lind ansam asterla ki kontrol Chagos inklir Diego Garcia kot ena baz (atraver zot lakor) e nerport ki vize ki Lind ena lor Agalega, se USA osi ki partaz sa mem vize la.

Sa li enn sanzman mazer, kote zeo-politik.

Dan enn lartik dan Times of India le 16 Febriye 2021, an-marz vizit Minis Zafer Etranzer Lind dan Moris, ena enn intervyu Nando Bodha, ex-Minis Zafer Etranzer ki apenn inn demisyone depi Gubernman MSM, kot li dir antot, “In terms of maritime security in the Indian Ocean, we have the Chagos archipelago where we have the Diego Garcia base. We have an issue of sovereignty and a dispute with the UK and US. I think India can be instrumental in bringing everyone together to find a solution for us.” Minis Zafer Etranzer Lind, M. S. Jaishankar finn efektivman dir ki Lind pa pu flanse dan so sutyin lor kestyon Chagos ek dekolonizasyon Moris, me pa mansyonn enn mo lor baz USA lor Diego Garcia.

Gubernman Pravind Jugnauth fer enn grav erer kan li pe sey separ kestyon dekolonizasyon ek kestyon baz militer USA lor Diego dan Chagos kan li pe rod enn larzan lokasyon ar Amerikin pu enn bay 99 an lor Diego Garcia.

Dan LALIT, nu dir ki dekolonizasyon Moris, drwa retur ek fermtir baz Diego, tu-le-trwa artikile ansam. Pu nu fer progre dan sa lalit la, pu batir sutyin global, pa kapav separ enn depi lot, ni trok enn kont lot, bizin gard tu-le-trwa demand inifye. Plis ki 40 an lalit finn anseyen nu sa.

Pli gro menas Polisyon Repiblik Moris, li Polisyon Nikleer

Lafrik ek Lemond. Zizman IT-LOS inn vinn konfirm responsabilite dan Moris pu **fer** ferm baz vinn enn priorite lor tu azanda pu proteksyon lanvironnman.

E, li reponsabilite muvman lanvironnman Moris pu inklir menas polisyon nikleer lor so azanda e pu azir e kontribye dan batir sutyin pu fer ferm baz Diego Garcia. E osi, kan fini ferm baz, bizin fors USA ek UK asir netwayaz ekolojik otur Chagos.

Nu ena enn devwar e nu ena osi enn responsabilite anver lape mondyal ek proteksyon lavi ek lanvironnman pu antretan, dimann inspeksyon IAEA (*Internation-*

al Atomic Energy Agency) e azut lavwa pu ferm baz nikleer lor Diego Garcia.

Dan LALIT, nu pe adres sa grav problem lanvironnman ki polisyon nikleer lor Diego Garcia reprezante. Nu an kontak avek *Fridays for Future* (Moris) pu dimann zot pran pozisyon lor kestyon nikleer USA lor Diego, e kumans ralye sutyin internasyonal dan zot muvman.

Demand

Tu demand bizin anmemtan reponn menas polisyon lor baz militer nikleer USA aktif asterla, e kont menas pu instal nuvo baz militer:

- bizin pena okenn baz militer lor teritwar Repiblik Moris, kumanse par ferm baz militer USA lor Diego;

- ferm tu lepor ek lareopor Repiblik Moris a navir ek avyon deger setadir interdi akse tu navir deger ubyin avyon militer dan tu larad/lareopor Repiblik Moris kumanse par Diego-Chagos, Agalega, Port Louis, Aeropor Plaisance, St Brandon, Port Mathurin/ ek aeropor Plaine Corail, Tromlin. □

Ena fwa enn kalot flite kapav prodir enn nokawt.

Se seki finn arive dan enn litiz

Nuvo Devlopman Nesesit ki nu al lor Lofansiv

Zordi Diego-Chagos ek Palestinn lor Azanda internasyonalist LALIT

Bizin Ferm Baz Militer Nikleer Amerikin lor Diego Garcia, Bizin dir Non a Aparteid Israel!

Zizman *International Tribunal on the Law of the Sea* Zanvy 2021 finn asom inperyalist UK-USA. Zot dan pozisyon ki zot nepli kapav defann. Anmemtan, sa zizman usi met gran responsabilite lor tu lorganizasyon anfaver lape ek anfaver protez lanvironnman dan Moris pu pran pozisyon e kontribye pu batir sutyin dan lemond pu met fermtir baz militer nikleer lor Diego Garcia lor azanda pu asterla.

Li moman pu pas-a lofansiv pu aksantye sutyin parmi lepep Gran Bretayn, Lamerik, Lafrik, lepep lemond antye, pu met presyon lor guvernman UK-USA pu kit Chagos-Diego, ale.

An Septam 2020 kanpayn global 450+ organizasyon inn fer apel a Nasyon Zini pu demar enn lanket aprofondi lor politik Aparteid Leta Israel dan Palestinn. Sa li parey kuma UN ti fer kont Rezim Aparteid dan Sid Afrik. Bi se pu al ver tu Leta inpoz sanksyon spesifik pu ki Israel aret so politik aparteid, e aret anexasyon ilegal later Palestinn.

An Fevriye Lindsey Collen manb LALIT ti koz dan enn Webinar

Africa4Palestine avek Prof. Far-
eed Esack. Dan sa Webinar layv la, manb LALIT inn explike kimanyer lalit anti-aparteid, lalit Diego-Chagos ek lalit pu enn Palestinn lib, form parti enn sel lalit. Li finn montre kimanyer dan LALIT nu finn tultan truv inter-koneksyon ant sa trwa lalit la, e osi kimanyer enn lalit baze lor internasyonalism pu fer UK ek USA pey enn pri politik ot. E zot pu bizin pey sa pri ot tanki zot pa aret zot lokipasyon teritwar Moris, tanki zot pa permet re-inifye Chagos dan Repiblik Moris, tanki zot pa ferm baz militer nikleer lor Diego Garcia, tanki zot permet Israel pratik aparteid dan Palestinn. "Internasyonalism" inklir sa muvman boykot, dezinvestisman ek sanksyon (BDS) internasyonal. Moris finn benefisy depi sutyin Linyon Afrikin kan li finn al ICJ ek Lasanble Zeneral Nasyon Zini. Zordi, SOMALP (Solidarity Morisyin ar Lepep Palestinn) pe fer demand ki Leta Moris kontribye pu reysi, ankor enn fwa, atraver Linyon Afrikin, mobilize pu efektivman gayn enn lanket UN lor aparteid Leta Israel.

Nuvo siyn lespwar

Lalit eroik dan Sid Afrik ar solidarite dan lemond, inklir Moris atraver Solidarite Morisyin Anti-Apartheid (SOMAAP) depi 1977-94, finn amenn lafin Aparteid Sid Afrik an 1994. Leritaz sa lalit anti-aparteid zordi azut pwa dan lalit pu fini lokipasyon militer Israel dan Palestinn (lor akizasyon politik aparteid). Parey, *Trete Pelindaba pu enn Lafrik san Zarm Nikleer*, ki sorti lalit anti-aparteid, li ede pu permet sa lalit pu ferm baz militer nikleer USA lor Diego Garcia progrese. Interkoneksyon dan enn matrix diferan tem-de-lit: lalit kont baz militer ek lokipasyon militer; lalit kont dekolonizasyon ek lalit pu protez imin ek ekosistem. Baz militer Amerikin lor Diego Garcia li leker stratezi militer UK-USA, lokipasyon militer Palestinn par Leta Israel li santral dan stratezi militer inperyalist Amerikin. Alor Diego Garcia-Chagos ek Palestinn zot pa zis restan inakseptab ansyin kolonizasyon, me zot osi reprezentant sa fraktir dan lanpir ki pe reyne zordi. Pu sakuy sa fraktir la, li dimann ki nu al lor lofansiv. □

Zizman ITLOS infliz enn K.O. kont UK-USA

ant Moris ek Maldiv lor kestyon delimitasyon frontyer maritim ant sa 2 pei la, kot pa ti paret ena gran lanze.

Le 28 Zanvye *Tribinal Internasyonal Drwa Lamer* (International Tribunal for the Law of the Sea, ITLOS) su *Konvansyon Drwa Lamer* Nasyon Zini lor enn kestyon preliminar suleve par Maldiv finn al statye kumkwa Gran Bretayn pena okenn klem lor Chagos. UK pena okenn de “klem”!

ITLOS dir ICJ, pli ot instans zidisyer Nasyon Zini, finn fini regle sa kestyon la. Gran Bretayn ena zis “pretansyon”, li dir! Pozisyon Gran Bretayn, anfindkont nek “koze dan vid”. Dominasyon inzistifyab Gran Bretayn lor enn parti teritwar Repiblik Moris finn ankor plis expoze. Sann fwa la par enn Lakur baynnding.

Zizman la, par enn kalot flite, finn asom enn nokawt legal kont Gran Bretayn ki pa ti mem enn parti dan sa keys la.

Pozisyon Indefandab UK-USA Expoze

Zizman ITLOS pa zis enn nokawt kont Gran Bretayn, li anmemtan infliz enn ku dir kont Lamerik. Sa, li parski li sirtu militarism Lamerik ki veritab rezon deryer lokipasyon ilegal lor sa parti teritwar Repiblik Moris, Arselpel Chagos. Lamerik ki finn instal enn baz militer nikleer orib ek polyan lor enn parti Chagos, Diego Garcia. Li depi sa baz militer la ki avyon bombardye B52 finn dekole pu al bombard popilasyon sivil, parmi ena dan Lirak e dan Afganistan. Lor sa baz, Larme Amerikin stok matyer nikleer e fer servising sumarin nikleer, e sa pe rwinn sa zoli losean intak la. Lor sa baz Diego, li fer extradisyon ilegal ek tortir, parmi ena Abdel Hakim Belhaj ek so madam ansint. Li enn “tru nwar” lanpir UK-USA. Asterla tusala pe vinn vizib.

par pozisyon indefandab Gran Bretayn ek Lamerik e zot lokipasyon pu plis ki 60 an, asterla ki laverite nepli kapav maske deryer “mo anrezon aköz mo for”. *Might is right* nepli tini. Laverite pe eklate pu tu dimunn truv krim ki UK-USA finn komet depi 1965 parla ziska aster.

Gouvernman Pran Postir Flanse

Asterla, malerezman gouvernman Moris so postir konsesyon lor baz militer pu deplizanpli expoze, amezir nu avanse. Olye apel anfaver met enn kalandriye pu al ver fermtir baz, Leta Moris pe rod larzan lokasyon pu baz militer ar Lamerik. Sa postir la pu rant an vyolasyon direk *Trete Pelindaba pu enn Lafrik san Zarm Nikleer*, kamem komye Moris pu al sey rod kit zistifikasyon dan tipti lekritir dan Trete la.

Enn Long Lalit

LALIT ansam avek Chagosyin finn mintenir lalit pu koriz ditor koze par Chagos ek Diego Garcia – atraver petisyon, kominike, manifestasyon, forum, konferans internasyonal, grev lafin, ka lakur, trak, lafis, liv, lartik dan lagazet, veye avek flanbo – pandan plis ki 40 an. Anmemtan ki organize avek Chagosyin, avek fam atraver lemond, avek muvman mondyal anti-baz, avek defanser lanvironnman mondyal, avek sindika, parti degos, nu finn usi met presyon

san relas lor enn Leta ezitan ek konplezan pu met ka kont Gran Bretayn.

Resi Fors Leta Moris Azir

Premye, Gouvernman Travayist Ramgoolam met ka UNCLOS kot gayn enn zizman ki deklar Gran Bretayn ilegal kan li ti dekret Park Marin otur Chagos ki inklir baz militer nikleer polyan. Telegram Wikileaks inn vinn demontre kimanyer grup anvironmantalist, *Greenpeace* dan parmi, finn al tom dan pyez pu sutenir UK so manev kolonyal.

Apre, Gouvernman Jugnauth inn loz ka dan ICJ. Sa tribinal ot instans Nasyon Zini finn deside ki persistans UK pu kontinye okip Chagos inklir Diego Garcia, li ilegal, bizin konplet prosesis dekolonizasyon Moris ek tu Leta manb Nasyon Zini ena enn devwar pu ede pu fer UK kit Chagos ale.

Kumsa ki ITLOS par enn kalot flite, finn infliz enn nokawt kont UK.

Gayn Ka ITLOS

ITLOS re-iter seki ICJ finn etabli, setadir “demantelman Arselpel Chagos ti ilegal e persistans UK pu kontinye administre Arselpel Chagos pe kontinye dan ilegalite” e “dekolonizasyon ek suverennte Moris inklir Arselpel Chagos zot inseparableman liye.”

ITLOS finn osi statye, si kikenn ankor ena dut, lor stennding “Lopinyon Konsiltatif” ICJ ki “konklizyon ziridik dan lopinyon konsiltatif ena mem pwa legal ki lezot zizman aköz zot baze lor mem riger ek kontrol par organn ziridik prinsipal” Nasyon Zini ki ena kompetans lor kestyon drwa internasyonal.” Li al pli lwin kan li statye lor konklizyon ICJ: “dan so lopinyon konsiltatif lor Chagos, ki osi statye lor kimanyer prosesis dekolonizasyon Moris pa finn legalman konplete kan pei inn aksed a lindepandans an 1968,

kan separ Arsiipel Chagos, e ki UK su obligasyon pu ferm pu de-bon tu so ladministrasyon lor Arsiipel Chagos opli vit posib ... ena enn pwa legal”.

Alor ITLOS vinn komplet sa KO, par definir stati Rezolision Lasanble Zeneral Nasyon Zini kot li-mem li al fer apel Gran Bretayn pu komplet so dekolonizasyon Moris, e li fer apel a tu Leta dan Nasyon Zini pu donn kudme ver sa. Ala seki bann Ziz deklare:

“Rezolision inn adopte par Lasanble Zeneral apre ki li finn resevwar lopinyon konsiltatif lor Chagos. Bizin note ki, dan so lopinyon konsiltatif, ICJ inn met lanfaz lor fonksyon Lasanble Zeneral lor keस्थ्यon dekolonizasyon, an partikilye, ‘rol kle’ ki li finn zwe dan travay Nasyon Zini lor dekolonizasyon. Bizin usi pran not deklarasyon ICJ lor kontex kot ‘bann modalite nesaser pu asir dekolonizasyon komplet Moris tom su responsabilte Lasanble Zeneral Nasyon Zini’. ICJ kontinye statye ‘tandiki Lasanble Zeneral ena responsabilite pu pronons li lor modalite nesaser pu asir dekolonizasyon komplet Moris, tu Leta Manb bizin korper avek Nasyon Zini pu met sa bann modalite la an viger’.

“Lasanble Zeneral ena responsabilite pu pran bann mezir nesaser pu komplet dekolonizasyon Moris. Alalimyer fonksyon debaz Lasanble Zeneral lor keस्थ्यon dekolonizasyon ek tas spesifik dekolonizasyon Moris, Lasanb Spesyal [ITLOS] konsider ki Rezolision ... li pertinan pu ases stati legal Arsiipel Chagos.

“Dan so rezolision, Lasanble Zeneral afirme, ‘an konformite av-ek lopinyon konsiltatif Lakur’, ki: ‘Arsipel Chagos form parti integral teritwar Moris’.”

ITLOS “konsider sa afirmasyon kuma pozisyon Lasanble Zeneral lor lopinyon konsiltatif”.

“Dan so rezolision, Lasanble Zeneral dimann UK ... pu retir so ladministrasyon kolonyal depi

Arsipel Chagos san okenn kondision dan enn peryod pa plis ki sis mwa apartir moman ki adopte sa rezolision, kumsa permet Moris pu komplet dekolonizasyon so teritwar osi vit ki posib. Lasanb Spesyal note ki sa reket la li enn parmi ‘modalite’ pu asire ki komplet dekolonizasyon Moris kuma lopinyon ICJ prekonize”.

Konklizyon

Lor lefon, dispit ant Maldiv ek Moris lor zot teritwar maritim finn enn nokawt legal ek politik kont UK, ki pa mem enn parti dan sa keys la.

Pu nu dan LALIT *la luta continua!* pu:

- Dekolonizasyon komplet totalite Chagos.
- Enn sirkonskripsyon pu Chagos, ek enn drwa retur organize demokratikman pu tu Chagosyin.
- Lib sirkilasyon lor totalite teritwar Moris inklir Chagos pu tu, sirtu Chagosyin.
- Enn nuvo laflot bato lapes solid ek sutenab lor totalite teritwar maritim Moris – sa pu kree travay pu kominote peser e osi kontribye dan sekirite alimanter.
- Ferm baz militer lor Diego Garcia. Antretan, apel pu ki ena inspeksyon IAEA kuma Trete Pelindaba prekonize.
- Enn netwayaz ekolojik lor fre UK ek USA antan ki okipan ilegal avan zot kite ale.
- Ferm tu lepor Repiblik Moris a tu navir militer – Port Louis, Port Mathurin, Agalega, Diego Garcia tu inkli.

Sityasyon zeo-politik pe vinn pli dir asterla. Ena nuvo chalennj depi ki lalyans militer UK-USA

ranforsi kan Lind Naraindra Modi inn zwenn sa lalyans la. Trump finn trikot enn lalyans sere USA-Lind. Li pankor vinn kler eski Biden pu sanz sa. E Boris Johnson pe al vizit Lind sa mwa la me avek kriz Kovid-19, li finn malgre tu, planifye enn rankont avek Modi. Me, li finn e li res enn lalit extraordiner. Enn internasyonalism extraordiner ki nu finn viv depi so politik alabaz ek sindika ek organizasyon fam pandan 45 an. Komye manifestasyon lari formidab. Komye lagrev lafin kuraze. Komye zurnalist kapab ek determine finn kontribye. Komye veye avek flanbo finn ena. Komye perseverans depi Chagosyin, sirtu fam, sirtu dan lepok plis difisil. Tusala finn fors Leta Moris pu pran so kuraz, al met ka dan sistem Nasyon Zini. E Leta Moris, kuma David, finn mat Golyat.

Me dan viktwar, kapav ena defet me *la luta li continua*. Viktwar legal, mem enn nokawt, li pa viktwar final.

Pa pu nanye nu parti apel LALIT! Li vedir anmemtan “lalit” ek “zoli”. □

Lindsey Collen ti ekrir sa lartik la an versyon Angle, pibliye lor websayt LALIT dan seksyon “News” le 30 Zanvye 2021, e lor rezo sosyal.

Salafin lane, ena 10 lorganizasyon ek 42 individi ki finn lans enn nuvo fron pu travay ansam: Fron

Solidarite Morisyin avek Lepep Palestinn: Non a Apartheid Israel!

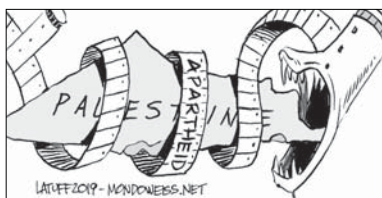
la apel “Solidarite Morisyin Avek Lepep Palestinn: Non a Apartheid Israel!” (SOMALP). Sa lalist fondater, li finn finalize le 30 Desam 2020.

SOMALP pe pran nesans dan enn nuvo kontex grav pu lepep Palestinn. Prezidan USA Donald Trump finn fer blok ar Prins Mohammed Bin Salman (MBS) ek Premye Minis Israel Netanyahu – avek bi pu anmemtan viz dominn lepep Palestinn anmemtan rod “normaliz” relasyon Israel avek lemond Arab, setadir ansyin alye Palestinyin. [Depi Joe Biden inn vinn Prezidan USA, li pe sey separ li depi MBS, sirtu lor keston اساسina e demanbreman enn rezidan USA, zurnalist Jamal Khashoggi.]

Anmemtan li etranz, anmemtan ena buku lespwar. Muvman *Boykot, Dezinvestisman, Sanksyon* (BDS) onivo mondyal finn izol Israel tanki li okip Palestinn ilegalman. Dan Leta Zini, ena buku sutyin pe devlope pu lepep Palestinyin, e pu premye fwa gran gran lorganizasyon relizyon Zwif pe opoz kolonizasyon Israel. E asterla, onivo mondyal pe ena enn nuvo ofansiv pu fer dekret leta Israel enn “leta apartheid” – apartheid, depi 1966, li enn krim kont limanite dapre Nasyon Zini. Li dan sa kontex la ki nu pe fer fondasyon sa nuvo fron komin dan Moris.

Li dan sa kad la ki ti ena enn sware flanbo solidarite Samdi 28 Novam. SOMALP pe met dibut kuma enn swit sa rasanbleman la. Ansyin Komite BDS pu absorbe dan SOMALP.

Organizasyon Fondater Confederation of General Trade

unions (*Vinod Seegum*)

Confederation des Travailleurs des Secteurs Publique et Privé (*Reeaz Chuttoo*)

Mauritius Labour Congress (*Haniff Peerun*)

All Workers' Federation (*Haniff Peerun*)

Federation of Parastatal Bodies and Other union (*Deepak Benydin*)

Dr. Idrice Goomany Treatment Centre (*Samad Abdus Dullo*)

Consumer Advocacy Platform (*Mosadeq Sahebodin*)

Chagos Refugees Group (*Olivier Bancoult*)

Muvman Liberasyon Fam (*Ragini Kistnasamy*)

LALIT (*Alain Ah Vee*)

Manb Fondater Individu

Cassam Uteem, Ansyin Prezidan Repiblik; Rama Poonosamy, Ansyin Minis Lar ek Kiltir; Vinesh Hookoomsing, Ansyin Pro-Vis-Sanselye Liniversite Moris; Jean-Claude Bibi, Ansyin Atorne-Zeneral, ek Ragini Kistnasamy, Firoza Dilmohamed. Kavi Pyneeandy, Gopalen Chellapermal, Clement Borelais, Rehza Khan, Norman Tambanivoul, Khalid Gareebun, Alain Fanchon, Marie Ange Fanchon, Gary Homet, Rajendra Ramen, Amyot Perrine, Danny Le Merle, Ahmad Tallybally, Rada Kistnasamy, Rajni Lallah, Imran Dhanoo, Alain Ah Vee, Sudha Ramen, Francis Jolicoeur, Laval Yves, Christian Batour, Rashid Denmanode, Audrey Noel, Cindy Clelie. Anne-Marie Joly, Sultana Begum Budulla, Anne-Marie Hypolite, Abdool Nabee, Akshay Seepargauth, Pushpa Lallah, Georges Herchenroder, Nuhaa Tallybally, Nabiilah Tallybally, Lindsey Collen, Ram Seegobin, Roland Fozoo.

Lekter Revi ki ule zwenn SOMALP kapav kontakte manb LALIT.

Premye Renyon pu tom Samdi 6 Mars 2021.

Pu detay, kontakte nu lor 208 2132 ubyin 5 932 9002

“Internasyonalism” swa lor li enn kik-soz ki, lalitmail@inet.mu dan seam roman dan

PALESTINN

Veye Flanbo Fondasyon SOMALP

Rasanbleman sware flanbo solidarite Samdi 28 Novam GRNW ti mark Zurne Internasyonal Solidarite avek Lepep Palestinn dekrete par Nasyon Zini.

M. Cassam Uteem, ansyin Prezidan Repiblik ti pran laparol. Alain Ah Vee ek Ragini Kistnasamy, de mam LALIT ki finn al dan Palestinn okipe par Leta Israel. Lindsey Collen ti prezide. Tu le kat orater finn pas an revi sityasyon lor terin dan Palestinn, kimanyer Israel inn manevre avek Lamerik-Trump ek Prins Bin Salman Larabi Saudit pu rann “solisyon 2-leta” nepli vyab ek kimanyer sa lofansiv resan pu enn lanket UN lor apartheid Leta Israel li konturn sa keston eski enn-leta u de-leta. Parmi mam prezan ti ena mam ki ti dan SOMAAP, Solidarite Morisyin Anti Apartheid, ki ti finn aktif dan Moris pu amenn lafn apartheid dan Sid Afrik.

Lasanble finn pran rezolisyon pu

- avoy enn let a Premye Minis P. Jugnauth.

- Pu met dibut enn fron sutyin avek Lepep Palestinn

- BDS pu absorbe dan sa nuvo fron sutyin.

Apré Lasanble finn partisip dan flanbo avek bandrol lor grandrut, divan batiman GRNW, ant Pon GRNW ek Pon Kanal Dayot.

Dan let date 1 Desam 2020, lor nom Lasanble 28 Novam, ki finn adrese a Premye Minis, nu deplore ki ni Governman Moris ni UNDP (reprezantan Nasyon Zini dan Moris) pa finn mark sa zurne solidarite la. Ek, dimann Premye Minis pu konfirme si Leta Moris finn anfet ratifye / siyn Konvansyon Internasyonal Pu Eliminn ek Kondann Krim Apartheid (ref. G.A. res. 3068 (XXVIII)), 28 U.N. GAOR Supp. (No. 30) at 75, U.N. Doc. A/9030 (1974), 1015 U.N.T.S. 243) ki finn rant an viger 18 Ziyet 1976.

Nu usi re-rapel Premye Minis, let ki ti avoy li an Septam sinye par nef lorganizasyon ek Cassam Uteem, Ansyin Prezidan Repiblik. Let fer apel a Governman Repiblik Moris pu sutenir lapel ki enn kolektif 450 lorganizasyon inklir sindika, muvman sosyal ek parti politik depi partu dan lemond ti pe depoze divan 75yem Lasanble Zeneral Nasyon Zini (UNGA) pu ki Nasyon Zini deklans enn lanket an profonder lor politik apartheid Leta Israel kont lepep Palestinyin..

Linportans Internasyonalism

listwar, buku dimunn konpran fasil. Normalman li pandan enn ep-tern dan lalit klas travayer ki dimunn konpran osi fasilman. Dan enn tel moman nu aprann ansam vit-vit ki laviktwar kont enn sistem kapitalist ki internasyonal, li oblize deza kumans pran form *internasyonal* anmemtan ki lokal. Dayer, kan nu get listwar enn ku, nu truve ki pli gran revolisyon, Revolisyon Ris, aköz li finn repliye lor li-mem apre, su reyn Stalin avek so “sosyalism dan enn sel pei”, li finn kondane. Remarke, dan LALIT, sak Premye Me, Fet Travay, nu sant “Linternasyonal” pu gard memwar sa konpreansyon linportans internasyonalism dan tu lepok.

Me, zordi, mem li pa ditu enn lepok ep-tern dan lalit pu sosyalism, o-kontrer nu dan lepok lekotrer, mem nu dan lepok kot tu kalite *nasyonalism* pe donn bal, mem sa, anfet drolman “internasyonalism” finn vinn *enn evidans*. Bann kuran nasyonalist, patriotik – ki li Trump, ki li Bruneau Laurette & so bann siwatyin ek zot “morisyanism”, ki li Modi – zot tu pe expoz zot-mem kuma enn kuran depi lepase, kuma kiksoz ki repliye lor limem, kiksoz danzere aköz li apel fasism. Nasyonalism, li anmemtan niye lalit ant klas diferan, li anmemtan enn atak kont internasyonalism. Alor, dan LALIT, kan nu viz pu chalennj e met deor Guvernman MSM, nu viz pu chalennj e met deor sistem kapitalist, ki lasurs-dimal, e kumans travay pu kree enn sistem sosialis, kot ena demokrasi profon.

Alor, anu get *internasyonalism* ki kapav montre nu dan sa ket la, depi senk lang diferan?

- *Pandemi Covid*

- *Ku-deta manke dan U.S.A.*

- *Imans manifestasyon planter Lind*

- *Gran Bretayn – izole ar so Brexit*

- *Danze polisyon ek lager nikleer.*

Zordi, nu dan enn pandemi. Partu, inklir Moris, frontyer ferme ubyin demi-ferme – pu sey anpes lepidemi sakuy sistem lopital, e answit menas sakuy sosyete an antye. Alor, enn kontradiksyon leve tutswit: nu finn bizin ferm nu an

diferan “nasyon” pu ki ansam nu sey kontrol enn pandemi ki exziz “internasyonalism” pu kontenir li. Enn lesion bizar: Nu finn bizin kup kontak ek lezot imin, aköz nu kontan zot. Ki li onivo individi (met mask li bar nu lexpresyon partaze, gard distans sosyal li anpes afeksyon, konfinnman li separ nu) ubyin onivo pei (frontyer ferme li izol nu), nu viv sa kontradiksyon la.

E nu finn truve ki pei pli pwisan dan lemond, Lamerik, finn montre so inkapasite total pu kontenir Covid. Par kont, Lasinn, chalennjer pu vinn pli gran pwisans, li finn kontrol lepidemi la byin – anparti atraver represyon ponktyel. Alor, note ki kote zeo-politik, nu pe viv dan lepok lamonte Lasinn, e kumansman enn afeblisman dan Leta Zini.

E, Leta Zini, kot individyalism, ego-santrism byin for, sa finn vinn antrav konpreansyon lepep Amerikin lor ki ete enn lepidemi. Anfet, li enn kantite viris ki peple dan dimunn, enn dimunn apre lot dan enn fason exponansyel. Fode viris kapav sote, enn dimunn a lot. Amerikin pa finn futi sezi ki sel manyer mat li, li atraver *aksyon kolektif* pu gard distans – met mask, lav lame, pa tro sorti, pa al dan laful, e pran vaksin kan gayne. Lepep Lamerik pa finn futi fer sa. Trump, kan li ti Prezidan, ti vremen responsab buku, buku lamor ki pa ti neseseer ditu. Pre demi-milyon lamor. Lamerik, ar 4% popilasyon mondyal, finn sibir 20% dese mondyal depi Covid.

Anpasan, asontur, sa kantite lamor inital otan Amerikin, finn vinn sanz enn prezize etabli lor “valer enn lavi imin”. Rapel kimanyer enn sel “lavi enn Amerikin” ti paret vo buku lavi lezot dimunn (par exanp, Afgan, Somali, Irakyin, Vietnamyin, Morisyin)? Zordi, kan Amerikin pa pe futi kopere, kan pre demi-milyon Amerikin finn perdi lavi, ondire, lavi pena valer laba? Non, sa pa vre. Malgre lefet ki USA finn aste, fer stokaz vaksin, garde zis pu zot-mem, dan enn fason fer onte, pandemi pe vinn anseyen nu ki Amerikin, efektivman, pa vo

plis ki lezot dimunn. Pe montre nu osi, ki travay ansam dan enn fason kolektif, li pli bon ki fye lor gurmandiz individyel, kuma sistem kapitalist sey fer nu fer. Vaksin avredir ti bizin partaze partu dan lemond pu front-laynerz. Lerla, partu dan lemond pu dezayem kus pli expoze. Ti bizin partaz fre ekitabeman, kuma sistem CoVax ti pe rod fer atraver WHO. Kumsa, par internasyonalism, ki nu pu kapav kontenir sa lepidemi la byin.

Ku-deta manke dan pei kapitalist pli pwisan?

Omilye sa pandemi la, finn ena enn ku-deta manke dan Washington. Inkrwayab me vre. Ki sa montre nu?

Li ti enn ku-deta dirize par ansyin Prezidan Lamerik Donald Trump, ki finn perdi eleksyon, pu sey anpes Joe Biden pran puvwar kuma nuvo Prezidan. Nu konpran sa kalite muv otur “eleksyon trike” la, isi Moris. Nu ti ena li avan bann Amerikin. Me, dan USA, li ti ariv byin lwin, e apre tu, li ti dan pei pli pwisan dan lemond, kot sistem kapitalist ek so ideoloji reyne. Sa li amenn lesion pu nu.

Kan klas travayer ena problem, kuma klas travayer Amerikin efektivman ti ena kan Prezidan Obama pa finn kapav gard anlwa dan gran sant indistryel kuma Michigan, Ohio, Pennsylvania, Wisconsin, Iowa; kan Hilary Clinton ti ena program pu kontiyn mem politik servi dronn pu asasinn adverser partu dan lemond a-volonte; eski u lerla *turn ver* enn spes akter dan *Realite TV*? Eski u turne ver enn milyoner ki spekile dan aste-vann later, kuma Donald Trump? Eski u swiv enn zom lor baz enn program nasyonalist, enn program zenofob? Eski u swiv enn zom anti-fam a sa pwin la?

Get kimanyer sa finn fini: Trump finn met so siportez pli fervan dan tru. Parey kuma Hitler ti met so seporterz dan Lalmayn dan tru 80-90 an desela. Zordi DPP dan Lamerik finn aret pre 200 seporterz Trump, met sarz o-kriminel kont zot pu zot rol dan sa ku-deta manke

la. Trump, li, li pe dir, “Sa atak le 6 Zanbye lor Kongre Amerikin la, mo pa konn naryin dan sa keys la, mwa!” Li kul so siportez, so bann ferm, kuma naryin. Li avoy zot manze. Ala kot swiver Trump inn fini. Hitler ti pli pir. Li finn avoy so prop pei manze ar so prop lepep net dan destriksyon. Ala kot nasyonalism debride ti amenn lepep Alman. Hitler, rapel, ti enn anti-kominist ki ti vinn opuvwar pat fu deor enn Guvernman kot, li inportan note, ti ena buku koripsyon ek skandal, enn apre lot, ki ti pe donn bal-mem, Guvernman Weimar.

Dan Moris yer [13 Fev], buku dimunn finn reyni deryer enn sanse gran lider. Sannlala, enn gard sekirite, li. Pa enn anlwaye, enn patron firm sekirite. Li ti antrene par militer Israel, e li fyer de sa. Li ti gayn sutyin pu so premye manifestasyon depi lanbasad Amerikin. Li enn zom ki kontan met so prop portre, mitrayet dan lebra, lor so prop T-shirt. Li ti azan MSM zis 15 mwa desela dan eleksyon zeneral Novam 2019, e li ti azan Pravind Jugnauth an 2014 osi, e kan li pa finn gayn so but, li finn amerde: Li apel Bruneau Laurette. Li finn reysi fer enn zafer soka. Li finn ramas tu parti lopoziyon: so Parti Travayis, so MMM, so PMSD, so Bhadain, so Rezistans ek Alternativ deryer li. Telman zot tu dezespere, zot swiv li, kuma ti tutu. Zot fye lor koze “nu tu sitwayin”, “nu tu morisyin”, Jugnauth finn travers laliyn ruz, bizin tir li a tu pri, e zot tu inanim dan zot rezis vilger, vyolan dan lextrem, macho: “BLD”.

LALIT, nu pa rant dan sa kalite konbinn danzere la.

Nu fini truve ki sa pu riske fini mal pu lamas dimunn dan klas travayer. Nu rasire ki ena kan-mem buku sindikalis, buku individi degos osi, ki finn pran desizyon pu pa ale, zot osi. Pa zis nu.

Nu fini truve ki sa muvman la pu rekipere par burzwazi kuma naryin. Dayer, dernye fwa patron ti kareman servi manifestasyon 29 Ut pu pus so demand pu uver frontyer. Zot finn servi manifestasyon 12 Septam pus zot demand pu tir tax CSG depi lor patron ek gran salarye.

Dan Lamerik, erezman lepep

finn reysi tir Donald Trump depi puvwar – par eleksyon dabor e lerla par reysi anpes sa ku-deta la. Me, finn ena enn pri pu peye. Trump so muvman fini vinn ase gran, lextrem drwat finn ranforsi dan enn fason danzere.

Alor, zordi, kannulapu nu seminar LALIT, nu pe zwenn kan Kongre finn preske reysi *impeach* Trump yer [13 Fev] setadir pu kas li kuma kandida fitir ala-prezidans. Mem si yer aswar ti gayn 57 lor 100 senater, li ti enn mazorite sinp kan bizin enn mazorite 2/3. Me, prose la finn ena so inportans. Li ti ranpli ar lesan lor lamonte fasism e iresponsabilite total sa gran lider, Trump, ki finn kul so siportez pu sov so prop lapo.

USA fek aste 12 arpan later pu enn nuvo imans lanbasad ar tablisman ENL. Sa donn enn lide so vize Moris: li ule gayn kontrol. E, Lanbasad US pe kontiyn donn ti laburs pu koronp inntelijentsia.

Lind: manifestasyon

Ena enn nuvo sityasyon zeo-politik: Lind, su Modi, finn rant dan enn lakor militer ar USA su Trump. Trump inn ale, Modi ek so Guvernman dextrem drwar reste, e lakor la reste. Li apel *Basic Exchange and Cooperation Agreement for Geo-Spatial Cooperation (BECA)*. Samem explike kimanyer nu ti inpe soke kan Lind pe pran laparol lor ka Moris lor kestyon Chagos, kan so reprezantan ti fer diskur feb e tyed dan e ICJ e dan Lasanble Zeneral Nasyon Zini. Ondire valer-dizur: dan enn sertin mezir, USA ek Lind ansam asterla ki kontrol Chagos (atraver zot lakor) e nerport ki vize ki Lind ena lor Agalega, se USA osi dan sa mem vize la. Sa li enn sanzman mazer, kote zeo-politik. Lamerik ek Lind ti tultan 2 ros. Asterla, zot pe sey inifye dan enn lakor militer, ki pankor stabilize net.

E, instabilite sa lakor la li kapav explik kifer, par exanp, Lanbasad USA ponp enn kikenn kuma Bruneau Laurette, e kifer Bruneau Laurette pwinte dan enn manifestasyon *sindikalis* an Ziyet 2020 avek dan so lame enn gran, gran bandrol inprime, kont Modi, mem si manifestasyon lor enn lot size net (lalwa represiv aköz

Covid): ondire, enn nuvo balans defors pe etablir ant sa 2 nuvo alye, USA ek Lind. Rapel, ena militer Indyin an-seri ki finn ansarz Coast Guard, e tuzur komandan dan Coast Guard Moris. E Lamerik pa pu kontan sa tro-tro, mem Lind enn alye pur lemoman. Li tro donn Lind enn lavantaz lor Lamerik dan Moris. Alor, Bruneau Laurette ti pe viz sa zar nominasyon la, petet? Ubyin su-kontra Coast Guard? Ki kone? Asterla, so latet pli gran, alor so vize pli gro.

Modi ena enn nuvo O-Komiser, Nandini Singla. Rapel Modi enn Premye Minis RSS (*Rashtriya Swayamsevak Sangh*) – alor so anbasader sirman enn manb RSS, dan enn tel moman kle pu Losean Indyin. RSS, li sa ansyin muvman dextrem drwat Indyin, enn muvman fasist. E rapel ki Nando Bodha, ki fek demisyone dan MSM, li enn parmi manb MSM ki RSS. (Ansyin Sekreter Kabine Burrenchobay ti devwal enn lalist publikman dan bann lane 1990). Mme Singla pe rant dan politik Moris pli kri-kri ki lezot o-komiser Indyin avan li. Li fini al get pa zis Lider Lopoziyon, me osi Navin Ramgoolam, lider enn parti. E li finn kareman al rann vizit enn lennmi prinsipal Premye Minis Jugnauth: *L'Express*. Rapel ki *L'Express*, vini-mem, so laliyn se “Moris finn fini vann Chagos ar Angle”, mem kan ICJ demanti sa. Mem kan UNGA demanti sa. Mem kan ITLOS demanti sa. Alor, li posib ena presyon depi USA, pu Lind amenn Moris res trankil lor zafer Chagos?

Me, tultan tu pe sanze. Trump nepli Prezidan USA, mem si li tuzur for, e mem si so muvman fasist kapav pran plis lafors. Modi, li osi, mem li ankor for, li su bel presyon kot li.

Depi pre 3 mwa, par santenn milye fermye pe proteste kont 3 lalwa ki Premye Minis Modi finn introdri ki planter refiz aksepte.

Pu kontiyn lir sa lartik la, al lor nu websayt
15 Fev seksyon nyuz. Li an Angle.
Si u ule versyon Kreol,
sonn nu lor 208 2132, 208 5551 u 5 932 9002.